



Suomenkielinen laitos

## Tiedonantoja ja ilmoituksia

58. vuosikerta

31. heinäkuuta 2015

Sisältö

### I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

#### LAUSUNNOT

##### **Euroopan talous- ja sosiaalikomitea**

##### **Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 505. täysistunto 18. ja 19. helmikuuta 2015**

2015/C 251/01	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus makroaluestrategioiden Euroopan laajuudesta kartoittamisesta” (oma-aloitteinen lausunto) . . . . .	1
2015/C 251/02	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Osuus- ja säästöpankkien merkitys alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta — ehdotuksia rahoitusalan sääntelykehysten mukauttamiseksi” (oma-aloitteinen lausunto) . . . . .	7
2015/C 251/03	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Kohti asbestitonta Euroopan unionia”. . . . .	13
2015/C 251/04	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Edistyminen Eurooppa 2020 -strategian täytäntöönpanossa ja keinot sen tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä” (puheenjohtajavaltio Latvian pyynnöstä laadittu valmisteleva lausunto) . . . . .	19

### III Valmistelevat säädökset

#### EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

##### **Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 505. täysistunto 18. ja 19. helmikuuta 2015**

2015/C 251/05	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle tullialan riskienhallintaa koskevasta strategiasta ja toimintasuunnitelmasta: Riskien torjunta, toimitusketjun turvallisuuden vahvistaminen ja kaupan helpottaminen” (COM(2014) 527 final) . . . . .	25
2015/C 251/06	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi liikkuviin työkonisiin tarkoitettujen polttomoottoreiden päästöarvoihin ja tyyppihyväksyntään liittyvistä vaatimuksista” (COM(2014) 581 lopullinen — 2014/0268 (COD)) . . . . .	31

2015/C 251/07	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan valvontaviranomaisten ja Euroopan finanssivalvojen järjestelmän (EFV) toiminnasta” (COM(2014) 509 <i>final</i> ) ja ”Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) tehtävistä ja organisaatiosta” (COM(2014) 508 <i>final</i> ) . . . . .	33
2015/C 251/08	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Vihreä kirja – Euroopan perinteisen taitotiedon hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla: Euroopan unionin maantieteellisten merkintöjen suojan mahdollinen ulottaminen muihin kuin maataloustuotteisiin” (COM(2014) 469 <i>final</i> ) . . . . .	39
2015/C 251/09	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Vuotuinen kasvuselvytys 2015” (COM(2014) 902 <i>final</i> ) . . . . .	44

## I

(Päätöslauseimat, suositukset ja lausunnot)

## LAUSUNNOT

## EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEAN 505. TÄYSISTUNTO 18. JA 19. HELMIKUUTA 2015

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus makroaluestrategioiden Euroopan laajuisesta kartoittamisesta”**

**(oma-aloitteinen lausunto)**

(2015/C 251/01)

**Esittelijä: Etele BARÁTH**

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 27. helmikuuta 2014 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla laatia oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

*”Ehdotus makroaluestrategioiden Euroopan laajuisesta kartoittamisesta”.*

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 3. helmikuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18.–19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 166 ääntä puolesta ja 1 vastaan 6:n pidättyessä äänestämästä.

**Johdanto**

Unionin tähän mennessä esittämät ratkaisut rahoituskriisistä alkaneeseen yleiseen kriisiin ovat osoittautuneet riittämättömiksi. Useissa analyyseissa korostetaan päätösten liiallista kohdentamista rahoitussektoriin ja EU:n päätöksentekomekanismin äärimmäistä hierarkkisuutta, jotka estävät sosiaalisten jännitteiden purkamiseen tarvittavien toimien hyväksymisen. Havaittavissa on myös huomattava ero yhtäältä EU:n kehittämiseen pitkällä aikavälillä tähtäävien Eurooppa 2020 -strategian toimintasuunnitelmien ja tavoitteiden ja toisaalta käytettävissä olevien resurssien välillä. Tällä hetkellä on ensisijaisen tärkeää johdonmukaistaa talouspoliittisia toimenpiteitä.

Vaikka tietyt Keski- ja Itä-Euroopan maat ovatkin kuroneet umpeen viipeensä, toisten jäsenvaltioiden välinen kuilu on syventynyt. Se näkyy sekä taloudellisessa kokonaistuotannossa että tuloissa ja elintasossa. Tietyt alueelliset erityispiirteet ovat vahvistaneet tätä ilmiötä, mistä syystä joillakin alueilla on jo ilmennyt sietämättömiä jännitteitä.

Sekä kriisistä ulospääsyyn tarvittava sosiaalipolitiikan kehitys että koheesiopolitiikan tavoitteet ja uudistetut ohjelmat edellyttävät keskittymistä EU:n politiikkojen alueelliseen ulottuvuuteen.

Uusi Euroopan komissio tunnusti tämän tarpeen käynnistäessään ”Uusi alkua” -ohjelman, jolla edistetään talouskasvua, työpaikkojen luomista ja elinolojen parantamista. Euroopan komission ohjelma merkitsee samalla sekä uusia mahdollisuuksia mutta myös uudenlaisia vastuita, jotka koskevat paitsi investointi- ja kehittämisrahastojen huomattavaa lisäystä vuosiksi 2015–2017 ja oikeudellisten ja organisatoristen esteiden poistamista myös makroaluestrategioita. Työohjelmassa määritetyt 10 painopistettä vahvistavat suoraan tai välillisesti Euroopan makroalueiden keskinäistä yhteyttä ja niiden yhteistä kehittämistä, mikä edistää myös makroaluepolitiikan uuden roolin sekä strategioiden aseman ja toteutettavuuden uudelleenmäärittelyä.

Uudenlainen hallintokäytäntö, jonka keskiössä olisivat kehittäminen ja korostunut hajauttaminen, johon talouselämän ja työmarkkinoiden osapuolet osallistuisivat aiempaa järjestelmällisemmin ja jossa otettaisiin huomioon myös makroaluestrategiat, voisi merkittävästi auttaa elvyttämään kasvua ja parantamaan investointien tehokkuutta ja tuloksellisuutta<sup>(1)</sup>.

Uuden hallintotavan ansiosta makroaluestrategiat voivat toimia erinomaisena välineenä, jonka avulla nopeutetaan kehittämistä, lujitetaan alueellista yhteenkuuluvuutta, edistetään Eurooppa 2020 -strategian toimeenpanoa ja samalla suojellaan ympäristöä, mikä on vähintään yhtä tärkeää. Kehitys ei enää pysähdy ”kolmeen kieltoon”: monivuotinen rahoituskehys 2014–2020 avaa taloudellisia toteuttamismahdollisuuksia, yhteisessä strategiakehyksessä määritetään säännöt ja käytännössä on kehitetty pieni täytäntöönpanomekanismi.

ETSK käsittelee tässä oma-aloitteisessa lausunnossa täysistunnossa syksyllä 2013 sovitun mukaisesti makroaluestrategioiden vaikutusta Euroopassa erityisesti kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta. Samalla ehdotetaan keinoja integroida nämä strategiat EU:n kehityspolitiikkaan.

## 1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Makroaluestrategioiden tilaa ja niitä koskevia näkemyksiä ja ehdotuksia tutkittuaan<sup>(2)</sup> Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on päätenyt siihen, että saatujen tulosten perusteella on selvästikin tarpeen kehittää makroaluestrategioita unionin tasolla. Makroalueiden tavoitteena on jakamisen sijaan yhdistää.

1.2 ETSK suositaa Eurooppa-neuvostolle, että se puoltaa makroaluepolitiikan sisällyttämistä unionin hallinto-rakenteeseen ja kehottaa laatimaan kaikkialla EU:n alueella voimassa olevia suuntaviivoja taloudellista ja sosiaalista kehitystä palvelevan makroalueellisen kehittämisstrategian valmistelemiseksi.

1.3 ETSK uskoo, että makroaluestrategioilla voi olla yhä merkittävämpi rooli unionin tulevaisuuden kannalta. Olemassa olevat makroalueelliset ohjelmat

- ovat auttaneet hahmottelemaan unioniin uutta poliittista välitasoa, jollaista ei nykyisin ole mutta joka voisi lähentää vastakkaisia liittovaltio- ja kansallisvaltionäkemyksiä toisiinsa
- ovat horisontaaliseen yhteistyöhön perustuvina hallintovälineinä tarjonneet ratkaisun liialliseen hierarkkisuuteen ja byrokratiaan
- ovat järjestelmällisesti pyrkinet ottamaan kansalaistahot ja etenkin talouselämän osapuolet ja työmarkkinaosapuolet mukaan strategioiden laatimisprosessiin ja täytäntöönpanoon.

1.4 Makroaluestrategiat voivat auttaa parantamaan taloudellista kilpailukykyä, nostamaan bkt:tä toivotusti ja lisäksi tuottamaan nykyistä enemmän eurooppalaista lisäarvoa. Asianmukaiseen tietokantaan, kumppanuusperiaatteen tosiasialliseen soveltamiseen ja kokemuspohjaiseen vertailevaan analyysiin perustuvan seurannan ansiosta nämä strategiat ovat osoittautuneet tehokkaaksi poliittiseksi välineeksi. Näin ollen voidaan todeta seuraavaa:

1.4.1 Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä voitaisiin varmistaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden toteutumisen parempi erottuvuus alueellisella tasolla.

1.4.2 Eurooppa 2020 -strategian yleisten ja erityisten tavoitteiden ja tulosten väliarvioinnissa olisi tehokkuuden nimessä mahdollista ottaa huomioon eri kumppanuussopimuksiin sisältyvät ympäristöä, kaupunkikehitystä ja kehittämistä koskevat makroalueellisen yhteistyön näkökohdat.

1.4.3 Toimenpideohjelmiin kirjattujen suunniteltujen toimien makroalueellisen yhteyden vahvistaminen kaudeksi 2014–2020 määritettyjen koheesiopolitiikan 11 strategisen tavoitteen pohjalta voi taata niiden lisäarvon, tehokkuuden ja vaikuttavuuden unionitasolla.

<sup>(1)</sup> Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle makroaluestrategioiden hallintotavasta, COM(2014) 284 final

<sup>(2)</sup> Recent and Upcoming EESC Opinions on Macro-regional Areas and Strategies, and Related Horizontal Matters – Key Points

1.4.4 Kaupunkeja koskevassa toimintaohjelmassa päätettyjen ja EU:n taajamaverkkoon liittyvien alueyhteistyöohjelmien makroalueellisuus voi edistää sosiokulttuurista integraatiota ja sosiaalisten tarpeiden tyydyttämiseen tarvittavien olosuhteiden kehittymistä.

1.4.5 Luodaan uusi makroalueellinen ympäristönsuojelun ja resurssien kestävä hyödyntämisen väline.

1.5 ETSK kehottaa vahvistamaan unionitason hallintorakennetta siten, että kansalaisyhteiskunta sekä kaupunkiyhteisöt ja paikallis- ja alueyhteisöt otetaan mukaan kaikkiin päätöksenteon vaiheisiin 28 valtion edustajista koostuvan, makroaluehallinnosta vastaavan korkean tason koordinoitiryhmän rinnalle.

## 2. Keskustelu

2.1 Kokemus osoittaa ja komission analyysit vahvistavat, että makroaluestrategioihin sisältyy eurooppalaista lisäarvoa seuraavissa asioissa:

- eurooppalaisen ja alueellisen identiteetin vahvistaminen
- eurooppalaisten strategioiden suunnittelu ja täytäntöönpano
- resurssien koordinoitu hyödyntäminen.

2.2 Makroaluestrategiat sisältävät uusia välineitä, jotka vastaavat kiireelliseen tarpeeseen, kun otetaan huomioon seuraavat seikat:

- Kriisiin tarjotut vastaukset ovat yksinkertaisia, ja on siis löydettävä tasapaino erilaisten alueellisten ja sosiaalisten näkökohtien välillä.
- Euroopan parlamentin vaalit osoittivat, että Euroopan unionin suhteet kansalaisyhteiskuntaan eivät aina ole tarkoituksenmukaiset.
- EU:n toimielinrakennetta on uudistettava (esimerkiksi sen demokratiakehitys ja hajauttaminen, horisontaalisten rakenteiden vahvistaminen, menettelytapojen tehokkuus ja vaikuttavuus sekä yhteiskunnallis-taloudellinen kumppanuus).

2.3 Makroaluestrategiat ovat ajankohtaisia seuraavista syistä:

- Vaalien jälkeen muodostettu uusi komissio on määrittänyt uusia painopisteitä, ja sen tärkeimmät tavoitteet, etenkin työpaikkojen luominen, kasvun lujittaminen ja yritysten kaavailemien investointien tehokkuus, riippuvat suurelta osin alueellisesta sopeutumiskyvystä.
- Eurooppa 2020 -strategian väliarviointia valmistellaan, ja tarkistetut direktiivit on tarkoitus hyväksyä vuonna 2015. Kyse on etenkin makroalueellisen lähestymistavan lujittamisesta.
- On ilmennyt, että jo hyväksytyissä ja parhaillaan täytäntöön pantavissa (Tonavan ja Itämeren alueen) makroaluestrategioissa on löydetty uusia resursseja sekä hallinnon että eurooppalaisen lisäarvon kannalta. Tämä koskee etenkin (meri)ympäristön suojelua ja katastrofien ehkäisemistä (tulvasuojelu) sekä taloudellista yhteistyötä matkailun alalla ja innovaatioaltilta aloilla.
- Komission aloitteet (Adrianmeri ja Alpit) ulottuvat maantieteellisesti yhä laajemmalle, ja niissä korostetaan jäsenvaltioiden ja alueiden tarvetta suunnitella makroalueellisia siteitä (kiinnittäen erityistä huomiota kolmansien maiden osallistamiseen yhteistyöhön).
- Sosioekonomisten toimijoiden esiin nostamat makroalueyhteistyön mahdollisuudet (Välimeren alue ja Atlantin rannikko) todistavat huomattavasta kehityksestä myös politiikan alalla, mikä on myös tarjonnut mahdollisuuden edistää huomattavasti meristrategioiden ja maa-alueita koskevien politiikkojen koordinoitua.
- Makroalueiden historiallinen yhteistyö vahvistuu suurten rajanylittävien ja lineaaristen infrastruktuurien myötä, erityisesti Verkkojen Eurooppa -välineen avulla kehitettyjen makroalueellisten akselien ansiosta.

— Makroalueyhteistyön esittämisestä on tullut pakollinen osa ohjelmakauden 2014–2020 kumppanuussopimuksia.

2.4 Luonteeltaan kehityssuuntautuneet makroaluestrategiat voivat vaikuttaa merkittävästi unionin kehittämissuunnitelmien lujittamiseen ja täytäntöönpanoon. Tämä koskee erityisesti ruohonjuuritasolta nousevia aloitteita. Keskeiset mahdolliset toimialat (tehtävät) ovat seuraavat:

- pk-yritysten taloudellinen toiminta
- tutkimus, koulutus, kieltenopetus, kulttuuri- ja terveysalan yhteistyö
- yhteistyö energian, ympäristönsuojelun, logistiikan ja julkisten palvelujen (vesi-, jätevesi- ja jätehuolto) aloilla
- viranomaisten, alueellisten toimielinten ja paikallis- ja alueyhteisöjen yhteinen suunnittelu
- yhteistyö turvallisuus- ja muuttoliikeasioissa
- markkinakilpailun tehostaminen käytännössä (konkreettinen yhteistyö työmarkkinoilla: pk-yritysten tukeminen tai kehittämisrahastojen luominen)
- tilastoalan yhteistyö.

Nämä ovat suurelta osin aloja, joilla pääasiassa ruohonjuuritasolta nousevat integraatiota edistävät aloitteet ovat oikeutettuja, sillä EU:n toimielinten suora sääntelyrooli on niillä marginaalinen.

2.5 Makroaluestrategioihin osallistuvien tahojen tulee tehdä yhteistyötä toimijoina, joilla on maidensa hallitusten myöntämää horisontaalista toimivaltaa.

2.6 Makroalueellisesta lähestymistavasta näkökulmineen ja hallintovälineineen avautuu väyliä unionin uudistamiseen:

- Poliittisella ja strategisella hallinnoinnilla sovitaan yhteen eritasoisten toimijoiden osallistuminen siten, ettei uusia suuria instituutioita tarvitse perustaa.
- Eritasoiset politiikat ja ohjelmat (unionin ja jäsenvaltioiden toteuttamat ja alueyhteistyöhön liittyvät sekä assosioituneiden maiden ja ehdokasmaiden politiikat ja ohjelmat, alakohtaiset välineet, rahoitusvälineet jne.) pystytään integroimaan.
- Sovitetaan yhteen poliittiset ja strategiset välineet ja rahoitusvälineet tehokkaan ja vaikuttavan täytäntöönpanon varmistamiseksi.
- Suositetaan alueellisten rajojen poistamista alueellisten hallinto-organisaatioiden ja eri toimialojen väliltä.
- Varmistetaan demokratian omavastuullisuuden käsitteen yksiselitteinen tulkinta koko valmistelu- ja täytäntöönpanoprosessin aikana.

2.7 Onnistuminen edellyttää makroaluehallinnolta

- kykyä strategiseen suunnitteluun
- luotettavaa aluekohtaista tietokantaa ja analysointikapasiteettia
- tarkoituksenmukaista toimeenpanoelintä

- laaja-alaista valvontajärjestelmää, jota käytetään sekä suunnittelussa että täytäntöönpanossa
- tarkoituksenmukaisia viestintävälineitä
- tarvittavaa sopeutumiskykyä
- valvonnan kannalta ehdottomasti läpinäkyviä toimintoja.

2.8 Makroaluestrategioiden määritelmän mukaan makroalue on alue, jolla

- on samankaltaisia yhteisiä maantieteellisistä, taloudellisia ja kulttuurisia piirteitä
- on samat haasteet ja mahdollisuudet
- erilaiset toimijat tekevät tiivistä yhteistyötä soveltamalla yhteen resurssinsa edistääkseen alueellista yhteenkuuluvuutta.

2.9 Nykyisessä unionin käytännössä tätä määritelmää vastaa kaksi makroalueyyppiä. Molemmille on tunnusomaista, että niihin voidaan ottaa osanottajia kolmansista maista:

- lineaariset makroalueet, jotka ovat pääosiltaan sidoksissa suuriin infrastruktuureihin, kuten Tonavan alueella tai liikennekäytävien varrella sijaitsevat alueet
- makroalueet, jotka kattavat suuren alueen, kuten Itämeren, Adrianmeren, Alppien alueet, Välimeren alueen tai Atlantin rannikon.

2.10 Euroopan unionin perustamisen myötä Euroopan historiallisista rajoista on tullut toiminnallisesti katsottuna virtuaalisia. Makroalueellinen näkökulma auttaa piirtämään uusia toiminnallisia rajoja Euroopan kartalle. Makroalueellisiin järjestelmiin pohjautuvat tiiviin tai tiivistettävän avoimen yhteistyön mekanismit heijastavat jo 2000-luvun politiikkaa: demokraattisessa Euroopassa suositaan yhteistyötä, joka uudistuu kohti taloutta ja osallistavaa yhteiskuntaa edistävää ja ympäristöä pysyvästi suojelevaa mallia.

### 3. Yleisiä huomioita ja ehdotuksia makroaluestrategioiden roolin laaventamiseksi

3.1 Eurooppa 2020 -strategian ja talous- ja finanssipolitiikan ohjauksen uusien painopisteiden sekä bkt:tä täydentäviin indikaattoreihin perustuvan ajattelutavan välille on mahdollista löytää tasapaino, jos kavennetaan alueellisia eroja ja huolehditaan siitä, että tasapuolisessa kehittämisessä otetaan huomioon samalla sekä sosiaaliset tarpeet että ympäristönsuojelun asettamat ehdot.

3.2 Makroaluestrategiat auttavat parantamaan alueellista yhteenkuuluvuutta lujittamalla solidaarisuusmekanismeja. Myös kehittämisvälineet voidaan sovittaa paremmin yhteen siten, että otetaan huomioon alueelliset erityispiirteet.

3.3 Koordinoitua makroalueiden kehittämistä koskevat ehdotukset ja tiiviimmistä makroalueyhteistyöstä saatava taloudellinen hyöty auttavat houkuttelemaan enemmän investointeja sekä innovointiin että laajamittaiseen tuotanto- ja toimituskapasiteettiin.

3.4 Globalisaatiokriisin seurauksia voidaan lieventää huomattavasti hyödyntämällä resursseja ja tasoittamalla eritasoisesti kehittyneiden alueiden välisiä eroja makroalueiden institutionaalisiin ja taloudellisiin verkoihin ja siteihin. Tässä yrityksessä metropolialueet ja muut elinvoimaiset kehittyneet kaupunkialueet voivat olla ensisijaisessa asemassa.

3.5 Vaikka monikeskuksisilla, verkottuneilla metropolialueilla on paljon potentiaalia taloudelliseen toimintaan ja innovaatioihin ja niissä syntyy työpaikkoja, niissä voi myös piillä huomattavia ympäristöön kohdistuvia riskejä. Makroaluestrategioihin voidaan kompensoida kaupunkialueiden voimakkaasta tiivistymisestä seuraavia ilmastomuutokseen liittyviä riskejä ja suunnitella niiden vähentämistä.

3.6 Makroaluestrategioilla voidaan myös tukea pienten ja keskisuurten taajamien kokoon suhteutettua kehittämistä, auttaa lujittamaan taajamien välisiä siteitä ja siten vahvistaa paikallisia ja alueellisia arvoja.

3.7 Makroaluepolitiikka voi auttaa pienentämään alueellisia ja taloudellisia eroja sopeuttamalla Eurooppa 2020 -strategian painopisteinä olevat ohjelmat erilaisiin alueellisiin konteksteihin.

3.8 Makroaluestrategia voi olla tarkoituksenmukainen väline, jotta voidaan luoda tarvittava kriittinen massa kehitystä edistävien taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristönsuojelullisten valttien yhdistämiseksi, mikä voi olla erityisen tärkeää rajanylittävissä valtioiden välisissä ohjelmissa.

3.9 Ulottuvuutensa ansiosta makroaluestrategioiden avulla pystytään kehittämään yleishyödyllisiä palveluita oikeudenmukaisemmiksi ja edullisemmiksi ja edistämään tiedon ja osaamisen saatavuutta sekä liikkuvuuden edellytyksiä.

Bryssel 18. helmikuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean*  
*puheenjohtaja*  
Henri MALOSSE

---



**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Osuus- ja säästöpankkien merkitys alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta — ehdotuksia rahoitusalan sääntelykehysten mukauttamiseksi”**

**(oma-aloitteinen lausunto)**

(2015/C 251/02)

**Esittelijä: Carlos TRIAS PINTÓ**

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 10. heinäkuuta 2014 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla laatia oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

*”Osuus- ja säästöpankkien merkitys alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta – ehdotuksia rahoitusalan sääntelykehysten mukauttamiseksi”.*

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 3. helmikuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18.–19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 153 ääntä puolesta ja 2 vastaan 10:n pidättyessä äänestämästä.

## **1. Päätelmät ja suositukset**

1.1 Siirryttäessä rahoituslalla kohti pankkien ja muiden rahoituslaitosten uusia liiketoimintamalleja (new banking business models) ETSK katsoo, että on tärkeää säilyttää rahoitusjärjestelmän ”biodiversiteetti” ilman että se tarkoittaa mielivaltaisuutta sääntöjen noudattamisessa <sup>(1)</sup>.

1.2 Omistaja-arvoon (shareholder-value) perustuvia pankkeja on täydennettävä tarkoituksenmukaisella tavalla sidosryhmäarvoon (stakeholder-value) perustuvilla pankeilla tukku-, vähittäis- ja sijoitustoiminnan puitteissa. Vain tällä tavoin voidaan saavuttaa vakaa ja tehokas taloudellinen toimintaympäristö, joka edistää kaikilta osin reaali talouden kehitystä.

1.3 ETSK tukee päättäväisesti Euroopan komission ponnisteluja osuus- ja säästöpankkien erityisluonteen huomioon ottamiseksi rahoitusalan uusissa säännöksissä, jotta vältetään vakavaraisuussääntöjen yhdenmukaisen soveltamisen ei-toivotut seuraukset ja mahdollinen liiallinen hallinnollinen taakka.

1.4 Merkittävin ongelma on kuitenkin edelleen se, ettei **suhteellisuusperiaatetta** sovelleta asianmukaisesti uusissa pankkisäännöksissä (erityisesti, kun kyse on **vakavaraisuusdirektiivistä (CRD IV) ja vakavaraisuusasetuksesta (CRR)**), joiden soveltamisessa Baselin pankkivalvontakomitea on ehdottanut noudatettavaksi suhteellisuutta Euroopan unionin perussopimusten mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että globaalilla tasolla toimiviin pankkeihin olisi sovellettava tiukimpia vaatimuksia, yleiseurooppalaisiin pankkeihin (jotka ovat järjestelmän kannalta tärkeitä Euroopassa) tiukkoja vaatimuksia ja kansallisiin ja paikallisiin pankkeihin joustavampia vaatimuksia (kuitenkin niin, että varmistetaan kuluttajansuojan asianmukainen taso).

1.5 Tarkoitus ei ole myöntää perusteettomasti etuoikeuksia tietyille rahoitusalan segmenteille. ETSK on aina kannattanut tasapuolisia kilpailuedellytyksiä ja suosittaa näin ollen, että käytetään objektiivisia muuttujia, jotka oikeuttavat kutakin liiketoimintamallia koskevat erityissäännökset. Niitä ovat ensisijaisesti taloudellinen ja rahoituksellinen suorituskyky, vaikutus reaali talouteen, riskinhallinta ja hallintotapa. ETSK ehdottaa, että rahoitusalan viranomaiset tarjoavat kannustimia toimijoille, jotka täyttävät parhaiten nämä edellytykset.

1.6 ETSK pyrkii lisäämään osuus- ja säästöpankkien edustaman pankkitoimintamallin arvostusta samalla kun se korostaa, että se tuomitsee tietynlaiset, alan muutamia toimijoita koskevat toimintatavat rahoituslalla, ja kehottaa vahvistamaan koko rahoitusalan eettisiä sääntöjä ja hyviä hallintokäytäntöjä, mikä on ehdoton edellytys menetety luottamuksen palauttamiseksi.

<sup>(1)</sup> EUVL C 451, 16.12.2014, s. 45.

1.7 ETSK korostaa dramaattisia vaikutuksia, joita pk-yritysten ja kotitalouksien luotonsaannin jatkuvalla kiristymisellä ja kallistumisella voi olla Euroopan unionin tulevaisuuteen. Komitea myös yhtyy kritiikkiin, jota Euroopan parlamentti on äskettäin esittänyt koskien Baselin komitean kannanottoa, jossa se kyseenalaistaa pk-yritysten rahoittamiseen tarkoitettut erityiset eurooppalaiset välineet.

1.8 Mikäli Eurooppa haluaa vastata menestyksekkäästi tuleviin haasteisiin ja toimia muutosvoimana (eikä vain antaa muutosten tapahtua passiivisesti), sen on ryhdyttävä rahoituslalla kiireellisesti moniin eri toimenpiteisiin, jotka mahdollistavat muun muassa Eurooppa 2020 -strategian, sisämarkkinoiden ensimmäisen ja toisen toimenpidepaketin, eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen, Cosme-ohjelman ja sosiaalisen yrittäjyyden aloitteen tehokkaan toteuttamisen. Säästö- ja osuuspankkien roolin vahvistaminen eurooppalaisessa rahoitusjärjestelmässä on olennaisen tärkeää näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

## 2. Osuus- ja säästöpankit eurooppalaisessa rahoitusympäristössä

2.1 Säästö- ja osuuspankeilla on perinteisesti ollut keskeinen rooli talouden kehittämisessä, erityisesti maataloutta, pienteollisuutta ja kauppaa tuettaessa. Nykyisin niiden osuus Euroopan unionin rahoituslalla on noin 40 prosenttia (Ranskassa osuus ylittää 70 prosenttiin ja Saksassa 60 prosenttiin), samalla kun niiden rakenteessa on merkittäviä eroja maittain. Säästöpankkien tapauksessa alakohtainen keskittyminen Espanjan ja Suomen kaltaisissa maissa eroaa jyrkästi Saksan tai Itävallan hyvin pirstaleisesta tilanteesta.

2.2 Yleisesti ottaen pankkien rakenneuudistus on synnyttänyt suppeamman, terveemmän mutta vähemmän kattavan alan, sillä viime vuosina pk-yrityksiä ja kotitalouksia on jätetty ilman rahoitusta. Tämä on kulkenut käsi kädessä pankkikonntorian alueellisen verkoston ja lukuisten työpaikkojen asteittaisen karsimisen kanssa. Suuntaus voi jyrkentyä, mikäli paikalliset pankit suljetaan markkinoilta.

2.3 Vähittäispankkien liiketoimintamallin mukaisilla osuus- ja säästöpankeilla on hyvin merkittäviä ominaispiirteitä, jotka erottavat ne muista rahoituslaitoksista: niiden kytkökset paikalliseen tuotantorakenteeseen, alueellinen ankkuroituminen, tiheä kaupallinen verkosto, läheisyys asiakkaisiin, erityisalojen rahoittaminen, läheisyys paikallisiin intresseihin ja yhteiskuntaelämän toimijoihin sekä yhteisvastuullisuus.

2.4 Säästö- ja osuuspankkien rakenteellisen muodon ansiosta niiden varojen rakenne on yleensä terve ja riskinotto järkevää, ja ne suuntaavat investointi- ja pääomitusprosessinsa alueiden endogeeniseen kehittämiseen tähtäävien politiikkojen mukaisesti.

2.5 Käsitteellisesti on syytä tuoda esiin osuus- ja säästöpankkeja erottavat tekijät:

- Osuuspankit ovat yksityisiä laitoksia, jotka täyttävät kaksi edellytystä: ne ovat osuuskuntia ja luottolaitoksia, joiden päätavoitteena on tarjota rahoituspalveluja osuuskunnan jäsenille/omistajille ja asiakkaille. Niiden hallinnon perustana olevat osuustoimintaperiaatteet ovat demokraattinen päätöksenteko ja osallistuminen (yksi henkilö, yksi ääni) sekä se, että merkittävä osaa niiden tuotoista ohjataan pakollisiin vararahastoihin ja sosiaalirahastoihin.
- Säästöpankit ovat luonteeltaan yksityisiä säätiöitä, joilla on kaksijakoinen tehtävä: rahoitustoiminta ja sosiaaliset päämäärät. Mallin ainutlaatuisuus perustuu siihen, ettei varsinaisia omistajia ole, vaikka on myös olemassa muunlaisia muotoja, kuten julkisoikeudellisia yhtiöitä tai osakeyhtiöitä. Säätiömuodossa hallintoelimestä päätetään yleiskokouksessa, jossa ovat edustettuina paikalliset ja alueelliset elimet sekä – maasta riippuen – asiakkaat, perustajatahot tai työntekijät. Saatu voitto ohjataan vararahastoihin ja sosiaalisiin hankkeisiin.

2.6 Osuuspankkeja koskevat tilastotiedot ovat kriisiaikana paljonpuhuvia: yksikään osuuspankki ei ole mennyt vielä vararikkoon EU:ssa. Osuuspankkien markkinaosuus talletuksista on noin 20 prosenttia, ja Italian, Ranskan, Saksan ja Alankomaiden kaltaisissa maissa ne rahoittavat 25–45 prosenttia pk-yrityksille myönnettävistä lainoista, minkä lisäksi ne ovat jatkuvasti kasvattaneet talletusosuuttaan viime vuosina, mikä on merkittävä osoitus luottamuksesta tämäntyyppistä pankkimallia kohtaan.

2.7 Säästöpankeilla on puolestaan edelleen merkittävä rooli EU:n rahoitusjärjestelmässä. Saksassa niiden markkinaosuus ylittää 43 prosenttiin talletuksissa ja 39 prosenttiin lainanannossa. Espanjassa vastaavat luvut ovat 41 ja 42 prosenttia.

2.8 Myös Kansainvälinen valuuttarahasto<sup>(2)</sup> korostaa osuuspankkien olennaista roolia. Koska nämä laitokset eivät ole niin riippuvaisia osakkeenomistajien odotuksista, ne vastaavat luotettavasti ja turvallisesti pk-yritysten ja monien kotitalouksien luottotarpeisiin.

2.9 On kuitenkin voitu havaita poikkeuksia: eräät säästö- ja osuuspankit ovat hylänneet omat tavoitteensa ja ryhtyneet spekulatiiviseen toimintaan sekä panostaneet kohtuuttomaan laajentumiseen muilla alueilla, mikä on johtanut maineen menettämiseen. Tämän johdosta eräissä maissa on pantu täytäntöön sääntelytoimenpiteitä, jotka ovat tietyssä määrin vääristäneet tätä pankkimallia.

2.10 Lyhyesti sanottuna pääoman vahvistamisen, tarkoituksenmukaisen koon saavuttamisen, alueellisen luonteen säilyttämisen ja kuluttajansuojan korkean tason ylläpitämisen on kuljettava käsi kädessä ainutlaatuisen liiketoimintamallin peruspiirteiden säilyttämisen kanssa. Tässä prosessissa ETSK peräänkuuluttaa tunnustusta ja tukea Euroopan unionin toimielimiltä.

### 3. Vähittäispankkitoiminnan kehittämisen haasteet

3.1 Osuus- ja säästöpankeille ovat ominaisia vähittäispankkitoimintamallille tyypilliset erityispiirteet: läheisyys asiakkaisiin, alueellinen ankkuroituminen, yhteistyö, sosiaaliset päämäärät jne. Eri tekijät vaikuttavat kuitenkin niiden potentiaalın kehittämiseen<sup>(3)</sup>:

- Kasvava kilpailu on johtanut rahoitusvälitystoiminnan marginaalien asteittaiseen supistumiseen.
- Monikanavainen jakelu edellyttää huomattavia teknologiainvestointeja.
- Riittämätön koko tarkoittaa tietyissä tapauksissa sitä, että on luotava toimijoiden välisiä strategisia liittoutumia tai sulauduttava yhteen.
- Keskittymiskehitys ei ole riskitöntä ja voi tuoda mukanaan mittakaavahaittoja.
- Paikallista pankkitoimintaa on vaikea sovittaa yhteen maantieteellisen eriyttämisen kanssa kansainvälisillä markkinoilla.

3.2 Edellä todetusta huolimatta osuus- ja säästöpankeilla on edelleen erittäin merkittävä rooli Eurooppa 2020 -strategian toteuttamisessa taloudellisten, sosiaalisten ja alueellisten tehtäviensä ansiosta, ja niiden toimintaa täydentävät pankkisektorin ulkopuoliset rahoitusmuodot (joukkorahoitus, riskipääoma, bisnesenkelit yms.), jotka ovat syntyneet pankkien luotonannon voimakkaan kiristymisen (luottolama) ja korkeiden vakuusvaatimusten johdosta.

3.3 ETSK katsoo, että talous- ja rahoitusalan viranomaisten on tehostettava toimenpiteitä pk-yritysten rahoituksen saannin helpottamiseksi ja pitkäaikaisen rahoituksen edistämiseksi tukemalla erilaisia yritysmuotoja<sup>(4)</sup> sekä riskien jakamista rahoituspalvelujen alalla.

### 4. Paikallistaloutta tukeva sosiaalinen tehtävä

4.1 Osuus- ja säästöpankkien taloudelliset ja yhteiskunnalliset toiminnot ovat niveltyneet läheisesti toisiinsa, kun ajatellaan pankkien sitoutumista alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseen. Yhteiskunnallinen sitoutuminen ja kiinnostus yhteisöä kohtaan ovat suurelle yleisölle näkyvimmit erityispiirteet<sup>(5)</sup>.

4.2 Syntynyt ylijäämä jaetaan esimerkiksi kulttuurin, sosiaali- ja terveydenhuollon, koulutuksen ja tutkimuksen, taidehistoriallisen perinnön ja ekologisen kestävyuden hyväksi, ja säästöpankkien osalta sosiaalinen osinko nousee useisiin miljardeihin euroihin vuosittain.

<sup>(2)</sup> Redesigning the Contours of the Future Financial System, IMF staff position note, 16. elokuuta 2010 (SPN/10/10).

<sup>(3)</sup> Espanjan keskuspankki: Cooperative and savings banks in Europe: Nature, challenges and perspectives, huhtikuu 2011; Euroopan osuuspankkiliitto: EACB answer to the Green Paper on territorial cohesion turning territorial diversity into strength, helmikuu 2009; WSBI-ESBG: 200 years of savings banks: a strong and lasting business model for responsible, regional retail banking, syyskuu 2011; ETSK: The social economy in the European Union, 2014.

<sup>(4)</sup> EUVL C 318, 23.12.2009, s. 22.

<sup>(5)</sup> Castelló, E., El liderazgo social de las cajas de ahorros, FUNCAS, Madrid 2005.

4.3 Kun otetaan huomioon tarve luoda lisäarvoa paikallistalouksiin, sidosryhmäarvoon perustuvasta lähestymistavasta on tulossa yhä merkittävämpi. Käytännössä sosiaalinen pankkitoiminta edistää taloudellista osallisuutta ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukee yrittäjyyttä sekä mikrorahoitushankkeiden ja sosiaalisesti vastuullisten investointihankkeiden toteuttamista.

4.4 Osuus- ja säästöpankeilla on tärkeä rooli EU:n välineiden ja ohjelmien välittäjätoimintana. ETSK katsoo, että on yksinkertaistettava hallinnollisia vaatimuksia, jotta helpotetaan pienempien osuuspankkien välittäjätoimintaa, kun kyse on Euroopan investointipankin (EIP) ja Euroopan investointirahaston (EIR) rahoitusvälineistä. Tämä on keskeinen kysymys Junckerin suunnitelman toteuttamiseksi. On myös tärkeää, että ne voivat vahvistaa rooliaan sosiaalisen yrittäjyyden aloitteen toteuttamisessa.

## 5. Sosiaalisen pankkitoiminnan alalla toteutetun rakenneuudistuksen vaikutukset

5.1 Viime aikoina säästöpankit ovat olleet EU:ssa intensiivisen rakenneuudistuksen kohteena, mikä on eräissä maissa merkinnyt sitä, että niiden säätiöluonnetta on muutettu.

5.2 Myöhemmin maailmanlaajuisen rahoituskriisin johdosta on toteutettu pelastus- ja tervehdyttämisprosesseja, sulautumia ja yrityskauppoja sekä kansallistamisia ja jopa muutettu espanjalaiset säästöpankit liikepankeiksi.

5.3 Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiin liittyvät ongelmat, rahoitusalan uusien säännösten tiukemmat vaatimukset sekä tarve mukauttaa alan koko supistuviin markkinoihin ovat johtaneet tiettyyn keskittymiseen pankkialalla. Näiden rahoituslaitosten kansainvälistyminen yrityskoon kasvattamiseksi on vaikeaa, ja ETSK korostaa, että riskinotto on yleensä suurempaa monikansallisissa yhtymissä.

5.4 Toisessa ääripäässä komissio on ehdottanut Liikasen ryhmän vuoden 2012 kertomuksen pohjalta ja ratkaistakseen ongelmat, joita veromaksajien kukkarolle aiheuttavat pankit, "jotka ovat liian suuria kaatumaan", asetusta EU:n luottolaitosten häiriönsietokykyä parantavista rakennetoimenpiteistä. ETSK on jo antanut kyseisestä asiakirjasta lausunnon<sup>(6)</sup>, joka hyväksyttiin suurella äänen enemmistöllä.

5.5 Ehdotetun asetuksen eräissä artikloissa säädetään pääomavaatimuksia ja äänioikeuksia koskevista poikkeuksista osuus- tai säästöpankkien kohdalla, koska näillä laitoksilla on hyvin erityinen varainhoito- ja omistusrakenne.

5.6 ETSK katsoo, että tietyt säännöt, jotka koskevat liikepankkien ja investointipankkien välistä erottelua, voisivat vaarantaa pienten paikallisten pankkien toimintatavan ja niiden päivittäisen toiminnan ruohonjuuritasolla reaali talouden tukemiseksi ja että ne voisivat näin ollen osoittautua suhteettomiksi.

5.7 Näiden muutosten seuraukset eivät ole neutraaleja EU:n kansalaisten kannalta: ne johtavat olemassa olevan kapasiteetin (konttorien ja henkilöstön) supistamiseen, mikä vaikuttaa työllisyyteen sekä yksityishenkilöille ja pk-yrityksille myönnettävään rahoitukseen.

5.8 ETSK katsookin, että ilman tietynasteista joustovaraa säädettyjen uusien vaatimusten noudattamisessa vaarana on, että osuus- ja säästöpankeista tulee tavanomaisia pankkeja ja että ne näin ollen menettävät erityisluonteensa, minkä seurauksena yhteiskunta menettäisi merkittävän sosiaalisen pääoman, jota on rakennettu vuosisatojen ajan.

## 6. Strategiset vaihtoehdot tulevia haasteita ajatellen

6.1 Osuus- ja säästöpankit ovat osaltaan edistäneet Euroopan pankkijärjestelmän vakautta, vakavaraisuutta ja kilpailukykyä. Markkinoiden uudet vaatimukset edellyttävät kuitenkin, että vastataan seuraaviin haasteisiin:

- Vahvistetaan paikallista vähittäispankkitoimintamallia.
- Syvennetään yritysten välistä yhteistyötä.
- Kehitetään sisäisiä riskinhallintajärjestelmiä.
- Mukaudutaan uusiin sääntely- ja valvontatoimenpiteisiin sekä häiriönsietokykyä parantaviin toimenpiteisiin.
- Lisätään johdon ammattitaitoa.

<sup>(6)</sup> EUVL C 451,16.12.2014, s. 45.

- Tehostetaan hallinnointia.
- Turvataan pääomataso maksukyvyttömyyden välttämiseksi.
- Edistetään avoimuutta ja hyvää hallintotapaa.

6.2 Suhdepääoma on ratkaisevan tärkeä aineeton hyödyke, joten yhteisötalouden rahoituslaitosten tulee hyödyntää yhteys- ja sisäisen tuen verkostojaan. Rahoitusalan viranomaisten on puolestaan tunnustettava osuuspankkien keskinäisten yhteisvastuurahastojen arvo vakavaraisuussääntöjä soveltaessaan.

6.3 On myös seurattava erääntyneiden saatavien määrää, geopoliittisista riskeistä johtuvia epävarmuustilanteita sekä teknologisia innovaatioita (digitaalistrategia), jotka luovat rahoitusjärjestelmälle uudenlaisen ekosysteemin, jossa tulisi tarkkailla seuraavien neljän toimijan keskinäistä vuorovaikutusta tulevaisuudessa: perinteinen pankkilaitos, uudet digitaaliset toimijat, sääntelyviranomaiset ja kuluttajat.

6.4 Osuus- ja säästöpankkien on yhdistettävä vahvuutensa, toisin sanoen paikallinen malli (joka perustuu asiakkaiden tuntemiseen ja sitoutumiseen paikallisyhteisön hankkeisiin), tieto- ja viestintätekniikan käytön kanssa, jotta voidaan tukea tuotantotalouden elpymiseen tähtääviä uusia aloitteita.

6.5 Osuus- ja säästöpankkien on parannettava hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiään luomalla asianmukaiset rakenteet koulutusta, hallinnointia ja toiminnan valvontaa varten. Erityisesti on laadittava tiukat käytännesäännöt, jotta varmistetaan ammattitaito ja etiikka edustettaessa eri intressejä hallintoelimissä.

6.6 ETSK ehdottaa, että luodaan säästöpankkien ja osuuspankkien sisäistä valvontaa varten uusi malli, joka kattaa työntekijät, pk-yritysten edustajat ja muut eturyhmät.

6.7 Uutena haasteena osuus- ja säästöpankkien on vastattava pankkisektorin ulkopuoliseen kilpailuun voidakseen – vastauksena kansalaisten uusiin vaatimuksiin – kasvaa joukkorahoituslaitosten ja yhteisöllisen kuluttamisen sovellusten rinnalla ja liittoutua niiden kanssa.

## 7. Eurooppalaisten pankkien häiriönsietokyvyn ja valvonnan parantaminen

7.1 ETSK kehottaa täydentämään rahoitusalan sääntely- ja valvontajärjestelmiä ja luomaan rahoituslaitoksille riittävät valmiudet selviytyä tulevista kriiseistä.

7.2 Tähän liittyen Euroopan komissio on antanut delegoidun asetuksen<sup>(7)</sup>, jossa Euroopan pankkiviranomaisen teknisten standardien luonnosten pohjalta säännellään omien varojen vaatimuksiin liittyviä näkökohtia ja otetaan huomioon, että osuus- ja säästöpankkien pääomainstrumentit ovat erilaiset. Erityisen tärkeitä ovat kysymykset, jotka koskevat ensisijaisen pääoman instrumenttien lunastamisen rajoittamista osuuspankkien tapauksessa.

7.3 Toinen peruspilari pankkiunionin täydentämiseksi on yhteinen valvontamekanismi ja pankkien mahdollisen pelastamisen rahoittamiseksi perustetun rahaston hallinnointi. ETSK katsoo, että tällä välineellä vahvistetaan pankkien vastausta tuleviin kriiseihin<sup>(8)</sup>.

7.4 Riskien jakamisen tarve huomioon ottaen ETSK kannattaa sitä, että päätettäessä kunkin laitoksen rahoitusosuudesta tulevassa yhteisessä kriisinratkaisurahastossa otetaan huomioon laitosten riskimalli. Komitea myös kehottaa komissiota soveltamaan asianmukaisesti indikaattoreita, joista säädetään direktiivissä luottolaitosten elvyttämisestä ja niiden kriisien ratkaisemisesta<sup>(9)</sup>. ETSK on lisäksi tyytyväinen siihen, että on kiinnitetty huomiota institutionaalisen suojajärjestelmän piiriin kuulumiseen<sup>(10)</sup>.

<sup>(7)</sup> Komission delegoitu asetus (EU) N:o 241/2014, annettu 7. tammikuuta 2014.

<sup>(8)</sup> EUVL C 67, 6.3.2014, s. 58.

<sup>(9)</sup> Ks. direktiivi 2014/59/EU.

<sup>(10)</sup> Ks. komission delegoitu asetus (EU) 2015/63.

7.5 Tässä rahoitusalan uudessa tilanteessa ETSK peräänkuuluttaa sitä, että edistetään aidosti yritysten yhteiskunta-vastuuta ja rahoitustoimien eettisyyttä ja avoimuutta sekä valvontaelinten pedagogisia toimia rahoitusalan tuntemuksen parantamiseksi<sup>(1)</sup> erityisesti, kun kyse on yhteisötalouden muodoista, jotka tunnetaan vielä hyvin huonosti. Tässä yhteydessä on välttämätöntä antaa nykyistä merkittävämpi rooli ja enemmän näkyvyyttä niistä edustaville verkostoille: Euroopan osuuspankkiliitto (EACB), Euroopan eettisten ja vaihtoehtoisten pankkien liitto (European Federation of Ethical and Alternative Banks, FEBEA) ja Euroopan säästöpankkiryhmittymä (ESBG).

7.6 ETSK pitää hyvin myönteisenä sitä, että luodaan uusia rahoitusvälineitä, joilla parannetaan nykyistä hallinnointia, mutta niitä koskevassa sääntelyssä on otettava huomioon asianomaisten rahoitusalan toimijoiden monimuotoisuus, varmistettava vakaus ja vähennettävä samalla sellaisiin rahoituslaitoksiin kohdistuvaa taakkaa, joilla on vähemmän resursseja. Lyhyesti sanottuna kyse on sääntelyn parantamisesta.

## 8. Sosiaalisesti vastuullista pankkia koskevan mallin vahvistaminen

8.1 EU:n tulisi asettaa etusijalle tuotantorakenteen elvyttäminen, paikallistalouden vahvistaminen ja sosiaalisten ongelmien ratkaiseminen. ETSK kehottaakin toimielimiä vahvistamaan pysyvien vuoropuheluforumien kautta pankkimalleja, jotka ankkuroivat rahoitusjärjestelmän reaalitalouteen ja tuovat vakautta ja vaurautta alueille.

8.2 Rakenneuudistusproesseista johtuva suuntaus kohti yhä suurempia pankkeja herättää huolta siihen liittyvän järjestelmärisin johdosta. Komitea kehottaakin palaamaan perinteisen liiketoiminnan pariin (back to basics) samalla kun tehdään entistä selkeämpi ero liikepankkitoimintaan erikoistuvien rahoituslaitosten ja sellaisten rahoituslaitosten välillä, jotka yhdistävät liiketoimintansa harjoittamisen investointipankkitoiminnan kanssa. Kokemus on osoittanut, että monimuotoisuus sekä riskien hajauttaminen ja jakaminen ovat eurooppalaisen rahoitusjärjestelmän kannalta hyviä asioita.

8.3 Osuus- ja säästöpankkien elinvoimaisuuden ja kehittymisen lähtökohtina ovat demokraattinen hallinnointi ja vapaus päättää vastuullisesti ylijäämien käyttötarkoituksesta. Nimenomaan vahvistamalla rahoitusvälitystoimintaa reaalitalouden hyväksi varmistetaan jatkuvuus tulevaisuudessa Yhdistyneiden kansakuntien vuoteen 2015 ulottuvien kestävän kehityksen tavoitteiden ja Yhdistyneiden kansakuntien osuustoiminnasta vuonna 2012 antaman julistuksen mukaisesti.

8.4 Edellä esitetyistä syistä johtuen säästö- ja osuuspankeille on varattava erityiskohtelu vakavaraisuussääntöjä sovellettaessa, sillä nämä laitokset edustavat pankkimallia, joka vastaa EU:n kansalaisten vaatimuksiin ja perustuu yhteisötalouden periaatteiden ja arvojen mukaiseen vastuulliseen ja solidaariseen hallinnointiin<sup>(2)</sup>.

Bryssel 18. helmikuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja  
Henri MALOSSE*

<sup>(1)</sup> EUVL C 318, 29.10.2011, s. 24.

<sup>(2)</sup> EUVL C 100, 30.4.2009, s. 84.

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Kohti asbestitonta Euroopan unionia”**

(2015/C 251/03)

**Esittelijä: Aurel Laurențiu PLOSCEANU****Toinen esittelijä: Enrico GIBELLIERI**

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 8. heinäkuuta 2014 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla laatia oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

”Kohti asbestitonta Euroopan unionia”.

Asian valmistelusta vastannut neuvoa-antava valiokunta ”teollisuuden muutokset” antoi lausuntonsa 28. tammikuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18.–19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 162 ääntä puolesta ja 5 vastaan 10:n pidättyessä äänestämästä.

**1. Päätelmät ja suositukset**

1.1 Kaiken käytetyn asbestin ja kaikkien asbestia sisältävien tuotteiden poistamisen täytyy olla Euroopan unionin ensisijaisena tavoitteena. Toimintaohjelmat ovat jäsenvaltioiden vastuulla, mutta EU:n pitäisi sovittaa toimintoja yhteen. ETSK kehottaa EU:ta tässä asiassa yhteistyöhön työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien kanssa unionin, jäsenvaltioiden ja alueiden tasolla asbestin poistamista ja hallintaa koskevien toimintasuunnitelmien kehittämiseksi ja tekemiseksi tunnetuksi. Näihin suunnitelmiin olisi sisällytettävä muun muassa koulutusta ja tiedottamista; julkisen sektorin työntekijöiden kouluttamista; kansallista ja kansainvälistä koulutusta; rahoitusohjelmia asbestin poistamista varten; asbestin sekä asbestipitoisten tuotteiden poistamista rakennuksista (eri työskentelyvaiheita), julkisista tiloista ja entisten asbestitehtaiden tonteilta koskevia valveuttamistoimia; kiinteistöjen ja niiden laitteistojen puhdistamista; asbestin ja asbestipitoisten jätteiden hävittämislaitoksia; nykyisten oikeudellisten vaatimusten tehokkuuden seuranta; riskialtiiden työntekijöiden altistumisen arviointia ja terveyden suojelua.

1.2 Useat EU:n jäsenvaltiot ovat perustaneet rekistereitä asbestia sisältävistä rakennuksista. Muita jäsenvaltioita olisi kannustettava perustamaan sellaisia julkisia asbestirekistereitä, joiden avulla voidaan antaa työntekijöille ja työnantajille asianmukaisia tietoja asbestin riskeistä ennen saneeraustöiden aloittamista sekä täydentää EU-säädösten mukaista, terveystä ja turvallisuutta koskevaa nykyistä suojelua. Rekisteröinti voitaisiin aloittaa paikallistason julkisista rakennuksista ja julkisesta infrastruktuurista.

Tällä hetkellä vain Puola on laatinut rahoitukseltaan turvatun toimintasuunnitelman kaiken vielä olemassa olevan asbestin poistamiseksi <sup>(1)</sup>.

1.3 Kaikki asbesti on tarkoitus poistaa vuoden 2032 loppuun mennessä. Euroopan unionin olisi tätä esimerkkiä mukaillen kannustettava jäsenvaltioita käynnistämään erityisiä toiminta- ja etenemissuunnitelmia niin paikalliselle, alueelliselle kuin valtiolliselle tasolle. Siksi on myös erittäin tärkeää panna EU:n ja jäsenvaltioiden asbestisääntely kauttaaltaan täytäntöön. Unionin tasolla voi johtavien työsuojelutarkastajien komitealla (SLIC) ja kansallisella tasolla työsuojeluviranomaisilla olla tärkeä rooli tämän tavoitteen saavuttamisessa.

1.4 Puolan esimerkistä voidaan huomata, että asbestin poistamisessa ratkaisevan tärkeää on riittävä julkinen rahoitus. Pidämme asbestin määrätietoista ja järjestelmällistä poistamista lisäksi osoituksena kyseisten seutujen aluekehityksen ja infrastruktuurin kohentumisesta. Euroopan komission olisi harkittava rakennerahastojensa avaamista nimenomaisesti hyödynnettäviksi asbestin poistamissuunnitelmiin.

1.5 Euroopan komissiota kehoitetaan tekemään kiireellisesti tutkimus olemassa olevista asbestirekisteröintiä koskevista kansallisista lähestymistavoista ja järjestelmistä sekä niiden rahoituksesta.

<sup>(1)</sup> Puolan talousministeriö, Ohjelma asbestin vähentämiseksi Puolassa vuosina 2009–2032. Ministerineuvoston 15. maaliskuuta 2010 antaman päätöslauselman N:o 39/2010 liite.

1.6 Asbestijätteen kaatopaikkojen rakentaminen on vain väliaikainen ratkaisu ongelmaan, joka siten jätetään tulevien sukupolvien ratkaistavaksi, sillä asbestikuidut ovat käytännössä hajoamattomia. Siksi ETSK kehottaa komissiota tekemään tunnetuksi asbestituotteiden hävittämisjärjestelmiä (plasmapolttin, pyrolyysi ja kaasutus jne.) parhaiden käytettävissä olevien tekniikoiden alalla. On ryhdyttävä edistämään tutkimusta ja innovointia kestävyysperiaatteiden mukaisten teknologioiden kehittämiseksi ja hyödyntämiseksi asbestia sisältävän jätteen käsittelemiseksi ja inertisoimiseksi siten, että jäte saadaan kierrätettyä ja käytettyä uudelleen turvallisesti, eikä sitä tarvitse sijoittaa niin paljon kaatopaikoille. Komission pitäisi laatia tehokkaat toimenpiteet, joilla vältetään vaarallisena käytänteenä oleva asbestijätteen vieminen tavalliselle rakennusjätteelle tarkoitetuille kaatopaikoille.

1.7 EU-rahoitukseen ja jäsenvaltioiden kannustimiin, joilla tavoitellaan energiatehokkaampia rakennuksia, pitäisi yhdistää asbestin turvallinen poistaminen kyseisistä rakennuksista. Vaikka EU on kehittänyt kunnianhimoisen energiatehokkuuspolitiikan ja vaikka tarkistetun energiatehokkuusdirektiivin tavoitteena on, että jokaisessa jäsenvaltiossa laaditaan rakennusten kunnostamista varten pitkän aikavälin strategia, näihin linjauksiin ei ole yhdistetty asbestin poistamista koskevia strategioita. Komitea suosittaakin painokkaasti, että asiaan liittyvät politiikanalat nivotaan yhteen johdonmukaiseksi EU-politiikaksi.

Kaikenlaisissa asbestin poistamista koskevissa toimintasuunnitelmissa on otettava huomioon kaikkien työhön/toimintaan osallistuvien sidosryhmien ammattipätevyys. Tämä koskee sekä työntekijöitä, yrityksiä, työterveys- ja työturvallisuuskoordinaattoreita sekä työsuojelutarkastajia, neuvonantajia, kouluttajia, työnantajia ja muita osallisia. Kyseisissä toimintasuunnitelmissa osallisina olevien yritysten on erittäin tarpeellista ja suositeltavaa sertifioida kapasiteettinsa.

1.8 Asbestin turvallinen poistaminen riippuu paljolti koulutetuista työntekijöistä, jotka voidaan luokitella kahteen kategoriaan: erikoistuneissa yrityksissä työskentelevät sekä asbestin kanssa ammateissaan ja työtehtävissään sattumalta kosketuksiin joutuvat työntekijät.

ETSK kehottaa komissiota antamaan yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa tarvittavaa tukea toimille ja aloitteille, joilla pyritään suojaamaan koko EU:n työvoimaa, sillä pk-yritykset, jotka työllistävät suurimman osan EU:n työvoimasta, ovat erityisen vaikeassa asemassa työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön täytäntöönpanon yhteydessä. Tarkoituksenmukainen koulutus on tämän vuoksi ratkaisevan tärkeä seikka.

1.9 ETSK kehottaa komissiota suunnittelemaan yhdessä työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa ohjelmia ja tiedotustoimia asbestin riskeistä ja kaikkien asbestipitoisille materiaaleille todennäköisesti altistuvien työntekijöiden asianmukaisesta kouluttamisesta direktiivin 2009/148/EY 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti sekä parantamaan tiedonsaantia nykyisestä asbestilainsäädännöstä ja antamaan käytännön ohjeita sen säännösten noudattamisesta kaikki EU:n kansalaiset huomioon ottaen.

1.10 EU:n lainsäädännössä tulisi myös ottaa huomioon luonnontieteiden ja lääketieteen viimeisimmät tutkimustulokset ja omaksua ne. Tuoreissa tutkimuksissa on lisäksi havaittu, että myös erittäin vähäinen altistuminen ja erittäin pitkä latenssiaika voivat johtaa mesotelioomaan ja keuhkosityöpään. Sen vuoksi ETSK kehottaa komissiota muuttamaan suositusta 2003/670/EY siten, että se vastaa lääketieteellisen tutkimuksen edistymistä ja että asbestiperäisiin sairauksiin luetaan mukaan kurkunpää- ja munasarjasyövät.

1.11 Jäsenvaltiotasolla olisi varmistettava, että kaikki asbestoosi- ja mesotelioomatapaukset ja muut asbestiperäiset sairaudet rekisteröidään keräämällä järjestelmällisesti tietoja työperäisistä ja muista asbestisairauksista ja että keuhkopussin plakit luokitellaan ja rekisteröidään virallisesti asbestiperäiseksi sairaudeksi, ja että asiaan perehtyneiden tarkastajien avustuksella laaditaan luotettava kartoitus asbestin esiintymisestä. Terveystieteiden työntekijät tarvitsevat asianmukaista koulutusta onnistuakseen sairauksien diagnosoinnissa.

1.12 Lisäksi EU:n toimielinten tulisi levittää asbestiperäisten sairauksien kansallisiin tunnustamismenettelyihin liittyvän ohjeistuksen ja toimintatapojen parhaita käytäntöjä tai tukea niiden levittämistä.

1.12.1 Erityisesti on taattava uhreille aktiivisempi rooli tunnustamismenettelyissä. Heille on annettava oikeudellista, taloudellista ja henkilökohtaista tukea, jotta he saavat käyttöönsä tarvittavaa tietoa ja tilaisuuden saada äänensä kuuluviin. On perustettava asbestin uhreja edustavia yhdistyksiä. Näin voidaan keventää tunnustamismenettelyjen heille aiheuttamaa henkilökohtaista taakkaa, joka aina lisää heidän sairaudesta johtuvaa henkilökohtaista kärsimystään.



Sen vuoksi ETSK

- kehottaa vakuutus- ja korvauslaitoksia ottamaan käyttöön asbestiperäisten ammattitautien yhdenmukaiset tunnustamis- ja korvauskäytännöt
- vaatii yksinkertaistamaan ja helpottamaan tunnustamismenettelyjä
- toteaa, että erittäin pitkän latenssiajan vuoksi asbestin uhrit eivät useissa tapauksissa pysty näyttämään toteen työssä asbestille altistumisen ja sairastumisen syy-yhteyttä
- kehottaa komissiota tukemaan tapahtumia, joissa tarjotaan asiantuntija-apua asbestin uhrien ryhmille ja tukea niiden jäsenille.

1.12.2 ETSK kannustaa lisäksi Euroopan komissiota edistämään yhteistyössä Maailman terveysjärjestön (WHO), Kansainvälisen työjärjestön (ILO), kolmansien maiden ja muiden kansainvälisten elinten kanssa maailmanlaajuisesti korkeaa työterveyden ja -turvallisuuden tasoa esimerkiksi siten, että kartoitetaan asbestiin liittyvät ongelmat ja edistetään terveyden suojelua tehostavia ratkaisuja sekä lisätään tiedotusta ja tuetaan asbestiperäisten sairauksien uhreja.

1.12.3 Koska aihe on erittäin tärkeä, ETSK/CCMI esittelee käsillä olevan lausunnon konferenssissa, joka järjestetään yhdessä Euroopan parlamentin, alueiden komitean ja Euroopan komission kanssa.

## 2. Johdanto

2.1 Euroopan laajuudesta asbestikiellosta <sup>(2)</sup> (vuodelta 1999, pantava täytäntöön vuoteen 2005 mennessä) huolimatta asbesti tappaa edelleen ihmisiä Euroopassa. Vaikka kaikenlainen asbesti on vaaraksi, vaikka sen vaarallisista vaikutuksista on tietoa ja asiaankuuluvia säännöksiä ja vaikka asbestin käyttö on kielletty, asbestia on edelleen monissa laivoissa, junissa, laitteissa, suojarakenteissa, tunneleissa, käytävissä, julkisissa ja yksityisissä vedenjakelun verkostoissa ja erityisesti lukuisissa julkisissa ja yksityisissä rakennuksissa.

2.2 WHO:n mukaan pelkästään EU:ssa todetaan vuosittain 20 000–30 000 asbestiperäistä sairaustapausta, ja yli 300 000 kansalaisen ennustetaan kuolevan EU:ssa mesoteliomaan vuoteen 2030 mennessä <sup>(3)</sup>. Lisäksi arvioidaan, että maailmassa kuolee vuosittain 112 000 ihmistä asbestiperäisiin sairauksiin <sup>(4)</sup>.

2.3 Euroopan laajuinen asbestikielto <sup>(5)</sup> (vuodelta 1999, pantava täytäntöön vuoteen 2005 mennessä) ja nykyinen markkinavalvonta eivät takaa, ettei asbestia sisältäviä tuotteita tuotaisi unionin markkinoille. Tämä koskee useita tuotteita, muun muassa rakennusmateriaaleja, kodin-koneita, auton jarrupaloja tai termospulloja. Unionin markkinavalvontaa koskevan uuden lähestymistavan <sup>(6)</sup> perusteella EU voisi aloittaa asbestia sisältävien tuotteiden vastaisia toimia.

2.4 EU:n tasolla on kattava kieltoa, raja-arvoja ja työntekijöiden suojelua koskeva asbestilainsäädäntö. Asbestin käyttö- ja markkinointikiellon ohella on otettu käyttöön raja-arvoja, ja työoloja säännellään erityisellä EU-direktiivillä <sup>(7)</sup>, kun taas yritysten sertifiointi, tiedottaminen ja työntekijöiden kouluttaminen on pakollista. EU:n säännöt ovat kuitenkin usein hyvin yleisluontoisia ja niitä sovelletaan toisistaan eriävin tavoin. Eri tehtäviä varten annettavaa eritasoista koulutusta koskevia erityissäännöksiä tai asbestilähteiden rekisteröintiä koskevia säännöksiä ei edelleenkään ole otettu mukaan.

2.5 Tässä kohtaa mainittakoon, että maaliskuussa 2013 annetussa Euroopan parlamentin oma-aloitteisessa päätöslauselmassa <sup>(8)</sup> kuvaillaan laaja-alaisesti asbestiin liittyviä erilaisia ongelmia ja politiikan aloja. Siinä luetellaan 62 unionin ja jäsenvaltioiden poliittisille päättäjille osoitettua erityistä pyyntöä.

<sup>(2)</sup> Direktiivi 1999/77/EY.

<sup>(3)</sup> <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs343/en/>

<sup>(4)</sup> <http://www.efbww.org/pdfs/Presentation%20Mr%20Takala.pdf>

<sup>(5)</sup> Direktiivi 1999/77/EY.

<sup>(6)</sup> [<sup>\(7\)</sup> 19.9.1983 annettu direktiivi 83/477/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 25.6.1991 annetulla direktiivillä 91/382/ETY ja 7.4.1998 annetulla direktiivillä 98/24/EY.](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:FI:PDF; COM(2013)75 final, ks. etenkin 12 artikla.</a></p>
</div>
<div data-bbox=)

<sup>(8)</sup> Euroopan parlamentin päätöslauselma, annettu 14. maaliskuuta 2013, asbestiperäisistä työterveysriskeistä ja mahdollisuuksista poistaa kaikki olemassa oleva asbesti (2012/2065(INI)).

2.6 Tosiasia on, että vuotuinen asbestituotanto on maailmanlaajuisesti edelleen entisellä korkealla tasolla, vaikka monet maat ovatkin kieltäneet asbestin käytön. Asbestin kauppa ja käyttö ovat yksinkertaisesti siirtyneet teollisuusmaista nousevan talouden maihin. Kukoistavaan maailmanlaajuiseen asbestikauppaan liittyy kansainvälinen asbestilobbaus, jonka propagandassa hyödynnetään myös eräiden tutkijoiden aulista tutkimustyötä. Tässä yhteydessä on myös pantava merkille, että Euroopasta jatketaan edelleen sijoitusrahoitusta maailmanlaajuiseen asbestiteollisuuteen. Eurooppa jatkaa myös asbestin vientiä lähettämällä laivoja romutettaviksi muihin maanosiin. Meidän on myös pantava merkille, että asbestin kauttakuljetukseen osallistuvat rahtialukset saapuvat edelleen EU:n satamiin ja käyttävät niiden satamalaitteita tai väliaikaisia varastoja.

2.7 On olennaisen tärkeää luoda asbestin suhteen maailmanlaajuisesti tasapuoliset toimintaedellytykset, ja tähän liittyen EU:lla olisi oltava ratkaiseva asema kaikenlaisen asbestin käytön kieltämisessä kaikkialla maailmassa. Tässä asiassa Eurooppa voi tarjota maailman muille alueille tietoa asbestin terveysvaikutuksista, sen korvaamisesta muilla materiaaleilla ja sen poistamisesta turvallisesti. EU:lta tarvitaan lujempaa otetta kansainvälisissä järjestöissä, jotta voidaan ottaa käyttöön uusia välineitä, joiden avulla asbestikauppa määritetään myrkyllisten aineiden kaupaksi ja krysotiiliasbestin sisällyttäminen Rotterdamin yleissopimuksen <sup>(9)</sup> liitteeseen III todetaan aivan ensisijaiseksi asiaksi.

### 3. Erityisiä kehityssuuntauksia

3.1 Vuonna 2011 julkaistun tutkimuksen <sup>(10)</sup> mukaan olennainen osa EU:n nykyisestä rakennetusta ympäristöstä on yli 50 vuotta vanhaa. Asuinrakennuksista yli 40 prosenttia on rakennettu ennen 1960-lukua. Rakennusbuumi oli suurimmillaan vuosina 1961–1990, jona aikana asuntokanta yli kaksinkertaistui lähes kaikissa jäsenvaltioissa ja asbestia käytettiin laajalti.

3.2 Saman tutkimuksen mukaan rakennukset kuluttavat noin 40 prosenttia unionin lopullisesta kokonaisenergian-tarpeesta. Tämän kulutukseltaan johtavan alan jälkeen seuraavana on liikenne 33 prosentin osuudella. Samanaikaisesti EU on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä 80–95 prosenttia vuoteen 2050 mennessä osana etenemissuunnitelmaansa, joka koskee siirtymistä kilpailukykyiseen vähähiiliseen talouteen vuonna 2050 <sup>(11)</sup>.

3.3 Tämä tarkoittaa, että rakennetun ympäristön uudistaminen tarjoaa sekä merkittäviä mahdollisuuksia parantaa rakennusten energiatehokkuutta ja saavuttaa siten EU:n etenemissuunnitelman tavoitteet vuoteen 2050 mennessä että ainutlaatuisen tilaisuuden poistaa asbesti.

3.4 Tämä edellyttää kuitenkin koordinoitua lähestymistapaa ja tiivistä yhteistyötä sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla politiikkojen ja rahoitusjärjestelmien suhteen. Yksityisten investointien saaminen liikkeelle edellyttää myös innovatiivisia rahoitusvälineitä.

3.5 EU-tasolta odotetaan tässä yhteydessä tukea ja koordinoitua. Myös työvoiman koulutus sekä asbestiperäisten sairauksien rekisteröinti ja tunnustaminen ovat politiikanaloja, jotka on sovitettava paremmin yhteen.

### 4. Kansallisia kehityssuuntauksia

4.1 Kiellosta huolimatta rakennuksissa on edelleen miljoonia tonneja asbestia, eivätkä kaikki jäsenvaltiot ole vielä ottaneet käyttöön rekistereitä asbestin sijainnista ja poistettavan asbestin määrästä. Siksi tarvitsemme tarkoituksenmukaisen lähtökohdan kaiken jäljellä olevan asbestin käsittelemiseksi asianmukaisesti Euroopassa.

<sup>(9)</sup> Yleissopimus tuli voimaan 24. helmikuuta 2004 ja sen tavoitteena on edistää vastuun jakamista ja yhteisiä pyrkimyksiä osapuolten kesken tiettyjen haitallisten kemikaalien kansainvälisessä kaupassa kansanterveyden ja ympäristön suojelemiseksi mahdollisilta haitoilta, auttaa hyödyntämään kyseisiä haitallisia kemikaaleja ympäristön kannalta järkevästi helpottamalla niiden ominaisuuksia koskevan tiedon vaihtoa ja luomalla kansallisen päätöksentekoprosessi niiden tuontia ja vientiä varten sekä antamalla nämä päätökset tiedoksi osapuolille.

<http://www.pic.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1048/language/en-US/Default.aspx>

<sup>(10)</sup> BPIE (Buildings Performance Institute Europe), Europe's buildings under the microscope, lokakuu 2011.

<sup>(11)</sup> Direktiivi 2010/31/EY, annettu 17.5.2010.

4.2 Nykyisin Puola on ainoa EU-maa, joka on käynnistänyt valtakunnallisen ohjelman kaiken olemassa olevan asbestin poistamiseksi. Vuoteen 2030 asti ulottuvan ohjelman suuruudeksi arvioidaan 10 miljardia euroa, sillä on selkeä aikataulu ja tarkoituksenmukainen rahoitus, jossa yhdistyy julkisia (valtio, EU-ohjelmat) ja yksityisiä (omistajat, alueelliset ja paikalliset järjestöt jne.) varoja. Tämäntyyppinen aloite on syytä käynnistää kaikissa EU-maissa <sup>(12)</sup>.

4.3 Ranskassa on todettu, että maan kaikkiaan 15 miljoonasta sosiaalisiin perustein tarjotusta asunnosta 3 miljoonassa on asbestiongelmia, joiden edellyttämien korjausten arvioidaan maksavan 15 miljardia euroa. Asuntokohtaisiksi kustannuksiksi arvioidaan 15 000–20 000 euroa. Pariisin tunnetussa Montparnasse-tornissa käytettyä asbestia koskevan työskentelyn etenemistä olisi seurattava tiiviisti.

4.4 Yhdistyneessä kuningaskunnassa on parhaillaan käynnissä kampanja kaikkien koulujen puhdistamiseksi asbestista. Yhtenä syynä kampanjaan on maan opettajien keskuudessa kohonnut mesotelioman yleisyys <sup>(13)</sup>.

4.5 Liettuan maatalousministeriö aloitti vuonna 2012 asbestia sisältävien kattojen uusimishojelman, jossa maaseudun asukkaat voivat hakea enintään 6 000 Liettuan litia (1 740 euroa) taloudellista tukea hanketta kohden. EU ja valtio korvaavat enintään 50 prosenttia hankkeen tukikelpoisista kokonaiskustannuksista.

## 5. Koulutustoimia

5.1 Yksi pääongelma on yhtäältä asbestia koskeva tieto ja toisaalta sen puute. Monet työntekijät altistuvat asbestille työtehtävissään. Tämä koskee erityisesti kunnossapitoa ja vaarattomaksi tekemistä, mutta monet muutkin alat ovat mahdollisesti samassa asemassa (katto-, sähkö- ja lämmityslaitesantajat, kierrätysalan työntekijät, työterveys- ja työturvallisuuskoordinaattorit, työsuojelutarkastajat ja monet muut). Voimassa olevan lainsäädännön mukaan työnantajilla on jo nyt velvollisuus antaa asianmukainen koulutus kaikille työntekijöille, jotka joutuvat tai todennäköisesti joutuvat alttiiksi asbestista tai asbestipitoisesta materiaalista vapautuvalle pölylle. Kun erityyppisten materiaalien käyttö kielletään, tieto niiden vaaroista, ominaisuuksista ja ulkoasusta kuitenkin hiipuu ajan myötä. Vaikka monet jäsenvaltiot ovat järjestäneet kurssitusta purku- ja rakennustyömaiden työntekijöille, huoltotyöntekijöille ja muille, jotka työssään poistavat asbestipitoista materiaalia, meillä ei edelleenkään ole koko unionissa sovellettavia riittäviä normeja.

5.2 Fyysinen koskemattomuus on ihmisoikeus, josta määrätään muun muassa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa. EU:n politiikoissa on suojeltava tätä oikeutta. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea kansanterveyttä ja työterveyttä sekä -turvallisuutta, mutta myös muita politiikanaloja, jotka koskevat mahdollista altistumista asbestille ja asbestin käsittelyä.

5.3 Asbestin poistoon erikoistumattomien yritysten rakennusinsinöörien, arkkitehtien ja työntekijöiden tietotason riittävyys on sekin huolestuttava seikka. ETSK kehottaa komissiota perustamaan työryhmän, joka yhdessä jäsenvaltioiden kanssa kehittää asbestia koskevat vähimmäispätevyysvaatimukset ja laatii asbestia koskevat pätevyysvaatimukset näiden ammattien edellyttämään koulutukseen.

5.4 Rakennusalalla toimivat Euroopan tason työmarkkinaosapuolet (Euroopan rakennusteollisuusliitto FIEC ja Euroopan rakennus- ja puutyöväen liitto EFBWW) ovat tarttuneet tähän ongelmaan ja kehittäneet asbestia koskevia tietopaketteja <sup>(14)</sup> jälkimmäiselle työntekijäkategorialle. Toisessa, sosiaalisen vuoropuhelun ulkopuolisessa EU-rahoitteisessa hankkeessa (ABClean – Leonardo da Vinci -hanke) kehitetään kurssimateriaaleja ”kouluttajien kouluttamiseksi” <sup>(15)</sup>.

<sup>(12)</sup> 15. maaliskuuta 2010 annetun neuvoston päätöslauselman nro 39/2010 liite.

<sup>(13)</sup> <http://www.asbestosexposureschools.co.uk/pdfnewslinks/INCREASING%20MESOTHELIOMA%20DEATHS%20AMONGST%20SCHOOL%20STAFF%20AND%20FORMER%20PUPILS%20%2017%20JAN%2015.pdf>

<sup>(14)</sup> <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos&Language=EN> ja <http://www.fiec.eu/en/library-619/other-publications.aspx>

<sup>(15)</sup> <http://www.abcleanonline.eu/Project.aspx>

## 6. Pienimuotoisen kuulemistilaisuuden tulokset

6.1 Aivan liian moni eurooppalainen kärsii erilaisista asbestista johtuvista sairauksista. Monet näistä sairauksista ovat työperäisiä, mutteivät suinkaan kaikki. Aviomiestensä työvaatteita pesseet kotirouvat altistuivat asbestikuiduille, aivan lastensa tavoin. Yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutetussa kampanjassa ilmeni, että noin 80 prosenttia kaikista kouluista on edelleen asbestin saastuttamia. Tämä voi helposti johtaa siihen, että muodostuu asbestin uhrien uusi sukupolvi, etenkin kun otetaan huomioon viimeisimmät tieteelliset tutkimukset altistustasoista, latenssiajoista ja sairauksien kehittymisestä. Myös hyvin vähäiset altistumiset voivat pitkään latenssiaikaan yhdistyneenä johtaa erilaisiin asbestiin liittyviin sairauksiin. Asbestialtistuminen uhkaa sen vuoksi koko väestöä useissa jäsenvaltioissa.

6.2 Lisäksi koska asbestiperäisten sairauksien latenssivaihe on todella pitkä ja terveydenhuollon työntekijöiden tiedot ovat osin puutteelliset, uhrit eivät usein saa terveyspalvelujen tuottajilta oikea-aikaista ja asianmukaista tukea ja valistusta.

6.3 Turvallinen hävittäminen on tärkeä osa jokaista poistamissuunnitelmaa. Jos tämä näkökohta laiminlyödään, ilmenee odottamatonta altistusta. Esimerkiksi Sveitsissä suurin asbestialtistus on mitattu kierrätysalalla.

6.4 Kansalaisten ja työntekijöiden suojelemista ajatellen on toimiva markkinavalvonta ennakoedellytys, jonka avulla voidaan estää uusien asbestipitoisten materiaalien pääsy Euroopan markkinoille.

6.5 Kun otetaan huomioon asbestin kaikkien muotojen hengenvaarallisuus, EU:n toimilla on vankka yhteinen perusta. Direktiivissä 1999/77/EY todetaan, että ”sellaista altistumisen raja-arvoa ei ole vielä määritetty, jonka alla krysotiili-asbesti ei aiheuta syöpäriskejä”, ja että ”tehokas keino suojella ihmisten terveyttä on kieltää krysotiili-asbestikuitujen ja niitä sisältävien tuotteiden käyttö”.

6.6 Asbestiperäinen sairaus voi ja usein johtaa erityisen tuskalliseen, hitaasti saapuvaan kuolemaan. Eurogip-raportti <sup>(16)</sup> ja EFBWW:n, EAY:n ja IBAS:n yhteishanketta koskeva selonteko ovat osoittaneet, millainen asbestiin liittyvien sairauksien tunnustamisesta ja korvauksista annettujen säännösten tilanne on keski- ja itäeurooppalaisissa unionin jäsenvaltioissa <sup>(17)</sup>. Vaikka tärkeimmät asbestiperäiset sairaudet on periaatteessa tunnustettu useimmissa jäsenvaltioissa, uhrit joutuvat yhä liian usein taistelemaan turhaan saadakseen tunnustuksen.

Edellä mainitut selvitykset osoittavat myös, että eri valtioiden soveltamat tunnustamista ja korvaamista koskevat säännökset ja menettelyt poikkeavat huomattavasti toisistaan. Uhrien tarvitsemaa tukea ja ohjausta ei monestikaan ole saatavilla.

Bryssel 18. helmikuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja  
Henri MALOSSE*

<sup>(16)</sup> <http://www.eurogip.fr/en/publications-d-eurogip/130-asbestos-related-occupational-diseases-in-europe-recognition-statistics-specific-systems>

<sup>(17)</sup> [http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos\\_diseases=EN](http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos_diseases=EN)

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Edistyminen Eurooppa 2020 -strategian täytäntöönpanossa ja keinot sen tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä”**

**(puheenjohtajavaltio Latvian pyynnöstä laadittu valmisteleva lausunto)**

(2015/C 251/04)

**Yleisesittelijä: Etele BARÁTH**

Latvia tasavallan vt. ulkoministeri ja sisäministeri Rihards KOZLOVSKIS pyysi 25. syyskuuta 2014 päivätyllä kirjeellään Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laatimaan valmistelevan lausunnon aiheesta

*”Edistyminen Eurooppa 2020 -strategian täytäntöönpanossa ja keinot sen tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä”*

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 14. lokakuuta 2014 antaa asian valmistelun Eurooppa 2020 -ohjauskomitean tehtäväksi.

Asian kiireellisyyden vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 18.–19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 19. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Etele BARÁTHin ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 184 ääntä puolesta ja 5 vastaan 6:n pidättyessä äänestämästä.

## 1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK yhtyy puheenjohtajavaltion Latvian näkemykseen ja pitää Eurooppa 2020 -strategian uudelleentarkastelua perustavan tärkeänä Euroopan kilpailukyvyyn edistämisen kannalta. ETSK on yhtä mieltä siitä, että Euroopan kilpailukyvyyn parantaminen ja ”Euroopan digitaalistrategia” -lippulaivahanke<sup>(1)</sup> ovat suorassa yhteydessä toisiinsa, myös kun ajatellaan teollisuuteen, työmarkkinoihin ja yhteiskuntaan yleensä kohdistuvia valtavia seurauksia, joita Euroopan komissio ja neuvosto ovat aliarvioineet. Ollaan tilanteessa, jossa tarvitaan kaiken kattavaa keskipitkän ja pitkän aikavälin näkemystä ja entistä vahvempaa sitoutumista.

1.2 Käsillä olevassa ETSK:n lausunnossa ehdotettujen toimien tulisi auttaa varmistamaan, että Eurooppa 2020 (ja myöhemmin Eurooppa 2030) -strategiasta tulee vähitellen useamman vuoden kuluessa EU:n talous-, sosiaali- ja aluestrategioita pitkällä aikavälillä tukeva keskeinen käsite, jossa otetaan huomioon jäsenvaltioissa vallitsevat erilaiset tilanteet.

1.3 Finanssikriisillä on ollut huomattava vaikutus Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden täytäntöönpanoon, ja se on rajoittanut ja hillinnyt strategian päämäärien ja hallintomallin vaikuttavuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja oikeutusta. Yleisesti ottaen EU on nyt huomattavasti kauempana Eurooppa 2020 -strategian tavoitteista kuin vuonna 2010. Strategia on kärsinyt kriisistä.

1.4 Yksityiskohtaista tietoa nykytilanteesta esitetään Eurooppa 2020 -strategian väliarviointia koskevassa komission tutkimuksessa sekä ETSK:n lausunnossa<sup>(2)</sup>. Lausunto sisältää joukon kiinnostavia seikkoja, jotka olisi otettava huomioon tarkistettuun strategiaan ehdotettavissa tulevaisuuteen suuntautuvissa muutoksissa. ETSK korostaa useissa yhteyksissä, että EU ei tarvitse kokonaan uutta vaan huomattavasti nykyistä tehokkaampaa strategiaa.

1.5 Syksyllä 2014 tehtävänsä aloittanut uusi komissio on julkaissut työohjelmansa nimellä ”Uusi alku Euroopalle”<sup>(3)</sup>.

ETSK antaa tukensa työohjelman kolmelle pilarille:

- a) Annetaan lisätukea Euroopan talouden elvyttämiseen ja työpaikkojen luomiseen.
- b) Tuetaan pitkäkestoista kilpailukykyä strategisilla aloilla.

<sup>(1)</sup> Euroopan digitaalistrategiasta on saatavilla lisätietoa Euroopan komission verkkosivuilla osoitteessa <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

<sup>(2)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta ”Älykäs, kestävä ja osallistava kasvu edistävän Eurooppa 2020 -strategian arviointi” (EUVL C 12, 15.1.2015, s. 105).

<sup>(3)</sup> Työohjelma ”Uusi alku Euroopalle” on saatavilla Euroopan komission verkkosivuilla osoitteessa [http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg\\_fi.pdf](http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_fi.pdf)

- c) Vahvistetaan Euroopan inhimillistä pääomaa ja fyysistä infrastruktuuria keskittymällä etenkin eurooppalaisiin yhteyksiin.

1.6 Uudessa työohjelmassa käsitellään niiden kymmenen poliittisen suuntaviivan täytäntöönpanoa, jotka komission puheenjohtaja Jean-Claude JUNCKER on määritellyt painopistealoikseen. Tämä on sitäkin tärkeämpää, kun otetaan huomioon, että useat näistä suuntaviivoista tukevat suoraan Eurooppa 2020 -strategian täytäntöönpanoa:

- a) Euroopan investointiohjelma<sup>(4)</sup>, uuden lisäriskinkantokykyä tarjoavan Euroopan strategisten investointien rahaston perustaminen
- b) kunnianhimoinen digitaalisia sisämarkkinoita koskeva paketti
- c) ensimmäiset askeleet kohti energiaunionia.

1.6.1 Tarvitaan kokonaisvaltaista näkemystä, strategiaa näkemyksen täytäntöönpanemiseksi sekä sitä koskevaa laajamittaista tiedottamista. ETSK:n mielestä Eurooppa 2020 -strategia ja investointiohjelma tulisi kytkeä paljon nykyistä tiiviimmin toisiinsa.

1.6.2 ETSK selvittää parhaillaan valmistelemissaan lausunnossa<sup>(5)</sup>, missä määrin investointiohjelmalla voidaan korjata Eurooppa 2020 -strategian tärkeimpiä puutteita ja uudet rahoitusvälineet voivat lisätä mahdollisuuksia toteuttaa sen tavoitteita.

1.6.3 ETSK kannattaa digitaalisia sisämarkkinoita koskevan paketin<sup>(6)</sup> kehittämistä ja ratkaisevan askeleen ottamista kohti Eurooppa 2020 -strategiaan sisältyvän digitaalistrategiaa koskevan lippulaivahankkeen täytäntöönpanoa. Euroopan unionin digitaalisen tulevaisuuden turvaaminen on yksi Euroopan talouden kilpailukykyä tukevista ja ympäristöystävällisen eurooppalaisen yhteiskunnan kestävästä kehitystä määrittävistä tärkeimmistä pilareista. ETSK vaatii toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että digitaalitekniikan sovellusalojen voimakas lisääntyminen koituisi eurooppalaisille hyödyksi myös työelämässä.

ETSK ilmaisee toistamiseen tukensa varojen ohjaamiselle siihen, että katetaan laajakaista- ja digitaaliverkkojen laajentamisen alalla syntynyt rahoitusvaje, josta Eurooppa-neuvosto päätti vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä<sup>(7)</sup>.

1.6.4 ETSK vahvistaa kantansa yhteisen eurooppalaisen energiapolitiikan edistämiseen ja suosii sellaisia periaatteita kuin energian hintaerojen mukauttaminen ja pienentäminen, energian sisämarkkinoiden edellytysten parantaminen, riippuvuuden vähentäminen unionin ulkopuolisesta energiasta ja uusiutuvien energialähteiden kehittäminen.

## 2. Eurooppa 2020 -strategian täytäntöönpanon tehostamiseen tähtäävien tulevien toimien tärkeimpien vaikutusten analyysi

2.1 Vuoden 2014 lopulla julkaistussa vuotuisessa kasvuselityksessä<sup>(8)</sup> otetaan virallisesti huomioon uusi kehityssuunnitelma, joka on olennaisen tärkeä Euroopan unionin tulevaisuudelle. EU-ohjausjakson, kansallisten uudistusohjelmien ja Eurooppa 2020 -strategian tärkeimmät tavoitteet pitäisi vihdoon sovittaa yhteen pitkän aikavälin visiassa:

2.1.1 Euroopan investointiohjelmaan perustuva koordinoitu tuki investoinneille

- a) Tavoitteena on valjastaa käyttöön vähintään 315 miljardia euroa EU-tason lisärahoitusta infrastruktuuri-investointeihin sellaisissa kohteissa, joissa edistyksen odotetaan tuottavan huomattavaa taloudellista ja sosiaalista hyötyä.
- b) Varmistetaan, että rahoitus tulee reaalitalouden käyttöön.

<sup>(4)</sup> Investointiohjelma on saatavilla Euroopan komission verkkosivuilla osoitteessa [http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm)

<sup>(5)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta "Euroopan investointiohjelma", asiakokonaisuus ECO/374 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

<sup>(6)</sup> Digitaalisia sisämarkkinoita koskevasta paketista on saatavilla lisätietoa Euroopan komission verkkosivuilla osoitteessa <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market>

<sup>(7)</sup> Monivuotisesta rahoituskehityksestä käytyjen neuvottelujen aikana Verkkujen Eurooppa -välineen laajakaistaa koskevan osan rahoitusta leikattiin 8,2 miljardilla eurolla, ja sen osuus on nyt vain miljardi euroa.

<sup>(8)</sup> "Vuotuinen kasvuselitys 2015" on saatavilla Euroopan komission verkkosivuilla osoitteessa [http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index\\_fi.htm](http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_fi.htm)

c) Parannetaan investointiympäristöä.

d) Vahvistetaan innovatiivista yhteisrahoitusjärjestelmää.

2.1.2 Entistä vahvempi sitoutuminen rakenneuudistuksiin

2.1.3 Vastuullisen finanssipolitiikan jatkaminen

2.1.4 Joustavuuden paras mahdollinen hyödyntäminen nykyisissä säännöissä

2.1.5 Hallintojärjestelmän virtaviivaistaminen on olennaista, jotta se olisi entistä tehokkaampi ja jotta voitaisiin lisätä jäsenvaltioiden ja EU:n yhteistä osavastuuta siitä.

3. Komission ja jäsenvaltioiden välisten kumppanuussopimusten pohjalta laadittujen toimenpideohjelmien muokkaaminen on lopullaan. Koska ”Uusi alku” -ohjelmalla on väistämättä vaikutuksia kansallisiin ohjelmiin – niin tavoitteisiin kuin välineisiin –, tähänastista EU-tason koordinoitua olisi tehostettava.

3.1 Sillä, miten tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti rakenne- ja koheesiorahastoja käytetään, on huomattava vaikutus uusien rahoitus- ja lainsäädäntövälineiden täytäntöönpanopuitteisiin. ETSK ehdottaa, että rahastoista tuettavista infrastruktuuri-investoinneista ja talouskehitysohjelmista laaditaan yleiskatsaus ja että ne yhdenmukaistetaan EU:n strategisten investointien rahaston kanssa<sup>(9)</sup>.

3.2 Investointisuunnitelman ja Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) tavoitteiden saavuttaminen, vuodet 2014–2020 kattavien EU-rahastojen vipuvaikutuksen lisääminen ja innovatiivisten rahoitusvälineiden arvon kaksinkertaistaminen ovat ratkaisevan tärkeitä Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

3.3 ETSK, AK ja Euroopan parlamentin jäsenet ovat esittäneet useita vaihtoehtoja, joiden perusteella olisi mahdollista tehdä tiettyjä myönnytyksiä siirtymäkauden ajan, jotta voidaan lisätä resursseja EU-investointien polkaisemiseksi käyntiin. Olisi harkittava, miten alijäämälaskennasta voitaisiin poistaa komission lähestymistavan mukaisesti pitkän aikavälin sosiaaliin investointeihin (erityisesti koulutukseen) käytettävät jäsenvaltioiden osuudet rakennerahastovaroista (yhteisrahoitus) ilman sääntöjen muuttamista. ETSK suhtautuu myönteisesti komissiossa parhaillaan käytävään keskusteluun ns. kultaisen säännön soveltamisesta eli tulevaisuuteen tähtäävien julkisen vallan investointien jättämisestä talous- ja rahaliiton finanssipoliittisissa säännöissä julkistalouden nettoalijäämälaskelmien ulkopuolelle<sup>(10)</sup>.

3.4 Talouden osalta on tärkeää, että löydetään kokonaisvaltainen lähestymistapa erilaisiin menolajeihin, kuten Euroopan laajuisten verkkojen<sup>(11)</sup> yhteisrahoitusjärjestelmään ja Verkkojen Eurooppa -välineeseen<sup>(12)</sup>, sekä ESIRistä osarahoitettaviin kansallisiin investointeihin nähden. Tätä asiaa komission on selvennettävä.

3.5 Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita ajatellen on tärkeää, että pitkän aikavälin kilpailukyvyyn parantamisen lisäksi rakennerahastoissa keskitytään enemmän ympäristöohjelmien tai inhimillisen näkökohdan sisältävien ohjelmien täytäntöönpanoon, mikä edistäisi myös ”bkt:tä pidemmälle menevien” tekijöiden kestäväpohjaista kehittämistä<sup>(13)</sup>. Uusien rahoitusmahdollisuuksien johdosta keskittymistä ”tuotantokeskeiseen” kehitysjärjestelmään ja yhteiskuntaa, perheitä ja yksilöllisiä arvoja tukeviin aloihin, kuten koulutukseen ja terveydenhuoltoon, olisi laajennettava.

4. ETSK uskoo vakaasti, että tarkistetulla ja tehostetulla Eurooppa 2020 -strategialla voi olla keskeinen rooli EU:n talouden uuden, kilpailukyvyyn vahvistamista sekä kehitystä tukevan ohjausjärjestelmän täytäntöönpanossa.

<sup>(9)</sup> Euroopan strategisten investointien rahastosta on saatavilla lisätietoa Euroopan komission verkkosivuilla osoitteessa [http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm)

<sup>(10)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta ”Sosiaalisten investointien vaikutukset työllisyyteen ja julkistalouteen” (EUVL C 226, 16.7.2014, s. 21).

<sup>(11)</sup> Euroopan laajuisista verkoista on saatavilla lisätietoa Euroopan komission verkkosivuilla osoitteessa [http://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec-portal/site/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec-portal/site/index_en.htm)

<sup>(12)</sup> Verkkojen Eurooppa -välineestä on saatavilla lisätietoa Euroopan komission verkkosivuilla osoitteessa <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

<sup>(13)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta ”BKT ja muut indikaattorit – kansalaisyhteiskunnan osallistuminen täydentävien indikaattorien valintaan” (EUVL C 181, 21.6.2012, s. 14).

4.1 Koska painopisteet muuttuvat ja jotta voidaan varmistaa Eurooppa 2020 -strategian täytäntöönpanon onnistuminen, olisi hyödyllistä, että käytössä olisi keskitetty palvelupiste, joka pystyy varmistamaan tehtävien ja menettelyjen – EU:n virastot mukaan luettuina – tehokkaan koordinoinnin ja järjeistämisen.

4.2 Virastojen välisen yhteistyön sekä yhtäältä reaalityalouden ja toisaalta yleiseurooppalaisen ja kansallisen tai aluetason toiminnan koordinoinnin hallinnointia ja valvontaa varten on syytä harkita keskitetyn palvelupisteen perustamista tai jonkin olemassa olevan elimen muuttamista tätä tarkoitusta vastaavaksi. Tällaisen lähestymistavan avulla saatettaisiin välttää päällekkäisyyksiä ja tehostaa yhteisvaikutuksia.

## 5. Toimia Euroopan talouden ohjauksjärjestelmän vahvistamiseksi

5.1 Koska lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteiden väliset yhteydet ovat Eurooppa 2020 -strategian hallinnossa hyvin heikot, tarvitaan vähintään seuraavia toimia:

5.1.1 Vuotuiseen kasvuselvitykseen tulisi sisältyä viittaus Eurooppa 2020 -strategiassa tapahtuneeseen edistymiseen.

- a) Ohjauksjaksossa olisi keskityttävä paljon nykyistä enemmän kilpailukykyyn parantamiseen, julkiseen ja ulkomaiseen velkaan sekä etenkin täytäntöönpanoon.
- b) EU:n koheesiorahaston varainkäytön olisi perustuttava kansallisiin uudistusohjelmiin ohjauksjakson mukaisesti.
- c) Finanssipoliittista yhdentymistä olisi syvennettävä ja veropetosten torjuntaa tehostettava.
- d) Valvonnan tulisi perustua selviin, myös ”bkt:tä pidemmälle meneviin” indikaattoreihin ja vertailuarvoihin.

5.1.2 Jäsenvaltioiden hyvin erilaisten tilanteiden johdosta arvioinnissa tarvitaan joustavuutta ja maakohtaisissa suosituksissa selviä tavoitteita ja kohdennettuja välineitä. Esimerkkinä voidaan mainita seuraavat:

- a) julkisen sektorin rakenneuudistukset ja sektorin säilyttäminen yhtenä elämänlaadun perustakeena
- b) entistä paremman yritysilmapiirin luominen pääoman houkuttelemiseksi
- c) infrastruktuuri-investointien edistäminen
- d) pk-yritysten luotonsaannin parantaminen
- e) tarvittavien edellytysten luominen energia-alan sujuvan siirtymän takaamiseksi
- f) koulutusalojen vahvistaminen
- g) työllisyysasteen nostaminen ja työttömyyden laskeminen ja niiden seuranta EU-tasolla <sup>(14)</sup>
- h) sosiaalisten erojen vähentäminen jäsenvaltioiden välillä ja niiden sisällä kiinnittäen erityistä huomiota vähemmistöjen tilanteeseen
- i) köyhyyden torjuminen ja bruttokansantuotteen kasvattaminen
- j) sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen yhteisvastuun, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun ja työehtosopimusten avulla.

## 6. Kasvukäsitteen hienosäätö:

- a) soveltaminen yhdessä ”kestäväpohjaisen kilpailukykyyn” käsitteen kanssa
- b) uutta hyvinvointia ja ympäristönsuojelua tukevien politiikkojen toteuttaminen <sup>(15)</sup>
- c) uuden EU:n laajuisten indikaattorien käyttöönotto kuvaamaan EU:n tasolla havaittavia työmarkkinasuuntauksia aidosti uusien työpaikkojen luomisessa.

<sup>(14)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta ”Tavoitteena työllistävä elpyminen” (EUVL C 11, 15.1.2013, s. 65–70).

<sup>(15)</sup> Ks. Lissabonin sopimuksen 191–192 artikla.



## 7. Euroopan digitaalistrategia

7.1 ETSK yhtyy komission kantaan tämän todetessa, että digitaaliset teknologiat tuovat mukanaan uusia keinoja tuottaa tavaroita ja palveluja ja ne muokkaavat elintapojamme ja tapojamme työskennellä ja oppia<sup>(16)</sup>. ETSK:n panos ”Euroopan digitaalistrategia” -lippulaivahankkeen ja digitaalisia sisämarkkinoita koskevan kunnianhimoisen suunnitelman tärkeimpien painopisteiden täytäntöönpanoon<sup>(17)</sup> sisältää seuraavat ehdotukset:

Talouden alalla olisi

- a) suunniteltava aktiivisesti EU:n digitaalista tulevaisuutta
- b) valtavirtaistettava digitalisointi ja vähennettävä digitaalista epäonnistumista EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla
- c) digitalisoitava taloutta ja kehitettävä tutkimusta ja innovointia.

Yhteiskunnallisella alalla olisi

- d) laajennettava voimakkaasti digitaalialan koulutusta, jotta eurooppalaisista voidaan tehdä digitaalisen sisällön luojia ja tuottajia
- e) toteutettava toimia tieto- ja viestintätekniikan alan pätevän työvoiman tarpeeseen vastaamiseksi
- f) luotava edellytykset elinvoimaiselle digitaalitaloudelle ja -yhteiskunnalle vahvistamalla televiestinnän sääntely-ympäristöä
- g) tarkistettava yleisiä sääntely- ja lainsäädäntöpuutteita vakaan toimintaympäristön luomiseksi yrityksille ja aloitteleville yrityksille
- h) tunnustettava digitaaliala yleishyödyllisiin taloudellisiin palveluihin kuuluvaksi alaksi.

Digitaalisympäristön alalla olisi

- i) edistettävä digitaalista osallisuutta ja laajakaistayhteyksien yleistä ja tasavertaista saatavuutta
- j) yksinkertaistettava verkko-ostoksia ja digitaalista kaupankäyntiä koskevia kuluttajasääntöjä ja vahvistettava kuluttajien luottamusta parantamalla turvallisuutta
- k) kehitettävä sähköistä rajatylittävää kaupankäyntiä.

Turvallisuuden alalla olisi

- l) hyödynnettävä digitaalitekniikkaa ihmisten elinympäristön ja luonnonympäristön suojelemiseksi
- m) vauhditettava lainsäädäntöprosessia eettisen lähestymistavan ja kuluttajansuojelun tehostamisen pohjalta
- n) saatettava tekijänoikeuksia koskevat säännöt ajan tasalle
- o) edistettävä verkkoturvallisuutta kansalaisten oikeuksien ja vapauksien (EU:n perusoikeuskirja<sup>(18)</sup>) suojelemiseksi
- p) suojeltava lapsia ja haavoittuvassa asemassa olevia käyttäjiä verkkorikollisuudelta.

7.2 Digitaalitekniologioiden kehittyminen ja niiden sovellusalojen voimakas lisääntyminen aiheuttavat lähes kaikilla talouden aloilla erittäin mittavan rakennemuutoksen. Tämä ei koske kansalaisia ainoastaan kuluttajina vaan vaikuttaa heihin ennen kaikkea työpaikoilla. Riippumattomuuden ja joustavuuden lisäämisen ohella digitaalitekniologia johtaa työpaikoilla myös rationalisointipaineisiin, jotka merkitsevät asianomaisille huomattavia kustannuksia ja jopa työpaikkojen menetyksiä. Tämän vuoksi ETSK pitää näiden kysymysten jättämistä pitkälti huomiotta lähes kaikkien Euroopan digitaalistrategiaa koskevien aloitteiden yhteydessä karkeana epäkohtana, kehottaa muuttamaan ajattelutapaa ja aikoo itse ottaa asiaan kantaa oma-aloitteisessa lausunnossa<sup>(19)</sup>.

<sup>(16)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta ”Yrityspalvelujen vaikutukset teollisuudessa” (EUVL C 12, 15.1.2015, s. 23).

<sup>(17)</sup> Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Digitaalimarkkinat kasvun vauhdittajana” (EUVL C 229, 31.7.2012, s. 1–6).

<sup>(18)</sup> [http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text\\_fi.pdf](http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_fi.pdf)

<sup>(19)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta ”Digitalisoinnin vaikutukset palvelualoihin ja työllisyyteen”, asiakokonaisuus CCMI/136 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

## 8. Kohti uutta kehitykseen suunnattua talouden hallintaa

8.1 Askeleita kohti kehitykseen suunnattua hallintoa:

- a) Vahvistetaan hallintoa EU:n ja myös jäsenvaltioiden tasolla.
- b) Vahvistetaan uudelleen Eurooppa 2020 -strategian tarve sovittamalla se aiempaa paremmin yhteen eurooppalaisia strategioita koskevien EU:n toimintalinjojen kanssa.
- c) Täydennetään eurooppalaisen hallintomallin taloudellista koordinaatiota koskevaa osaa vahvistamalla sen kehityspainotteisia institutionaalisia ja rahoituskehyksiä.
- d) Vahvistetaan pitkän aikavälin strategista koordinointia Eurooppa 2020 -strategian puitteissa myös tavoitteenmäärittely- ja täytäntöönpanovaiheessa.
- e) Toteutetaan uudistetun Eurooppa 2020 -strategian perusteellinen alueellinen arviointi.  
Kaavio kehitykseen suunnatusta hallinnosta, ks. linkki  
<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34752>
- f) Vahvistetaan arvoketjua monialaisten ja alakohtaisten politiikkojen avulla.
- g) Tehostetaan alueellista yhteistyötä.
- h) Vahvistetaan hallintoa lisäämällä järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan osallistumista.
- i) Tunnustetaan ETSK:n tarjoamat mahdollisuudet reaalityömarkkinoiden sekä järjestäytyneiden työmarkkinaosapuolien ja institutionaalisten kumppaneiden välisen monitasoisen yhteistyön koordinoinnissa.

9. Kehitykseen suuntautuvan, ”hyvän” hallinnon edellytykset ovat seuraavat:

- a) vahva kyky strategiseen suunnitteluun
- b) toteuttamisvalmiudet koordinoinnin ja yhteistyön parantamiseksi
- c) laaja-alainen valvontajärjestelmä, jota käytetään sekä suunnittelussa että täytäntöönpanossa
- d) kulloisiakin tavoitteita nimenomaisesti koskeva luotettava tietokanta ja tarvittavat analyttiset valmiudet
- e) tarkoituksenmukaiset viestintävälineet
- f) tarvittava sopeutumiskyky
- g) toiminnan läpinäkyvyys vastuullisuuden takaamiseksi.

Bryssel 19. helmikuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja  
Henri MALOSSE*

---

## III

(Valmistavat säädökset)

## EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEAN 505. TÄYSISTUNTO 18. JA 19. HELMIKUUTA 2015

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle tullialan riskienhallintaa koskevasta strategiasta ja toimintasuunnitelmasta: Riskien torjunta, toimitusketjun turvallisuuden vahvistaminen ja kaupan helpottaminen”**

(COM(2014) 527 final)

(2015/C 251/05)

**Esittelijä: Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

**Toinen esittelijä: Jan SIMONS**

Euroopan komissio päätti 1. lokakuuta 2014 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

*”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle tullialan riskienhallintaa koskevasta strategiasta ja toimintasuunnitelmasta: Riskien torjunta, toimitusketjun turvallisuuden vahvistaminen ja kaupan helpottaminen”*

COM(2014) 527 final.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18.–19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 141 ääntä puolesta ja 1 vastaan 4:n pidättyessä äänestämästä.

### 1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon tullialan riskienhallintaa koskevasta strategiasta ja toimintasuunnitelmasta. Strategian asianmukainen täytäntöönpano edellyttää tulliviranomaisilta keskinäisen yhteistyön lisäksi myös yhteistyötä valtion muiden viranomaisten (muun muassa terveys- ja kuluttajapalvelujen sekä oikeudellista yhteistyötä turvallisuuspalvelujen) kanssa.

ETSK pitää tärkeänä, että taataan Euroopan unionin tullilainsäädännön tehokas täytäntöönpano ja unionin oikeudessa säädettyjen yhteistyömekanismien moitteeton toiminta.

1.2 Tullin toteuttama yhdennetty riskienhallinta edellyttää myös muiden politiikkojen täytäntöönpanon yhdenmukaisamista ja yhteen sovittamista. Jäsenvaltioilla on näistä aiheista jo tärkeää virallista tietoa, jota niiden on tarpeen jakaa ja vaihtaa, etenkin vakavia vaaroja koskevien virallisten tietojen yhdenmukaisuuteen tukeutuen.

1.3 EU:n olisi omia säädöksiä hyväksyessään ja lainsäädäntöään täydentäessään käytettävä perustana riskienhallinnan sääntökokoelmaa ja Maailman tullijärjestön (WCO) muita säännöksiä, jotta sen tullisäännökset olisivat yhdenmukaisia useimpien asiaa koskevien nykyisten sääntöjen kanssa.

1.4 Toimintasuunnitelman tavoitteen 3 mukaisesti on määritettävä selvästi, kenen toimesta, milloin ja missä tarkastuksia suoritetaan. Tämä olisi johdonmukaista riskeistä ja niiden vakavuusasteesta laadittavan kartoituksen kanssa, jonka komissio toivottavasti hyväksyy täytäntöönpanotoimeksi. Komitea katsoo, että kyseinen toimi täytyy tärkeytensä vuoksi panna ensimmäisenä täytäntöön.

1.5 Koska on ensisijaista taata EU:n tullilainsäädännön yhdenmukainen soveltaminen, toimintasuunnitelman tavoite 5 on myös erittäin tärkeä, sillä koko strategiassa on kyse siitä, että edistetään lainsäädännön noudattamista ja riskien havaitsemista koskevaa kansallisten viranomaisten kaiktentasoista yhteistyötä sekä kansallisten ja EU:n viranomaisten keskinäistä tiedonvaihtoa.

1.6 ETSK painottaa, että strategian laadinnassa on otettava huomioon jäsenvaltioiden tullikäytänteiden erilaiset erityispiirteet, kuten kulloistenkin kauppavirtojen suuruus, tavaravolyymit ja käytänteet, vaikka järjestelmien tuleekin olla yhteensopivia unionin lainsäädännön kanssa ja noudattaa sen periaatteita.

1.7 ETSK on samaa mieltä komission tiedonannon kanssa siitä, että komission ja jäsenvaltioiden yhteistyö on tärkeää, mutta haluaa korostaa myös muiden strategian täytäntöönpanossa osallisina olevien yhteiskunnan toimijoiden merkitystä ja mahdollista roolia.

1.8 Vaikka tiedonannossa asiaan viitataan, sitä suoranaisesti käsittelemättä, komitea kehottaa lisäämään kentällä toteutettavien pilottihankkeiden näkyvyyttä. Se tukisi asianomaisten toimijoiden roolia ja lisäksi siten yksityisiä investointeja, mikä edistäisi tiedonannossa esitettyä strategiaa antamalla sysäyksen innovoinnille.

## 2. Johdanto

2.1 Riskienhallinta kuuluu nykyaikaisten tullivalvontamenetelmien peruseräperäisiin. Tullihallinnot ottavat käyttöön analyysi- ja tarkastusmekanismeja, joiden avulla on tarkoitus varmistaa valvontamenettelyjen tehokkuus koko tullialueella. Menettelyjä on tarpeen mukaan tarkistettava ja mukautettava jatkuvasti, jotta voidaan vastata uusiin vaatimuksiin.

2.2 Riskienhallinnan pohjalta tullihallinnot pyrkivät järkevään ja oikeudenmukaiseen tasapainoon yhtäältä petosten torjunnan ja toisaalta sen välillä, että haitataan mahdollisimman vähän tavaroiden ja ihmisten laillista liikkumista ja pidetään kustannukset mahdollisimman alhaisina.

2.3 Koska toisinaan on teknisesti mahdotonta valvoa huomattavaa osaa tavarasta, SAFE-ohjelmassa luodaan perusta niin sanottujen "valuutettujen taloudellisten toimijoiden" (AEO) järjestelmälle, jossa yritykset voidaan etukäteistarkastusten perusteella luokitella tulliasioissa luotettaviksi kumppaneiksi. Tätä varten viranomaisten on oltava perinpohjaisesti selvillä toimijan liiketoiminnasta, saatava selkeä kuva sen liiketoimintaprosesseista ja liiketoimintaympäristöstä sekä päästävä aina halutessaan tutustumaan sen kirjanpitoaineistoon. EU säättää asetuksen (EY) N:o 648/2005<sup>(1)</sup> 5 a artiklassa "valuutetun taloudellisen toimijan" asemasta ja sen myöntämistä. Talouden toimijoiden keskuudessa ollaan sitä mieltä, että kyseinen ehto on tarpeen täyttää, jotta asianmukainen toimiminen markkinoilla on mahdollista.

2.4 Euroopan unionissa "tulliliitto" käsitetään Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa (SEUT) tuontiin ja vientiin liittyvien toimien ja oikeuksien tapaan unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvaksi alaksi. Tämä politiikka katsotaan primaarioikeudessa ylikansalliseksi oikeudeksi, josta säädetään tavaroiden vapaata liikkuvuutta käsittelevässä osastossa sopimuksen 28–37 artiklassa. Mutta nykyisin tulleilla on myös yhä enemmän muita tehtäviä. Pilareita on kolme: verotus, turvallisuus ja muiden kuin tullisääntöjen valvonta. Näin ollen osasta niitä säädetään esimerkiksi SEUTin 87 artiklassa, joka koskee poliisiyhteistyötä, joka ei kuulu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan.

2.5 Komission tammikuussa 2013 antamassa tiedonannossa<sup>(2)</sup> esitellään yhdennettyyn riskienhallintaan sovellettavaa yhteistä lähestymistapaa, jonka avulla tulliliiton alueelle saapumis- ja sieltä poistumispaikoissa voidaan saavuttaa seuraavat tavoitteet:

- henkilöstön ja taloudellisten resurssien parempi kohdentaminen todellisten tarpeiden mukaan
- unionin tullilainsäädännön kattava ja yhdenmukainen soveltaminen
- integroitu yhteistyö viranomaisten, toimijoiden ja liikenteenharjoittajien välillä ja
- menettelyjen sujuvoittaminen sekä toimien nopeuttaminen ja niistä aiheutuvien kustannusten pienentäminen.

<sup>(1)</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 648/2005, annettu 13 päivänä huhtikuuta 2005 (EUVL L 117, 4.5.2005, s. 13), ja myös muita säädöksiä, kuten asetus (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, 11.10.1993, s. 1).

<sup>(2)</sup> COM(2012) 793 final.

2.6 ETSK antoi tästä vuonna 2013 julkaistusta tiedonannosta myönteisen lausunnon<sup>(3)</sup> ja piti perustavan tärkeänä tullialan riskienhallintaan ja toimitusketjun turvallisuuteen liittyvää yhteistä lähestymistapaa, jonka avulla voidaan varmistaa, että kaikki asianomaiset viranomaiset soveltavat EU:n lainsäädäntöä yhdenmukaisesti ja syrjimättömästi koko tulliliiton alueella.

2.7 Neuvosto antoi 18. kesäkuuta 2013 päätelmät toimitusketjun turvallisuuden ja tullialan riskienhallinnan vahvistamisesta ja kehotti komissiota esittelemään johdonmukaisen strategian. EU:n yhteisinä strategisina tavoitteina ovat toimitusketjun varmuuden ja eheyden, kansalaisten turvallisuuden sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden taloudellisten etujen suojaaminen sekä laillisen kaupan helpottaminen ja nopeuttaminen kilpailukyvyyn edistämiseksi.

2.8 Nykyiseen uudelleenlaadittuun tullikoodeksiin, josta on säädetty asetuksella N:o 952/2013<sup>(4)</sup>, sisältyy riskienhallinta tullien erityistoimintona, mutta yhteisen tullitariffisääntelyjärjestelmän perusteella siihen sisältyy myös valvontatoiminta. Riskienhallinnan sisällyttäminen tullikoodeksiin lujittaa yhteistyötä ja tietojenvaihtoa kansallisten tulli- ja muiden viranomaisten sekä komission välillä, ja tietyissä tapauksissa komissiolle myös osoitetaan täytäntöönpanovaltuuksia kyseistä tarkoitusta varten.

### 3. Komission tiedonanto

3.1 Komissio esittää uuden strategian tullialan riskienhallinnan parantamiseksi Euroopan unionissa. Siihen sisältyy yksityiskohtainen toimintasuunnitelma, jonka avulla voidaan hallinnoida tehokkaammin kaupan alati kasvavaa volyyymiä yhä monimutkaisempine kansainvälisine toimitusketjuineen.

3.1.1 Toimintasuunnitelmassa esitetään kunkin tavoitteen osalta joukko toimenpiteitä. Toiminnan tarkoituksena on korjata havaitut puutteet, jotta voidaan vähitellen lujittaa Euroopan unionin tulliviranomaisten kapasiteettia sekä vakiinnuttaa järjestelmällisempää yhteistyötä muiden virastojen, talouden toimijoiden ja kansainvälisten kauppakumppaneitten kanssa. Toimintasuunnitelmaan sisältyy tietyissä tapauksissa kansainvälisten normien ja standardien tuki- tai kehittämistoimia.

3.1.2 Niin tullialalla kuin muillakin politiikan aloilla komissio pyrkii täydentävyyteen ja johdonmukaisuuteen unionin muihin aloitteisiin nähden. Kyseeseen tulevat esimerkiksi turvallisuutta, liikennealaa tai tekijänoikeussuojaa koskevat aloitteet.

3.2 Tulli käyttää riskienhallintaa, jotta valvonta olisi tehokasta ja jotta voitaisiin välttää laillisen liiketoiminnan tarpeeton häiriintyminen ja käyttää resursseja tehokkaasti. Valvonnan resurssit kohdistetaan ensisijaisesti aloille, joilla riskit ovat suurimpia ja vakavimpia.

3.3 Strategia liittyy unioniin tuotavien, unionista vietävien tai unionin kautta kuljetettavien tavaroiden riskienhallintaan ja tarkastuksiin, joissa otetaan huomioon tavaroiden erityiset ominaisuudet, riskin mittavuus ja kustannukset. Tämä edellyttää, että kaikenlaiset tavaroihin ja niiden liikkumiseen liittyvät uhat ja riskit voidaan tunnistaa, arvioida ja analysoida.

3.3.1 Tiedonannon mukaan EU:n tullialan toimitusketjun riskienhallinnan peruseriaatteet ovat seuraavat:

- arviointi etukäteen, tarkastukset tarvittaessa
- virastojen yhteistyö
- monitasoinen ja koordinoitu toimintamalli
- resurssien tehokas hyväksikäyttö.

3.3.2 Komission ja jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä EU:n laajuisen riskienhallintajärjestelmän tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi ja tullialan monitasoisen riskienhallinnan parantamiseksi EU:ssa, jotta voidaan toteuttaa seuraavat tarpeelliset toimenpiteet:

- tiedon laadun ja ilmoitusjärjestelyjen parantaminen

<sup>(3)</sup> EYVL C 327, 12.11.2013, s. 15.

<sup>(4)</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikoodeksista (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1).

- toimitusketjua koskevien tietojen saatavuuden sekä asiaankuuluvien riskitietojen jakamisen varmistaminen tulliviranomaisten välillä
- riskien tarkastus- ja vähentämistoimenpiteiden toteuttaminen tarvittaessa
- valmiuksien tehostaminen
- virastojen välisen yhteistyön sekä tiedonjaon edistäminen tullien ja muiden viranomaisten välillä jäsenvaltioissa ja EU:ssa
- yhteistyön parantaminen kaupan alan kanssa
- tullialan kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksien hyödyntäminen.

3.3.3 Tiedonannossa eritellään yksitellen keinot strategian tavoitteiden saavuttamiseksi, jotta komission ja jäsenvaltioiden välinen yhteistyö voi johtaa tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

#### 4. Yleistä

4.1 ETSK kannattaa ja tukee komission tiedonantoa ja pitää perustavan tärkeänä yhtenäisempää lähestymistapaa tullialan riskienhallintaan ja toimitusketjun turvallisuuteen. Oikeusvarmuuden lisäksi sen avulla voidaan varmistaa, että kaikki asianomaiset viranomaiset soveltavat EU:n lainsäädäntöä yhdenmukaisesti, mikä helpottaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

4.1.1 Tarkoituksena on tehostaa ja panna kansallisten viranomaisten ja komission sekä talouden toimijoiden kesken täytäntöön täysin vakiintuneita tullivälineitä ja sisällyttää niihin riskienhallintatoiminto, jolla täydennetään nykyisiin sovellettaviin tariffeihin sekä kaupallisiin ja tilastollisiin tarkoituksiin liittyviä toimia.

4.2 Komission toimintasuunnitelmassa käsitellään tavoitteita ja niiden saavuttamiseksi tarvittavia keinoja, joilla parannetaan tullien valmiuksia unionissa ja jotka auttavat tulleja tekemään järjestelmällisempää yhteistyötä muiden elinten kanssa, olivatpa ne sitten talouden toimijoita tai kansainvälisiä kauppakumppaneita.

4.2.1 Strategia täydentävyydestä toimitusketjun toimintaan vaikuttaviin muihin toimivaltaisiin viranomaisiin nähden olisi nimenomaisesti mainittava. Strategian asianmukainen kehittäminen edellyttää tulliviranomaisten tiiviimpää ja tehokkaampaa yhteistyötä niin kansainvälisellä tasolla kuin tullihallintojen ja muiden julkisten viranomaisten, kuten terveys- ja kuluttajaviranomaisten, välillä.

4.2.2 "Virallista tietoa", jota kansallisella tasolla jo saadaan eri rajatarkastusten yhteydessä (ihmisten, eläinten ja kasvien ulkoiset terveystarkastukset, farmaseuttisten ja kosmeettisten valmisteiden tarkastukset jne.), hallinnoidaan tietoteknisin järjestelmin. Tiedot eivät kuitenkaan ole keskitettyjä saati jaettuja, joten järjestelmän toiminta tehostuu ja tullin työ helpottuu, sillä kyseistä välinettä voidaan käyttää välittämään riskitietoja, joiden avulla tavara identifioidaan koko toimitusketjussa.

4.2.3 Uhkien ja niiden vaatimien ratkaisujen kansainvälinen ulottuvuus huomioon ottaen on erityisen tärkeää, että kansallisella tasolla jo tuotetut "viralliset tiedot" on jaettava. Siksi ehdotetaan, että unionin tasolla vahvistettavat kriteerit perustuvat yhteisiin kansainvälisiin standardeihin ja täydentävät niitä EU:n tarkoituserin. Tästä syystä ETSK korostaa, että tarvitaan yhteentoimivia tietoja, jotta voidaan taata strategiassa mainittujen toimenpiteiden tehokas täytäntöönpano ja noudattaminen. Kansainvälinen ulottuvuus vahvistaa sen tarpeen, että kansallisella tasolla jo tuotetut "viralliset tiedot" on jaettava.

4.2.4 Jotta voitaisiin vahvistaa hallinnollista yhteistyötä riskien tunnistamisjärjestelmän käytössä, ETSK kannattaa periaatteessa sitä, että hyödynnettävän järjestelmän perustana ovat muun muassa seuraavat periaatteet:

- Riskejä koskevien toimenpiteiden, arviointiperusteiden ja -mallien – niihin tehtävät muutokset mukaan luettuina –, joiden avulla on määrä tunnistaa tarkasti tuotteet, joihin liittyy riskejä, tulisi kuulua asetuksella (EU) N:o 952/2013 perustetun tullialan riskienhallintajärjestelmän (CRMS) piiriin; tällöin on otettava huomioon varhaisvaroitusjärjestelmät ja tietosuojasäännökset.

- Kannustetaan hyödyntämään yhteyksiä kaikkiin muihin asian kannalta merkityksellisiin järjestelmiin, joista säädetään esimerkiksi neuvoston asetuksessa N:o 515/97<sup>(5)</sup>.
- Käytetään sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän (IMI) peruseriaatteita, sillä järjestelmä sisältää jo arvioituja välineitä, ja sopeutetaan ne tulleihin.
- Sovelletaan tuotteisiin, materiaaleihin, kuljetusreitteihin, alkuperään tai muihin riskiä ilmentäviin tekijöihin liittyvissä toimenpiteissä, arviointiperusteissa ja -malleissa, joiden avulla riskitaso määritetään, Euroopan unionin yhtenäistariffia (Taric), jotta varmistetaan vakavien riskien mahdollisimman laaja näkyvyys.

Lisäksi ETSK muistuttaa, että viranomaisten on tarpeen vaihtaa tietoja.

4.2.5 Strategiassa kaavaillun yhteistyön täydentävyyden suhteen on myös otettava huomioon asiaan liittyvät poliittiset toimet, jotka koskevat tuotteiden, eläinten, elintarvikkeiden ja rehun turvallisuutta, ympäristönsuojelua sekä teollis- ja tekijänoikeuksien alaan liittyviä aloitteita. ETSK pitää erityisen tärkeänä vakavia kansanterveys- ja ympäristöongelmia sekä kansalaisten turvallisuutta ja suojelua koskevien tietojen vaihtoa.

4.3 Asianmukaista on, että EU:n tasolla määritettävät kriteerit perustuvat tullialan riskienhallinnan sääntökokoelman ja Maailman tullijärjestön (WCO) muiden säännösten yhteisiin standardeihin ja täydentävät niitä EU:n tasolla.

4.4 On myönteistä, että valtuutetun talouden toimijan (AEO) ohjelmissa tämä ajatus yhdistetään riskienhallintaan ottaen huomioon perusteellinen arviointiprosessi, joka toimijaan ja sen liiketoimintaympäristöön kohdistetaan todistuksen myöntämismenettelyssä. Tämä on johdonmukaista tullimenettelyjen yksinkertaistamisen kanssa, joka tällaisesta todistuksesta seuraa.

4.5 Valvontatoimia sovellettaessa ja riskejä vähennettäessä olisi tarvittaessa otettava huomioon Maailman tullijärjestön laatimassa sääntökokoelmassa ehdotetut menetelmät.

4.6 Mitä tulee riskien ja niiden vakavuusasteen kartoittamiseen, joka komission on toteutettava, olisi sen jälkeen, kun jäsenvaltioiden asiantuntijoita on asianmukaisesti ja avoimesti konsultoitu ja talouden toimijoita kuultu tullikoodeksin 50 artiklan 1 kohdan ja 284 artiklan nojalla, määritettävä toimintasuunnitelman kolmas tavoite tarkemmin, jotta voidaan selvittää tarkkaan, kuka toimii, milloin ja millä hetkellä, ja mikä on tarpeen mukaan toteutettavan etukäteisarvioinnin tavoite. Käytännössä tämän olisi oltava ensimmäisenä toteutettava toimenpide, koska siten muiden toimintasuunnitelmien toimeenpano ja riskien arviointi olisi selvempää ja oikeusvarmuus olisi parempi.

4.7 Myös toimintaohjelman viides tavoite on erittäin tärkeä, sillä strategian olennaisena akselina on yhteistyön edistäminen ja kansallisten viranomaisten ja unionin välinen tietojenvaihto, joita ETSK on aina pitänyt hyvin tärkeänä. ETSK viittaa yksinkertaisuuden vuoksi tätä asiaa koskeviin suosituksiinsa, jotka se esittää vuonna 2013 antamansa lausunnon kohdissa 1.9 ja 1.10 sekä kohdassa 4 ("Toimitusketjun riskienhallinta") ja joissa viitataan tullien ja muiden sisämarkkinoilla toimivien viranomaisten jäsennellympään ja järjestelmällisempään yhteistyöhön sekä toimintasuunnitelmaan sisältyvän toimenpidepakettien johdonmukaiseen ja koordinoituun soveltamiseen.

4.8 ETSK toistaa, että tämä riskienhallintastrategia ei saa estää jäsenvaltioita soveltamasta tullilainsäädäntöä, vaan niiden täytyy voida jatkossakin ottaa huomioon kulloisetkin kauppavirrat unionin oikeuden johdonmukaisuutta unohtamatta.

4.9 ETSK katsoo, että on mahdollista säilyttää suojelun korkea taso ja samalla tehostaa kaupan helpottamiseen tähtäviä jäsenvaltioiden toimia, kun hallinnollista taakkaa kevennetään paperitonta käsittelyä edistämällä, menettelyjä yksinkertaistamalla sekä turvautumalla valtuutetun toimijan statukseen.

4.10 On syytä edistää tiivistä yhteistyötä muiden ministeriöiden ja tällä alalla toimivaltaisten kansallisten täytäntöönpanoelinten kanssa muun muassa talouden toimijoihin kohdistuvan – hallinnollisenkin – taakan minimoimiseksi. Tässä yhteydessä komitea suosittaa, että otetaan huomioon sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän IMI:n peruseriaatteet. Jos lopulta päädytään yhdenmukaistamiseen, tulliyhteistyöhön tai molempien lähestymistapojen yhdistelmään, ehdotusten olisi aina perustuttava "parhaisiin käytänteisiin" eikä EU:n keskitasoon.

<sup>(5)</sup> EYVL L 82, 22.3.1997, s. 1.

4.11 Komitea vaatii, että strategian muotoilemisessa ja kehittämisessä otetaan huomioon keskinäisestä avunannosta tulliasioissa annetun asetuksen (EY) N:o 515/97 tulevat muutokset (ehdotus COM(2013) 796), sillä niissä käsitellyt asiat liittyvät läheisesti toisiinsa.

4.12 ETSK korostaa, että on tarpeen osoittaa pilottihankkeille enemmän näkyvyyttä ja edistää niiden toteuttamista, jotta sidosryhmät motivoituvat asettumaan entistä merkittävämpään rooliin. Tämä voisi helpottaa yksityisiä investointeja, jotka siten edistäisivät tiedonannossa kaavailtua strategiaa sekä innovointia.

## 5. Erityistä

5.1 Osana komission mainitsemia toimia kansainvälisten normien ja standardien tukemiseksi ja kehittämiseksi, joihin viitataan kohdassa 3.1.1, olisi voitava kehittää sääntö tullisinetistä, joka mahdollistaisi automaattijärjestelmin toteutettavat tarkastukset. Se sisällytettäisiin maailmanlaajuisen kaupan turvaamista ja helpottamista koskevaan Maailman tullijärjestön sääntelykehykseen (SAFE-kehys).

5.2 Strategiassa ei mainita tietoon sisältyvää petosriskiä eikä mahdollisuutta ”hyödyntää” hyvää mainetta (niin sanottu *identity tag*). Riskienhallinnan avulla tulliviranomaisten tulee voida paljastaa tietoihin sisältyviä petoksia ja hyvän maineen väärinkäytöksiä, jotta voidaan estää väärennetyjen ja vaarallisten tuotteiden tuonti.

5.2.1 Vaikka komissio asian jo mainitsee tavoitteessa 6, komitea kehottaa sallimaan entistä selkeämmin pilottihankkeita, joiden tarkoituksena on esitellä valvontajärjestelmiä koskevia innovaatioita – luonnollisesti tietyin ehdoin –, ja että tuonempana sallitaan myös innovaatioiden täytäntöönpano, mikäli tulokset ovat positiivisia.

5.3 Euroopan komission mukaan uusi strategia auttaa hallitsemaan tehokkaammin yhä monimutkaisempia kansainvälisiä toimitusketjuja hyödyntävän kaupan volyymin kasvua (kohta 3.1). Se merkinnee entistä tehokkaampaa hallintoa, mikä puolestaan näkyy toimitusketjun kohentumisena.

5.4 ETSK pahoittelee, että komissio käsittelee esitellyssä strategiassa vain jäsenvaltioiden ja komission välistä yhteistyötä ja sivuuttaa siten aiemmissa lausunnoissa esitetyt suositukset, jotka koskevat tarvetta harkita yhteistyötä talouden toimijoiden kanssa.

Bryssel 18. helmikuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja  
Henri MALOSSE



**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi liikkuviin työkoneisiin tarkoitettujen polttomoottoreiden päästöraja-arvoihin ja tyyppi-hyväksyntään liittyvistä vaatimuksista”**

(COM(2014) 581 lopullinen — 2014/0268 (COD))

(2015/C 251/06)

**Ainoa esittelijä: Brendan BURNS**

Euroopan parlamentti päätti 12. marraskuuta 2014 ja neuvosto 19. helmikuuta 2015 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

*”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi liikkuviin työkoneisiin tarkoitettujen polttomoottoreiden päästöraja-arvoihin ja tyyppihyväksyntään liittyvistä vaatimuksista”*

COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD).

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18.–19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 164 ääntä puolesta ja 1 vastaan 3:n pidättyessä äänestämästä.

## 1. Suositukset

1.1 ”Moottoreiden käytön aikaisten päästöominaisuuksien” testauslaitteiden käyttöönotto ja testausmenettelyjen kehittäminen ovat uusia asioita liikkuvien työkoneiden yhteydessä, joten Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) suosittaa, että kaiken tyyppisiä moottoreita ja koneita varten tehdään perusteellisia kokeiluohjelmia sen varmistamiseksi, onko tarvittavat välineet mahdollista asentaa. Näissä tutkimuksissa tulisi myös selvittää, pitäisikö koneessa käytettyä moottoria testata testipenkissä, mikäli suoraan koneesta mittaaminen osoittautuu kohtuuttomaksi.

1.2 Kun otetaan huomioon vakava kansanterveydellinen huoli palamisprosesseissa syntyvistä nanohiukkasista, korkea suojelun taso, joka voidaan saavuttaa ottamalla käyttöön liikkuvien työkoneiden moottoreille ehdotettu vaihe V sekä useiden sidosryhmien, myös moottoreiden ja koneiden valmistajien, yksimielisyys komission ehdotuksesta, ETSK suosittaa, että uusi asetukset hyväksytään nopeasti. Valmisteluvaiheessa kaikkien osapuolten (mukaan lukien teollisuus ja kansalaisjärjestöt) kanssa käydyn tiiviin vuorovaikutuksen ansiosta komission ehdotuksessa todetaan, että päästöjen rajoittamiseen on tarjolla erilaisia teknologioita moottorin koosta ja tyyppistä riippuen.

## 2. Peruseriaate

2.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että maatalous- ja metsätraktoreissa käytettävien moottoreiden haitallisten hiilimonoksidi-, typen oksidi-, hiilivety- ja hiukaspäästöjen vähentäminen on välttämätöntä, jotta edistetään EU:n ilmanlaatuavoitteiden saavuttamista.

2.2 Lisäksi ETSK katsoo, että ihmisten terveyttä ja ympäristöä hyödyttävän lainsäädännön on aina perustuttava luotettaviin teknisiin, taloudellisiin ja käytännöllisiin ehdotuksiin.

## 3. Taustaa

3.1 Liikkuvien työkoneiden määritelmä kattaa hyvin monenlaisia koneita ja polttomoottoreita. Moottorit voivat olla asennettuina kädessä pidettäviin laitteisiin, pyörillä varustettuihin koneisiin tai teloilla kulkeviin koneisiin. Niitä käytetään rakennusalalla, maataloudessa, kaivostoiminnassa, rautateillä, sisävesillä ja monilla muilla aloilla. Näiden moottoreiden nykyiset päästöraja-arvot on vahvistettu direktiivissä 97/68/EY. Uusia päästövaiheita otettiin viimeksi käyttöön, kun direktiiviä muutettiin vuonna 2004. Euroopan komissio katsoo, että päästöraja-arvot eivät enää vastaa tekniikan nykytilaa ja että liikkuviin työkoneisiin sovellettavat vaatimukset voidaan näin ollen saattaa yhdenmukaisiksi maantieajoneuvojen (esim. linja-autot ja raskaat tavarankuljetusajoneuvot) päästöraja-arvojen kanssa.

3.2 Maantieajoneuvoissa käytettävän teknologian mukauttaminen liikkuviin työkoneisiin ja niiden moottoreihin soveltuvaksi edellyttää kuitenkin mittavaa kehitystyötä ja resursseja. Tästä syystä Euroopan komission ehdotuksessa vahvistetaan Euro VI -rajat sellaisia tapauksia varten, joissa teknologia on jo kypsä, ja muissa tapauksissa ehdotetaan sovellettavaksi Yhdysvaltain ympäristönsuojeluviraston (EPA) raja-arvoja, joita jo käytetään Yhdysvaltain tällä alalla huomattavan edistyksellisessä lainsäädännössä.

3.3 Toisin kuin maanteiden päästörajoitukset, joissa tehdään ero hyvin pienten ja hyvin suurten ajoneuvojen välillä eli sovelletaan eri lainsäädäntöä moottoripyöriin, kevyisiin hyötyajoneuvoihin ja raskaisiin hyötyajoneuvoihin, ehdotettu työkoneita koskeva asetus on yleisehdotus, joka kattaa valtavan joukon koneita ja laitteita, joiden moottoriteho vaihtelee alle 8 kW:sta noin 3 500 kW:iin. Tähän sisältyvät kaikki moottorien sylinteritilavuudet litran murto-osasta yli 100 litraan.

3.4 Liikkuvien työkoneiden moottoreita käytetään erilaisissa olosuhteissa kuin maantieajoneuvoihin asennettuja moottoreita. Liikkuvien työkoneiden enemmistöä käytetään toisin kuin kuorma-autoa, jossa lepotilan ja maksimitehon saavuttamisen välillä on ajallinen viive. Liikkuvia työkoneita käytetään useimmiten heti käynnistyksen jälkeen maksimiteholla, minkä jälkeen on lyhyt joutokäyntijakso, sitten taas maksimitehojakso ja pysähdys. Tämä sykli toistuu uudelleen ja uudelleen. Nämä ovat useimpien liikkuvien työkoneiden normaalit toimintaolosuhteet. Ne eroavat maantieajoneuvojen lähes vakiotasoisista moottorien kierrosluvuista ja ulostulotehoista.

3.5 Seuraavat asiat on otettava huomioon tehtäessä mahdollisia mukautuksia liikkuvien työkoneiden moottoreihin:

- Mallimuutoksissa tulee ottaa huomioon tarve kestää maantien ulkopuolisia olosuhteita eli muun muassa pitkäkestoista altistusta maantietä aggressiivisemmalle ympäristölle sekä suurta iskukuormaa ja tärinää verrattuna maantieajoneuvoihin, joita käytetään suorilla, tasaisilla maanteillä.
- Fyysistä muotoa ja kokoa muutettaessa on otettava huomioon tarve sopia edelleen erilaisten liikkuvien työkoneiden mittoihin ja noudattaa vaatimusta pitää jälkikäsitteilyjärjestelmät kooltaan mahdollisimman pieninä.
- Työ/kuorma-sykli, joiden aikana jälkikäsitteilyjärjestelmien tulee toimia tehokkaasti, vaihtelevat suuresti, ja niihin sisältyy myös tilaltaan nopeasti muuttuva kuormitus.
- Huolehditaan asianmukaisesta termisestä ja kemiallisesta tasapainosta pakokaasujärjestelmässä, jotta jälkikäsitteilyjärjestelmä toimisi tehokkaasti; tähän kuuluu muun muassa hiukkassuodatinjärjestelmien regenerointi kovin monenlaisissa olosuhteissa.
- Varmistetaan moottorin ja jälkikäsitteilyjärjestelmän uudelleenoptimointi hyväksyttävän transienttivasteen takaamiseksi ja polttoaineen ja reagenssin kulutuksen minimoimiseksi.

#### 4. Ongelmat

4.1 Komission suosituksissa todetaan, että ”moottoreiden käytön aikaisia päästöominaisuuksia” valvotaan ja että ”ehdotetaan kokeiluohjelmia asianmukaisten testausmenettelyjen kehittämiseksi”. On tärkeää selvittää, voidaanko kannettavia päästömittauslaitteistoja (PEMS) asentaa vain sellaisiin koneisiin, jotka moottorien valmistajat valitsevat edustamaan tuotteitaan. Pysyvää asennusta kaikkiin koneisiin ei käsitellä tässä säädöksessä.

4.2 Euroopan komission ehdotukseen kirjattu aikataulu vaiheeseen V siirtymiseksi on mahdollinen vain, jos lainsäädäntö hyväksytään hyvissä ajoin. Mikäli päätöksentekoprosessi viivästyy merkittävästi, ei ole aikaa viimeistellä tuotekehittelyä ja toteuttaa jokaista tyyppihyväksyntää.

Bryssel 18. helmikuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja*  
Henri MALOSSE

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan valvontaviranomaisten ja Euroopan finanssivalvojen järjestelmän (EFVJ) toiminnasta”**

(COM(2014) 509 final)

**ja ”Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) tehtävistä ja organisaatiosta”**

(COM(2014) 508 final)

(2015/C 251/07)

**Esittelijä: Carmelo CEDRONE**

Euroopan komissio päätti 8. elokuuta 2014 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheista

*”Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan valvontaviranomaisten ja Euroopan finanssivalvojen järjestelmän (EFVJ) toiminnasta”*

COM(2014) 509 final

ja

*”Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) tehtävistä ja organisaatiosta”*

COM(2014) 508 final.

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 3. helmikuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18.–19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 166 ääntä puolesta ja 5 vastaan 11:n pitäytyessä äänestämästä.

## 1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea suhtautuu myönteisesti komission esittämiin näkemyksiin<sup>(1)</sup> ja pitää komission tavoin tärkeänä, että käynnistetään korjaavia toimia, joiden tavoitteena on parantaa Euroopan finanssivalvojen järjestelmän (EFVJ) toimintaa. Komitean mielestä on myös noudatettava keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä systeemistä lähestymistapaa, jotta vauhditetaan sellaisten rakenteellisten ratkaisujen kehittämistä, joilla kyetään parhaiten rationalisoimaan Euroopan valvontaviranomaisten toimintaa. Komitea pitää ensisijaisen tärkeänä, että uusilla valvonta- ja sääntelyjärjestelyillä voidaan varmistaa rahoitusjärjestelmän vakaus ja kasvu suhdanteita tasoittavin säännöin sekä estää varjopankkijärjestelmän epäsymmetrinen kehitys.

1.2 Komitea katsoo, että Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) ja Euroopan valvontaviranomaisten toimintaa on tehostettava. Tätä varten on komitean mielestä tarkasteltava uudelleen Euroopan valvontaviranomaisten sääntelytehtävää, sovellettava käytännössä Euroopan järjestelmäriskikomitean ja Euroopan valvontaviranomaisten **rakenteiden, hallintojärjestelyjen ja päätöksentekomenettelyjen kustannus-hyötyanalyysia**, tarkennettava niiden käytettävissä olevia toimintavälineitä sekä rationalisoitava Euroopan finanssivalvojen järjestelmän kokonaisrakennetta.

1.3 Komitea katsoo, että näillä korjaavilla toimilla on ensisijaisesti pyrittävä **minimoimaan** valvontasäännösten **myötäsykkistä vaikutusta** ja EU:n intressien ja kansallisten **intressien välisiä konflikteja**, **optimoimaan** valvontajärjestelmän **kustannus-hyötysuhdetta** sekä **suojelemaan kuluttajia** välittäjien vilpillisiltä käytännöiltä. Komitea katsoo, että tässä vaiheessa jää vielä avoimeksi kaksi kysymystä, eli

- a) voiko uusi valvontamekanismi johtaa liialliseen sääntelyyn, joka vaikuttaa kielteisesti pankkien toiminnan joustavuuteen ja hallinnointikustannuksiin

<sup>(1)</sup> COM(2014) 508 final ja COM(2014) 509 final, 8. syyskuuta 2014.

- b) onnistutaanko uudella valvontamekanismilla välttämään tai ainakin vähentämään uuden kriisin riskiä ja lisäämään rahoitusjärjestelmän tehokkuutta, turvallisuutta ja avoimuutta asiakkaita/kuluttajia suojeleen.

1.4 Komitea suhtautuu myönteisesti **Euroopan järjestelmäriskikomiteaa** ja sen hallintoa koskevaan komission ehdotukseen, jolla komissio vahvistaa **järjestelmäriskikomitean puheenjohtajaksi EKP:n puheenjohtajan** ja jonka mukaan se haluaa perustaa **uuden toimitusjohtajan tehtävän**. Tähän toimenkuvaan sisältyy operatiivisia ja yhteydenpitotehtäviä puheenjohtajan ja hallintoneuvoston välillä, ja samalla sen yhteydessä otetaan huomioon myös mahdolliset eturistiriidat. Vaikka komitea pitää aiheellisena Euroopan järjestelmäriskikomitean elinten kokoonpanon muutoksia niin määrällisesti kuin laadullisesti, sen mielestä on tarpeen pohtia jäsenvaltioiden edustuksen säilyttämistä hallintoneuvostossa ja tieteellisen komitean jäsenten riippumattomuuden vahvistamista.

1.5 Komitea pitää välttämättömänä, että Euroopan järjestelmäriskikomitean tehtävien ja menettelyjen yhteydessä otetaan käyttöön **Euroopan järjestelmäriskikomitean, Euroopan keskuspankin ja yhteisen valvontamekanismin välisen koordinoinnin** muotoja hyödyntämällä järjestelmäriskikomitean erityispiirteitä, jotka liittyvät sekä sen mahdollisuuteen edustaa niitä jäsenvaltioita, jotka eivät ole ottaneet euroa käyttöön, että sen harjoittamaan, finanssijärjestelmään kokonaisuudessaan ulottuvaan toimivaltaan. Komitea kannattaa sitä, että **EJRK osallistuu lainsäädäntämenettelyyn** entistä laajemmin sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa ja että koordinointia Euroopan valvontaviranomaisten kanssa tiivistetään.

1.6 Euroopan valvontaviranomaisten kohdalla komitea katsoo, että on hyödyllistä toteuttaa korjaavia toimia, joilla pyritään varmistamaan EU:n etujen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Näin ollen se pitää tarpeellisenä **sellaisia Euroopan valvontaviranomaisten hallintojärjestelyjä, joiden avulla voidaan tehokkaasti hyödyntää vertaisarviointia ja sitovaa sovittelua, jotta varmistetaan järjestelmien lähentyminen ja yhteisen valvontakulttuurin vakiintuminen**.

1.7 Komitean mielestä Euroopan valvontaviranomaisten sääntelytehtävään olisi nivottava nykyistä avoimempia menettelyjä, joihin liittyy myös valvontaviranomaisten järjestämiä julkisia kuulemisia ja joiden tavoitteena on **lisätä kuluttajien ja alan työntekijöiden edustajien osallistumista**. Lisäksi komitea katsoo, että **Euroopan valvontaviranomaisten olisi osallistuttava nykyistä tiiviimmin primaarilainsäädännön laadintaan**. Euroopan valvontaviranomaisten keskinäinen sekä niiden ja Euroopan järjestelmäriskikomitean välinen entistä tiiviimpi koordinointi on toteutettava hyödyntämällä nykyistä enemmän **sekakomitean roolia**.

1.8 Komitean mielestä on tarpeen **rationalisoida Euroopan valvontaviranomaisten rakenteeseen ja organisaatioon liittyviä kustannuksia**. Rationalisoinnin lisäksi on luotava avoin tilivelvollisuusmenettely, joka perustuu logistiseen ja toiminnalliseen rationalisointiin.

1.9 Talous- ja finanssiriskien ennakoimisvalmiuksien parantamiseksi komitea pitää hyödyllisenä, että Euroopan finanssivalvojen järjestelmä on tehokkaassa vuorovaikutuksessa muiden kansallisten ja kansainvälisten elinten kanssa järjestelmäriskien yhteistä hallintaa varten.

#### 1.10 Komitean ehdotusten pääsisältö

1.10.1 *Yhtenäismarkkinat*: edistetään toimia, joiden tarkoituksena on helpottaa Euroopan finanssivalvojen järjestelmän koordinointia uuden yhteisen valvontamekanismin ja yhteisen kriisinratkaisumekanismien kanssa, jotta voidaan edistää tehokkaan ja vaikuttavan eurooppalaisen valvontajärjestelmän kehittämistä.

1.10.2 *Yksinkertaistaminen, avoimuus ja tehokkuus*: rationalisoidaan Euroopan finanssivalvojen järjestelmän muodostavien elinten sääntelytehtäviä, jotta edistetään sääntelyjärjestelmän yksinkertaistamista ja lisätään menettelyjen avoimuutta ja tehokkuutta.

1.10.3 *Hallintojärjestelyt*: edistetään keskipitkän aikavälin strategiaa, jonka avulla voidaan vakiinnuttaa valvontaviranomaisten organisaatiota ja toimintaa niin, että saadaan aikaan mittakaava- ja kattavuusetuja, ja arvioidaan samalla mahdollisuutta yhdistää valvontaviranomaiset yhdeksi viranomaiseksi ja ottaa käyttöön kaksikärkinen malli (*twin peaks*).

1.10.4 *EMU*: edistetään mekanismeja, joiden avulla pyritään tukemaan euroalueen maiden ensisijaistamia tavoitteita ja ottamaan erityisesti huomioon pankkimarkkinat ja yhteinen valvontamekanismi, jolla asetetaan erityisiä liittymismenettelyjä muille kuin euroalueen maille.

1.10.5 ETSK katsoo, että käsillä olevassa lausunnossa esitettyjen suositusten perusteella

- a) EJRK:n tieteellisen komitean ja Euroopan valvontaviranomaisten asianomaisten komiteoiden tai asiantuntijaryhmien olisi sidosryhmien lausunnon saatuaan esitettävä mahdollisimman pian kohdennettuja parannusehdotuksia
- b) Euroopan komission olisi samanaikaisesti arvioitava Euroopan finanssivalvojen järjestelmän organisointitapaan ja valvontaviranomaisten rahoitusjärjestelyihin sovellettavien nykyistä rakenteellisempien ratkaisujen toteuttamiskelpoisuutta.

## 2. Tausta

2.1 Euroopan talous- ja finanssikriisi on tuonut esiin tarpeen tehdä muutoksia pankki- ja rahoitusalan välitystoiminnan valvonta- ja sääntelyjärjestelyihin. Tässä yhteydessä on korostettu erityisesti Euroopan finanssivalvojen järjestelmän toimivuutta sekä sen muodostavien valvontaviranomaisten toimien tehokkuutta.

2.2 Vuonna 2009 annetun de Larosièrè -ryhmän raportin<sup>(2)</sup> suositusten perusteella komissio on laatinut toimenpidepaketin, jonka tavoitteena on vahvistaa kansallisten valvontaviranomaisten keskinäistä riippuvuutta ja koordinoitua sekä korostaa makrotason vakauden valvonnan merkitystä.

2.3 Komitea antoi tammikuussa 2010 lausunnon Euroopan järjestelmäriskikomitean ja Euroopan valvontaviranomaisten perustamisasetuksista<sup>(3)</sup>. Komitea painotti lausunnossaan Euroopan unionin rahoitusjärjestelmän yhtenäisen valvontajärjestelmän merkitystä ja antoi erityisohjeita Euroopan järjestelmäriskikomitean ja Euroopan valvontaviranomaisten perustamisasetusten muuttamiseksi.

2.4 Euroopan parlamentti ja neuvosto perustivat vuonna 2010 erillisillä asetuksilla Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) ja kolme Euroopan valvontaviranomaista – Euroopan pankkiviranomainen (EPV), Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) – jotka yhdessä Euroopan valvontaviranomaisten sekakomitean ja Euroopan järjestelmäriskikomitean kanssa muodostavat Euroopan finanssivalvojen järjestelmän (EFVJ).

2.5 EFVJ käynnisti toimintansa tammikuussa 2011. EFVJ:n perustamisasetuksissa<sup>(4)</sup> säädettiin komission velvollisuudesta antaa kertomus EJRK:n ja Euroopan valvontaviranomaisten toiminnasta tammikuussa 2011 alkaneiden kolmen ensimmäisen toimintavuoden ajalta.

2.6 Voidakseen toteuttaa toimeksiantonsa komissio järjesti julkisen kuulemistilaisuuden (toukokuussa 2013) ja julkisen kuulemismenettelyn (huhtikuun ja heinäkuun 2013 välisenä aikana) osana EFVJ:n uudelleentarkastelua.

2.7 Sidosryhmien osallistumisesta saatujen tulosten, Euroopan valvontaviranomaisten suorittamien itsearviointien<sup>(5)</sup>, Euroopan parlamentin maaliskuussa 2014 Euroopan finanssivalvojen järjestelmän (EFVJ) tarkistamisesta antaman päätöslauselman<sup>(6)</sup> sekä IMF:n<sup>(7)</sup> ja Euroopan parlamentin<sup>(8)</sup> toteuttamien tutkimusten pohjalta komissio on antanut kaksi erillistä kertomusta, joista toisen aiheena on Euroopan järjestelmäriskikomitea ja toisen Euroopan valvontaviranomaiset ja Euroopan finanssivalvojen järjestelmä.

## 3. Yleistä

3.1 Käsillä oleva lausunto komission kertomuksista, joiden aiheena on Euroopan järjestelmäriskikomitean ja Euroopan valvontaviranomaisten toiminta, on laadittu Euroopan järjestelmäriskikomitean ja Euroopan valvontaviranomaisten toiminnasta tehtyjen arvioiden pohjalta ja ottaen huomioon viime vuoden aikana käynnistetty yhteisen valvontamenettelyn vauhdittaminen.

3.2 Komitea on useaan otteeseen esittänyt myönteisen kantansa Euroopan finanssivalvojen järjestelmästä ja toteaa jälleen arvostavansa Euroopan järjestelmäriskikomitean ja Euroopan valvontaviranomaisten kolmena ensimmäisenä toimintavuotenaan harjoittamaa toimintaa.

3.3 Euroopan finanssivalvojen järjestelmän toimintaa koskevia parannusmahdollisuuksia on havaittu sen organisatiossa ja hallintojärjestelyissä sekä sen toimintamenetelmissä ja -välineissä. Komitea on komission kanssa samaa mieltä mahdollisista toimenpidekohteista, joita komissio on eritellyt kertomuksissaan. Lisäksi se pitää tarpeellisenä soveltaa keskipitkän ja pitkän aikavälin systemaattista lähestymistapaa ja katsoo, että kuluttajien ja työntekijöiden suojeluun liittyviä ehdotuksia on vahvistettava.

<sup>(2)</sup> Korkean tason asiantuntijaryhmän 25. helmikuuta 2009 esittämä rahoitusvalvontaa koskeva raportti: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/finances/docs/de\\_larosiere\\_report\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf)

<sup>(3)</sup> EUVL C 339, 14.12.2010, s. 34-40.

<sup>(4)</sup> Asetukset (EU) N:o 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010 ja 1095/2010, 24. marraskuuta 2010 (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 12).

<sup>(5)</sup> Sekakomitea (SC 2012 100.), Euroopan valvontaviranomaisten itsearviointiraportti, 21. joulukuuta 2012 (luottamuksellinen asiakirja).

<sup>(6)</sup> Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. maaliskuuta 2014 suosituksista komissiolle Euroopan finanssivalvojen järjestelmän (EFVJ) tarkistamisesta.

<sup>(7)</sup> Kansainvälinen valuuttarahasto, *Financial Sector Assessment Program at EU Level*, maaliskuu 2013.

<sup>(8)</sup> PE 507.490 (Euroopan järjestelmäriskikomitea) ja PE 507.446 (Euroopan valvontaviranomaiset), lokakuu 2013.

3.4 Komitean mielestä EJRK:n toiminta on osoittanut, että on tarpeen tarkistaa sen elinten – hallintoneuvosto, ohjauskomitea, neuvoa-antava tekninen komitea ja tieteellinen komitea – kokoonpanoa määrällisesti ja laadullisesti ja löytää ratkaisu komitean seuraavan puheenjohtajan nimittämiseksi ensimmäisen toimikauden päättyessä joulukuussa 2015. Menettelyjen osalta on kartoitettu parannusmahdollisuuksia lainsäädäntää koskevassa komitean osallistumismenettelyssä sekä sisäisten päätöksentekomenettelyjen aikakehyksessä.

3.5 Komitean mielestä Euroopan valvontaviranomaisten toiminta on osoittanut, että on tarkasteltava uudelleen sääntely- ja valvontatehtävää, vahvistettava kuluttajansuojaa sekä tarkistettava elinten koostumusta, jotta unionin ja yksittäisten jäsenvaltioiden välisiä intressejä voidaan tasapainottaa parhaalla mahdollisella tavalla. Valvonnan yleistä rakennetta saattaa olla tarpeen tarkistaa sekä eri viranomaisten rahoitusmekanismien että logistisen rakenteen ja itse valvontamallin kannalta. Tässä yhteydessä nousee esiin kysymys viranomaisten määrän rationalisoinnista sekä tehtävien ja toimivalta-alojen järkevistä organisoinnista.

## 4. Erityistä

### 4.1 Euroopan järjestelmäriskikomitea (EJRK)

4.1.1 Komitea katsoo, että EJRK:lla voi edelleen olla merkittävä rooli järjestelmäriskien ehkäisyssä myös yhteisen valvontamekanismin käyttöönoton jälkeen ainakin kolmesta syystä: a) yhteisen valvonnan käyttöönotto edellyttää entistä tiiviimpää koordinoitua niin pankkimarkkinoiden kuin muidenkin finanssimarkkinoiden välillä, b) järjestelmän kannalta merkittävien suurten pankkikonsernien valvonta vahvistaa EJRK:n asemaa myös EKP:n kanssa tapahtuvaa vuorovaikutusta silmällä pitäen ja c) euroalueen maiden ja euroalueeseen kuulumattomien maiden edustajien osallistuminen Euroopan järjestelmäriskikomiteaan antaa sille mahdollisuuden vakauttaa myös rahaliiton ulkopuolisia muuttujia. Tällaisessa tilanteessa komitea katsoo, että hallintojärjestelyjen ja sisäisten menettelyjen muutokset voivat parantaa EJRK:n toimintaa sekä sen vuorovaikutusta Euroopan valvontaviranomaisten ja EKP:n kanssa.

4.1.2 Komitea kannattaa EJRK:n elinten koostumuksen muuttamista määrällisesti ja laadullisesti, mutta sen mielestä on kuitenkin hyödyllistä arvioida, minkälainen vaikutus hallintoneuvoston jäsenten määrän vähentämisellä voi olla yksittäisten jäsenvaltioiden edustukseen. Jos hallintoneuvoston jäsenmäärää vähennetään, olisi vastaavasti perustettava alakohtaisia komiteoita ja työryhmiä. Komitea pitää lisäksi tarpeellisenä säilyttää eri sidosryhmien tasapuolinen edustus myös vahvistamalla tieteellisen komitean roolia. Komitea ei tässä yhteydessä pidä tarkoituksenmukaisena esiin noussutta ajatusta sulauttaa tieteellinen komitea neuvoa-antavaan tekniseen komiteaan.

4.1.3 Komitean mielestä EJRK:n toimintaa voitaisiin tehostaa noudattamalla komission esittämää ehdotusta, jonka mukaan EJRK:n puheenjohtajaksi nimitettäisiin EKP:n pääjohtaja sekä perustettaisiin uusi toimitusjohtajan tehtävä, johon sisältyisi operatiivisia tehtäviä sekä puheenjohtajan ja hallintoneuvoston väliseen yhteydenpitoon liittyviä tehtäviä.

4.1.4 Komitea katsoo, että on tarpeen vahvistaa EJRK:n osallistumista lainsäädäntämenettelyyn laatimalla erityisiä EJRK:n kuulemismekanismia ennen sen toimivaltaan kuuluvia aiheita käsittelevien säädösehdotusten hyväksymistä. Komitea kannattaa tähän viitaten sitä, että EJRK:n edustajalla olisi mahdollisuus osallistua virallisesti Ecofin-neuvostoon sekä talous- ja rahoituskomiteaan vielä määrittämättä olevien menettelyjen ja ehtojen mukaisesti.

4.1.5 Nykyistä joustavampi ja nopeampi päätöksentekomenettely tehostaisi Euroopan järjestelmäriskikomitean toimintaa. Komitean mielestä olisikin hyödyllistä kehottaa EJRK:ta antamaan sisäisen menettelynsä itsearvioinnin tieteellisen komitean tehtäväksi, jotta voidaan esittää vaihtoehtoinen ja rahoitusjärjestelmän dynamiikan kannalta tarkoituksenmukaisempi malli. Komitean mielestä on myös tarpeen, että Euroopan järjestelmäriskikomitea toteuttaa toimia, joiden avulla voidaan tehostaa ohjeiden ja suositusten seuranta.

4.1.6 Euroopan järjestelmäriskikomitean toiminnan on perustuttava entistä tiiviimpään vuorovaikutukseen muiden eurooppalaisten elinten, erityisesti Euroopan eri valvontaviranomaisten, kanssa. Komitean mielestä EJRK:ta on kehoitettava laatimaan mahdollisimman pian ehdotus, jossa kartoitetaan viestintä- ja tiedonvaihtomenetelmät Euroopan finanssivalvojen järjestelmän eri elinten kanssa. Lisäksi komitea korostaa, että on tarpeen toteuttaa EJRK:n ja perustettavien kansallisten makrotason vakauden valvontaviranomaisten välisiä koordinoitavia toimia, jotta vältetään päällekkäiset edustukset EJRK:ssä. Komitean mielestä on välttämätöntä laatia perusta EJRK:n ja Euroopan keskuspankin tuloksekkaalle yhteistyölle keskuspankille osoitettujen makrotason vakauden valvontaan liittyvien uusien toimivaltuuksien vuoksi.

#### 4.2 Euroopan valvontaviranomaiset ja Euroopan finanssivalvojen järjestelmä (EFVJ)

4.2.1 Komitea katsoo, että Euroopan valvontaviranomaisten toiminnan tehostaminen edellyttää muutoksia nykyisiin institutionaalsiin ja operatiivisiin järjestelyihin. Erityisesti tarvitaan toimia, joilla tehostetaan sääntelyroolia ja kuluttajansuojaan liittyvää tehtävää, hallintojärjestelyjä ja menettelyjä. Lisäksi olisi laadittava korjaavia toimia valvontaviranomaisten rahoitusmekanismeja ja niiden organisaatiojärjestelyjä varten.

4.2.2 Sääntelytehtävän rinnalle on luotava nykyistä avoimempia menettelyjä, joiden avulla voidaan varmistaa entistä tarkoituksenmukaisemmat julkisten kuulemisten ja vaikutusarviointien toteuttamisajat, ja yhdistettävä samalla tilastollinen ja laskennallinen lähestymistapa laadulliseen lähestymistapaan. Komitea katsoo, että Euroopan valvontaviranomaisten on laadittava tehokkaat vuorovaikutusmekanismit kuluttajien ja alan työntekijöiden edustajien kanssa. Komitea pitää tarpeellisena, että Euroopan valvontaviranomaiset osallistuvat tiiviimmin tason 1 sääntelyn laatimiseen. Sen mielestä on tarpeen laatia Euroopan valvontaviranomaisten avoin kuulemismekanismi, jota sovelletaan ennen niiden toimivaltaan kuuluvia aloja koskevien säädösehdotusten hyväksymistä. Näin parlamenttia ja komissiota voidaan avustaa toimenpiteiden vaikutusarvioinnissa sekä määräaikoihin liittyvien suuntaviivojen laatimisessa, jotta toimenpiteet voidaan panna täytäntöön huolellisesti ja tehokkaasti. ETSK suhtautuu myönteisesti myös ehdotukseen Euroopan valvontaviranomaisten puheenjohtajien virallisesta osallistumisesta Ecofin-neuvostoon.

4.2.3 Komitea kannattaa komission Euroopan valvontaviranomaisille esittämää kehotusta vahvistaa nykyisten hallintojärjestelyjen yhteydessä tehtäviä ja mekanismeja, joiden avulla voidaan varmistaa oikea-aikaisesti koko EU:n intressien mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Ensi sijassa on vahvistettava kansallisten viranomaisten välistä riitojenratkaisumekanismia ja selkeytettävä sen nykyistä toimintaa sekä arvioitava mahdollisia korjaavia toimia.

4.2.4 Komitean mielestä on arvioitava keskipitkällä aikavälillä sellaisia Euroopan valvontaviranomaisten nykyistä hallintorakennetta korjaavia toimia, joiden avulla voidaan vahvistaa riippumatonta edustusta päätöksenteon eri tasoilla.

4.2.5 Jokaisen yksittäisen valvontaviranomaistahon toimet on voitava koordinoita tiiviimmin muiden Euroopan valvontaviranomaisten toimien kanssa. ETSK:n mielestä on hyödyllistä, että Euroopan valvontaviranomaiset perustavat komitean tai asiantuntijaryhmän, joka toteuttaa nopeasti itsearvioinnin, jotta voidaan hyödyntää vertaisarviointeja, vahvistaa sekakomitean asemaa sekä luoda konkreettisia koordinointi- ja tiedonvaihtomenetelmiä. Komitea katsoo, että Euroopan valvontaviranomaiset olisi velvoitettava rationalisoimaan toimintansa nopeasti ja esittämään suosituksia mahdollisesta yksittäisille viranomaisille ja sekakomitealle siirrettävien toimivaltuuksien uudelleenjärjestelystä.

4.2.6 Euroopan valvontaviranomaisten välisessä koordinoinnissa on voitava painottaa yhdenvertaista tehtävien ja toimivaltuuksien järjestelmää. Komitean mielestä kaikkien Euroopan valvontaviranomaisten olisi voitava suorittaa stressitestejä Euroopan pankkiviranomaisen mallin mukaan. Euroopan valvontaviranomaisten välisessä koordinoinnissa on otettava asianmukaisesti huomioon valvonnan kohteena olevien alojen eriasteinen integrointi ja yhdenmukaistaminen EU-tasolla.

4.2.7 Komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio painottaa Euroopan valvontaviranomaisten entistä tiiviimmän yhteistyön tarvetta kuluttajansuoja-asioissa ja kiinnittää erityistä huomiota tarjottavien tuotteiden luonteeseen ja niiden yhteensopivuuteen asiakasprofiilin kanssa. Samanaikaisesti olisi vahvistettava talousvalistusta edistäviä toimia. Komitea pitää tarpeellisena ulottaa Euroopan valvontaviranomaisten tehtävät selkeästi myös alan työntekijöiden suojaan etenkin mitä tulee rahoituksen välittäjien käyttämien myyntimallien ja palkitsemisjärjestelmien vaikutukseen. Komitea ehdottaa tässä yhteydessä, että valvontaviranomaiset ottavat käyttöön toimintaansa koskevat eettiset säännöt ja julkaisevat Euroopan valvontaviranomaisten kanssa vuosittain yhteiskertomuksen kuluttajien ja työntekijöiden suojasta. Komitea katsoo, että kyseisillä aloilla sekakomitealla tulisi olla ensisijainen rooli, jotta voidaan yhtenäistää kuluttajien ja työntekijöiden suojastandardit valvontaviranomaisten toimivaltaan kuuluvilla eri aloilla.

4.2.8 Euroopan valvontaviranomaisille osoitetut tehtävät ja rahoitusmarkkinoiden tuoreimmat suuntaukset edellyttävät, että vahvistetaan

- a) Euroopan valvontaviranomaisten toimivaltuuksia ja koordinoitua osallistavan rahoituksen aloilla ja erityisesti mikroluottojen ja vaikutusinvestointien osalta myös siten, että alan asiantuntijat ja edustajat osallistuvat nykyistä enemmän Euroopan järjestelmäriskikomitean tieteellisen komitean ja Euroopan valvontaviranomaisten sidosryhmien toimintaan

b) sekakomitean roolia sekä nopeiden ja tehokkaiden menettelyjen käyttöönottoa sekä Euroopan valvontaviranomaisten henkilöstön asemaa valmisteluelimissä.

4.2.9 Euroopan valvontaviranomaisten rahoitusjärjestelyjen osalta komitea katsoo, että siirtymistä yksityisvaroihin perustuvaan malliin on arvioitava sellaisen tutkimuksen pohjalta, jossa analysoidaan syvällisesti tällaisen järjestelyn etuja ja mahdollisia ongelmia. Komitea ehdottaa, että viiden vuoden ajan sovellettavana siirtymäjärjestelynä harkittaisiin vaihtoehtoa, jonka mukaan Euroopan valvontaviranomaisten määrärahoja lisättäisiin maksujen ja verojen kautta, ja lisämenot katettaisiin ainoastaan Euroopan valvontaviranomaisille mahdollisesti osoitetuista lisävaroista. Komitea kehottaa komissiota toteuttamaan viisivuotisenä siirtymäkautena vaikutustenarvioinnin sellaisten vaihtoehtoisten rahoitusjärjestelyjen arvioimiseksi, joilla voitaisiin rajoittaa kaksinkertaisten valvontakustannusten riskiä, rationalisoida julkisten varojen käyttöä ja välttää kustannusten siirtäminen loppukuluttajille.

4.2.10 Järjestelyjen uudelleenorganisointiin perustuva kustannusten rationalisointi voi olla eduksi Euroopan valvontaviranomaisten kestäväen toiminnan kannalta. Komitea suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen Euroopan valvontaviranomaisten yhdistämisestä, sillä myös näin voidaan tehostaa viranomaisten välistä vuoropuhelua ja koordinointia.

4.2.11 Komitean mielestä logistis-operatiivinen rationalisointi liittyy tiiviisti perustana olevaan valvontamalliin, ja se kehottaakin komissiota arvioimaan keskipitkällä aikavälillä mahdollisuutta muuttaa eurooppalaista valvontajärjestelmää optimoimalla sitä kolmen muuttujan – tehtävien, markkinoiden ja välittäjien – osalta sekä harkitsemaan mahdollisesti kaksikärkisen mallin (*twin peaks*) käyttöönottoa.

4.2.12 Komitea katsoo lisäksi, että on tarpeellista vahvistaa Euroopan järjestelmäriskikomitean ja Euroopan valvontaviranomaisten toiminnan demokraattista valvonta- ja seurantajärjestelmää.

Bryssel 18. helmikuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean*  
*puheenjohtaja*  
Henri MALOSSE

---



**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Vihreä kirja – Euroopan perinteisen taitotiedon hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla: Euroopan unionin maantieteellisten merkintöjen suojan mahdollinen ulottaminen muihin kuin maataloustuotteisiin”**

(COM(2014) 469 final)

(2015/C 251/08)

**Esittelijä: Kathleen WALKER SHAW**

Euroopan komissio päätti 1. lokakuuta 2014 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

*”Vihreä kirja – Euroopan perinteisen taitotiedon hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla: Euroopan unionin maantieteellisten merkintöjen suojan mahdollinen ulottaminen muihin kuin maataloustuotteisiin”*

COM(2014) 469 final.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2015.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18. ja 19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 18. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 155 puolesta ja 3 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

## **1. Päätelmät ja suositukset**

1.1 ETSK kannattaa maantieteellisten merkintöjen suojan ulottamista muihin kuin maataloustuotteisiin yhtenäisellä EU:n asetuksella. ETSK katsoo, että asetus antaa arvokkaan ja tarpeellisen suojan yrityksille, jotka ovat osoittaneet kykynsä piristää talouskasvua ja innovointia ja jotka tarjoavat korkeasti koulutetuille työntekijöille parempipalkkaisia työpaikkoja.

1.2 ETSK suosittaa, että jo tehtyjen tutkimusten tulokset huomioon ottaen tuetaan sekä vapaaehtoista maantieteellisten merkintöjen järjestelmää että velvoitetta ilmoittaa kulutustuotteiden alkuperä tuoteturvallisuutta koskevan paketin mukaisesti, jotta parannetaan jäljitettävyyttä, avoimuutta ja kuluttajille suunnattua tiedotusta ja annetaan lähtöpaikkatunnus kaikkialla EU:ssa toimiville tuottajille.

1.3 Tämän järjestelmän tulisi noudattaa mahdollisimman pitkälle maataloustuotteisiin ja elintarvikkeisiin sovellettavaa voimassa olevaa rekisteröinti-, suoja-, seuranta- ja noudattamisen valvontakehystä ja välttää sekaannusta hallinnon ja kuluttajien keskuudessa. Sen tulisi lisäksi taata samantasoinen TRIPS-sopimuksiin perustuva suoja ja turvalausekkeet kuin maataloustuotteille ja elintarvikkeille.

1.4 Yritykset, joiden toiminnalle maantieteelliset merkinnät ja muut teollis- ja tekijänoikeudet ovat erityisen tärkeitä, investoivat usein mittavasti korkean tason osaamiskoulutukseen, ja niitä olisi autettava suojaamaan tuotteitaan ja taitotietoaan, jotta ne voivat ohjata investoinnit positiiviseen osaamiskoulutukseen ja sosiaalisen pääoman kehittämiseen puolustuksellisten oikeustoimien sijaan.

1.5 ETSK:n mielestä virallinen rekisteröintiprosessi on tarpeen. Rekisteröinnin tulisi olla voimassa toistaiseksi byrokratian ja kustannusten välttämiseksi, mutta sitä tulisi seurata ja valvoa jatkuvasti sen varmistamiseksi, että tuotteet täyttävät aseman edellyttämät vaatimukset. Käytössä tulisi myös olla menettely rekisteristä poistamiseksi perustelluissa tapauksissa.

1.6 Rekisteröintiprosessin tulisi olla avoin ja riippumaton, mieluiten julkisin varoin rahoitettu ja julkisten tahojen hallinnoima, ja ilmainen. Jos päätetään asettaa maksu, sen tulisi olla hyvin pieni, jotta se ei estäisi rekisteröintiä eikä olisi vaaraa, että kustannus päättyy kuluttajien maksettavaksi. Rekisteröinti tulisi saada valmiiksi tietystä määräajassa, jotta byrokratia ei venyisi ja yritysten ja kuluttajien ei tarvitsisi kärsiä epävarmuudesta – 18 kuukautta vaikuttaa kohtuulliselta ajalta. ETSK suosittaa, että pk-yritysten ehdotukset lisäkustannusten välttämiseksi otetaan huomioon järjestelmän soveltamista muotoiltaessa.

1.7 Lähtöpaikan ja kaiken siihen liittyvän eli perinnön, perinteiden, laadun, tuotteen erityispiirteiden, käsityötaidon ja tietotaidon suojeleminen on tärkeää. Tuotteen ja alkuperän välillä on oltava vahva yhteys. ETSK uskoo, että maataloustuotteisiin sovellettava yhdistetty lähestymistapa – suojattu alkuperänimitys ja joustavampi suojattu maantieteellinen merkintä – varmistaisi, että suojaavat tuotteet otetaan kattavasti huomioon.

1.8 ETSK katsoo, että muihin kuin maataloustuotteisiin sovellettavan maantieteellisten merkintöjen järjestelmän ja tavaramerkkilainsäädännön suhde olisi määriteltävä maataloustuotteisiin tällä hetkellä sovellettavaa järjestelyä vastaavalla tavalla, jotta taattaisiin jatkuvuus kaikkien tuotteiden kohdalla ja vältettäisiin sekaannukset.

## 2. Taustaa ja johdanto

2.1 Vihreä kirja ”Euroopan perinteisen taitotiedon hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla: Euroopan unionin maantieteellisten merkintöjen suojan mahdollinen ulottaminen muihin kuin maataloustuotteisiin” on jatkoa komission maaliskuussa 2013<sup>(1)</sup> julkaisemalle selvitykselle, jonka mukaan tuottajien käytössä nykyisin kansallisella tasolla ja Euroopan tasolla olevat oikeudelliset välineet ovat riittämättömiä. Komissio järjesti 22. huhtikuuta 2013 julkisen kuulemisen tarkoituksenaan tarkastella selvityksen tuloksia ja tarjota foorumi laaja-alaiselle keskustelulle muiden kuin maataloustuotteiden maantieteellisten merkintöjen tehokkaamman suojan tarpeesta unionitasolla. Selvityksen tulosten ja julkisen kuulemismenettelyn lopputuloksen perusteella komissio päätti jatkaa tilanteen analysoimista ja konsultointia vihreän kirjan avulla.

2.2 Euroopan patenttivirasto ja sisämarkkinoiden harmonisointivirasto teettivät syyskuussa 2013 yhdessä komission kanssa tutkimuksen teollis- ja tekijänoikeusvaltaisten alojen panoksesta EU:n taloudelliseen suoriutumiskykyyn ja työllisyyteen (Intellectual property rights (IPR) intensive industries: contribution to economic performance and employment in the EU<sup>(2)</sup>).

Tutkimuksessa painotetaan teollis- ja tekijänoikeusvaltaisten alojen (myös maantieteellisiin merkintöihin panostavien alojen) taloudellista arvoa tuotoksen, työllisyyden, palkkojen ja kaupan näkökulmasta sekä niiden osuutta Eurooppa 2020 -strategian työllisyys- ja kasvutavoitteiden saavuttamisessa. Tutkimus osoittaa, että teollis- ja tekijänoikeusvaltaisten alojen osuus EU:n työllisyydestä on yli 26 prosenttia ja EU:n taloudellisesta toiminnasta 39 prosenttia. Näillä aloilla maksetaan yleisesti myös korkeampia, yli 40 prosenttia muita aloja suurempia palkkoja.

2.3 Puheenjohtaja Barroso esitteli EU:n huippukokouksessa maaliskuussa 2014 tiedonannon ”Kohti Euroopan teollista renessanssia”<sup>(3)</sup>, jossa painotettiin teollis- ja tekijänoikeusvaltaisten ja maantieteellisiin merkintöihin panostavien alojen merkitystä EU:n kestäväpohjaiselle talouskasvulle ja todettiin, että EU:n tulee tukea näitä aloja. Siinä korostettiin, että monet tällaisista yrityksistä ovat kriisin aikana kasvaneet enemmän ja saavuttaneet parempia tuloksia kuin muiden alojen yritykset.

2.4 Tällä hetkellä vain maataloustuotteet ja elintarvikkeet (kuten viinit ja väkevät alkoholijuomat) voivat saada yksinomaan unionitasolla myönnetyn yhtenäisen suojan. Muiden kuin maataloustuotteiden maantieteelliset merkinnät on suojattu ainoastaan valtiollisella ja aluetasolla erinäisten kansallisten lainsäädäntökehysten mukaisesti. Niitä ei ole harmonisoitu jäsenvaltioiden välillä, ja määritelmissä, menettelyissä, suojan tasoissa ja noudattamisen valvonnassa on huomattavia eroja, jotka vaikeuttavat yritysten ja kuluttajien toimintaa. Muihin kuin maataloustuotteisiin sovelletaan sentään epäpareilua kilpailua ja kuluttajien harhaanjohtamista koskevaa lainsäädäntöä, mutta senkin soveltamisala ja lähestymistavat vaihtelevat.

2.5 Monet yritykset, jotka valmistavat sellaisia muita kuin maataloustuotteita, joihin tarvitaan korkeatasoisia maantieteellisesti keskittynyttä käsityötaitoa ja tietotaitoa, toimivat kansainvälisessä ympäristössä ja kokevat yhä vaikeammaksi suojella tuotteidensa laatua, aitoutta ja luotettavuutta vilpillisiltä merkinnöiltä, petoksilta ja väärennöksiltä sekä tavaramerkkien väärinkäytöksiltä. Ilman yhtenäistä suojaa yritysten ja kuluttajien täytyy turvautua monenlaisiin erilaisiin sekaannusta aiheuttaviin lähestymistapoihin ja suojatasoihin eri puolilla EU:ta. Monien yritysten mielestä tämä on kallista ja tehottomaa, ja ne käyttävät huomattavia summia rahaa tapauskohtaiseen puolustautumiseen. Tämä on rasite sekä taloudellisesti että henkilöstöressurssien näkökulmasta. Yritykset ovat pyytäneet komissiota laajentamaan maantieteellisten merkintöjen suojaa myös muihin kuin maataloustuotteisiin.

<sup>(1)</sup> [http://ec.europa.eu/internal\\_market/indprop/docs/geo-indications/130322\\_geo-indications-non-agri-study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/geo-indications/130322_geo-indications-non-agri-study_en.pdf)

<sup>(2)</sup> [http://ec.europa.eu/internal\\_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf)

<sup>(3)</sup> COM(2014) 14 final

2.6 Vaikka voimassa olevat kansalliset maantieteellisten merkintöjen suojavälineet sekä kaikissa EU:n jäsenvaltioissa sovellettava epäreilua kilpailua ja kuluttajien harhaanjohtamista koskeva lainsäädäntö antavat muille kuin maataloustuotteille jonkintasoisen suojan, ne ovat käytännössä rajallisia, ja monet yritykset valittavat, etteivät ne pysty suojautumaan tehokkaasti muiden kuin maataloustuotteiden maantieteellisten merkintöjen väärinkäytöltä.

### 3. Yleistä

3.1 Maantieteellisten merkintöjen suojan ulottaminen EU:ssa muihin kuin maataloustuotteisiin olisi hyödyksi sekä tuottajille että kuluttajille. Kyse ei ole protektionismista. Ennemmin se varmistaisi oikeudenmukaiset kilpailuolosuhteet tuottajille, auttaisi suojelemaan perinteisten tuotteiden, käsityötaidon ja prosessien (jotka usein edellyttävät korkeaa osaamistasoa) laatua ja luotettavuutta ja samalla tarjoaisi kuluttajille luotettavaa tietoa tuotantopaikasta ja/tai -menetelmästä ja takaisi tuotteen aitouden ja laadun.

3.2 ETSK uskoo, että maantieteellisten merkintöjen järjestelmän ulottaminen muihin kuin maataloustuotteisiin voisi tuoda EU:lle selkeää taloudellista hyötyä. Se on tilaisuus edistää ja suojella perinteisiä tuotteita, taitotietoa ja korkean tason osaamista, jota usein kehitetään erikoisalan ammattioppilaitoksissa, sellaisilla aloilla, jotka ovat osoittaneet kykynsä luoda hyvälaatuisia ja pysyviä työpaikkoja. Antamalla takeet tuotteiden lähtöpaikasta ja laadusta lisätään niiden houkuttelevuutta ja autetaan yrityksiä rakentamaan tuotteiden profiilia ja parantamaan niiden menekkiä. Laajemmin tunnustettu asema auttaisi myös edistämään matkailua ja muita tuotteisiin liittyviä tuloja ja toisi näin muutakin taloudellista hyötyä. Se tarjoaisi myös yhdenmukaisemman ja tehokkaan EU:n laajuisen suojan väärennösten ja jäljennösten aiheuttamilta tappioilta.

3.3 Monilla muilla kuin maataloustuotteilla eri puolilla EU:ta on vahvat maantieteelliset tunnuspiirteet ja maine, joita käytetään yleisesti väärin ja jäljennetään säännöllisesti. Vaikka osa yrityksistä on pärjännyt kriisissä paremmin kuin muut, tavaramerkkien väärinkäyttö, väärentäminen ja jäljentäminen on lisääntynyt kriisin aiheuttamassa paineessa. Häikäilemättömät yritykset ovat yrittäneet tehdä nopeasti rahaa käyttämällä väärin laadukkaiden maantieteellistä merkintää kantavien tuotteiden nimeä ja mainetta, vaikka niillä ei ole mitään yhteyttä tuotteen alkuperään, lähtöpaikkaan, laatuun tai siihen liittyvään käsityötaitoon/tietotaitoon. Tämä aiheuttaa sääntöjä noudattaville toimijoille tulonmenetyksiä ja pienentää heidän markkinaosuuttaan, mistä saattaa koitua heille mainevahinkoa ja ylimääräisiä oikeudenkäyntikuluja. Muun muassa Bohemian Crystal, Savile Row Bespoke, Marmo di Carrara, Harris Tweed, Paška čipka, Schwarzwälder Kuckucksuhr, Ceramica Artistica e tradizionale di Vietri sul Mare, Stoke on Trent potteries, Brački kamen, Deruta ceramics ja Murano ovat tuotteita, joiden valmistajien jatkuvana haasteena on suojata tuotteitaan kampanjoiden avulla, rekisteröimällä tavaramerkkejä ja käynnistämällä oikeustoimia. Maantieteellisten merkintöjen suojan ulottaminen näihin tuotteisiin voisi auttaa välttämään näiltä alituisilta ja kalliilta puolustuksellisilta oikeustoimilta.

3.4 Yhdenmukaistettu lainsäädännöllinen suoja, joka on samankaltainen kuin maataloustuotteille ja elintarvikkeille myönnetty suoja ja yhteensopiva voimassa olevan eurooppalaisen ja kansainvälisen oikeudellisen kehyksen kanssa, auttaisi suojaamaan moniin tällaisiin tuotteisiin liittyvää perinteistä kulttuuri- ja taideperintöä ja vähentämään väärinkäytöksiä. Kun pk-yrityksille tuotteidensa maineen suojelemisesta aiheutuvat oikeudenkäyntikustannukset vähenevät, ne voivat investoida enemmän innovointiin, tuotekehittelyyn ja markkinoiden laajentamiseen ja välttää tuotteidensa kuluttajahintojen nostamisen.

3.5 Monet maantieteellisiin merkintöihin perustuvien tuotteiden ostajat ovat valveutuneita kuluttajia, jotka tekevät harkittuja valintoja laadukkaan käsityötaidon ja tuotteiden aitouden perusteella. Heillä on oikeus odottaa, että tuotteet, joista he usein maksavat kalliimman hinnan, ovat taatusti luotettavia. Tämä ei rajoita valinnanvaraa tai kilpailua, koska maantieteellisen merkinnän suoja voidaan myöntää mille tahansa yritykselle, joka käyttää tuotteen erityispiirteitä, lähtöpaikkaa, laatua ja ominaisuuksia sekä siihen liittyvää käsityötaitoa ja tietotaitoa koskevat perusteet, joiden pohjalta asema on määritelty.

### 4. Erityistä

4.1 ETSK katsoo, että yhdenmukainen EU-asetus on tarpeen muiden kuin maataloustuotteiden maantieteellisten merkintöjen harmonisoimiseksi. Olemassa olevat vaihtoehdot ovat monille merkittävälle yritykselle liian hajanaisia, sekaannusta aiheuttavia, kalliita ja tehottomia, sillä yrityksillä ei ole resursseja käsitellä monenlaisia rakenteita ja lakeja, joita on olemassa alueellisella ja valtiollisella tasolla eri puolilla EU:ta. Tilanteen yhdenmukaistaminen auttaa yrityksiä menestymään ja kasvamaan ja varmistaa, etteivät niiden tuotteet altistu väärinkäytöksille yhtä helposti kuin nykyisin.

4.2 ETSK kannustaa komissiota yksinkertaistamaan tätä laajentamisprosessia pitäytymällä lähellä maataloustuotteisiin/elintarvikkeisiin sovellettavaa yhdenmukaistettua lainsäädäntökehystä niiltä osin kuin se on tarkoituksenmukaista, hyödyntämällä parhaita käytänteitä ja ottamalla muihin kuin maataloustuotteisiin sovellettavaa järjestelmää luotaessa opiksi kokemuksista, joita on saatu suojajärjestelmien käyttöönotosta tällä alalla. Yleissääntönä tulisi olla soveltamisen jatkuvuus ja kattava lähestymistapa eri alojen tuotteisiin, kuitenkin ottaen huomioon, että eräät alakohtaiset erityispiirteet saattavat edellyttää erilaista lähestymistapaa, kuten viinien ja väkevien alkoholijuomien kohdalla on tehty. Muihin kuin maataloustuotteisiin tulisi soveltaa samoja turvalausekkeita ja suoja-toimia kuin mitä sovelletaan maataloustuotteiden maantieteellisiin merkintöihin TRIPS-sopimuksen mukaisesti. ETSK kehottaa komissiota kuitenkin arvioimaan suojan parantamismahdollisuuksia TRIPS-sopimuksen soveltamisesta tähän mennessä saatujen kokemusten valossa, erityisesti niiltä osin kuin on kyse selkeistä, johdonmukaisista ja jäsennellyistä ilmoitus- ja rekisteröintijärjestelmistä sekä kohtelun johdonmukaisuudesta.

4.3 ETSK ymmärtää, että maantieteellisten merkintöjen järjestelmä on vapaaehtoinen järjestelmä, joka ei liity parhaillaan käsiteltävänä oleviin ehdotuksiin tuoteturvallisuuspakettiin kuuluvien EU:ssa valmistettujen tai EU:hun tuotujen kulutus-tuotteiden pakollisista alkuperämerkinnöistä, mutta suosittaa, että molemmat ehdotukset hyväksytään, jotta parannetaan jäljitettävyyttä, avoimuutta ja kuluttajille suunnattua tiedotusta ja annetaan lähtöpaikkatunnus kaikkialla EU:ssa toimiville tuottajille.

4.4 ETSK odottaa, että muiden kuin maataloustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojan yhdenmukaistaminen tuo etuja myös EU:n kauppasuhteisiin kolmansien maiden kanssa, sillä se yksinkertaistaa menettelyjä ja tuo selkeyttä tuotteille, jotka saavat automaattisen suojan. Sen ansiosta lähestymistapa kauppaneuvotteluissa on kohdennetumpi ja pystytään suojelemaan arvokkaita EU:n tuotteita, joilla usein on korkea vientiarvo. Suojelun parantaminen vähentää myös tuotteiden väärentämistä ja tuotteiden aseman väärinkäyttöä.

4.5 Monien maantieteellisellä merkinnällä varustettujen tuotteiden valmistus edellyttää erittäin korkeaa osaamistasoa. Yritykset ovat investoineet mittavasti osaamis- ja taitotietokoulutukseen sukupolvien ajan. Monilla on käytössä vakintuneita ja menestyksekkäitä oppisopimus- ja jatkokoulutusohjelmia, joista valmistuu erittäin päteviä työntekijöitä, joiden taidoille on kysyntää työmarkkinoilla. ETSK katsoo, että tällaisia yrityksiä tulee tukea tällaisen arvokkaan sosiaalisen pääoman kehittämisessä auttamalla niitä suojaamaan tuotteitaan ja taitotietoaan ja mahdollistamalla niiden investointien ohjaaminen positiiviseen osaamiskoulutukseen mieluummin kuin puolustuksellisiin oikeustoimiin. Maantieteellisiä merkintöjä käyttävät yritykset tarjoavat arvokkaita työ- ja opiskelumahdollisuuksia ihmisille, jotka ovat suuntautuneet käsityöaloille. ETSK panee myös merkille monien erikoisalan ammattioppilaitosten ja maantieteellisiä merkintöjä käyttävien tuottajien keskinäisen riippuvuuden tietyissä maissa ja tietyillä alueilla (esimerkiksi kivenhakkaajien ammattikoulu ja Brački kamen). Osa yrityksistä sijaitsee syrjäseuduilla, joilla työttömyys on yleistä, jolloin niiden rooli työmarkkinoilla on vieläkin merkittävämpi.

4.6 Kun määritellään yhteyttä tiettyyn paikkaan, keskeisenä tekijänä täytyy olla suojan antaminen lähtöpaikalle ja kaikelle mitä siihen liittyy: perintö, perinteet, laatu, tuotteen erityispiirteet, käsityötaito ja taitotieto. Tuotteen ja alkuperän välillä on oltava vahva yhteys. ETSK uskoo, että maataloustuotteisiin sovellettava kahtalainen yhdistetty lähestymistapa – suojattu alkuperänimitys ja tätä joustavampi suojattu maantieteellinen merkintä – varmistaisi kattavan suojan sitä tarvitseville tuotteille. Kaikilla järjestelmään hyväksyttävillä tunnuksilla tulee olla kiistaton ja tunnustettu yhteys alkuperään, ja niiden tulee täyttää maantieteellisten merkintöjen kriteerit ja olla yhdenmukaisia kaikkialla Euroopassa kuluttajien sekaannuksen välttämiseksi ja aseman vakiinnuttamiseksi.

4.7 ETSK ottaa huomioon, että alkuperä ei välttämättä merkitse laatua, mutta katsoo silti, että maantieteellisellä merkinnällä varustetuilla tuotteilla on maine, joka perustuu kuluttajan saamaan arvoon, ja että laatuominaisuudet on usein sisäänrakennettu maantieteellistä merkintää käyttäviin tuotteisiin ja ne voivat olla tärkeitä määriteltäessä ja suojelemissa laadukasta käsityötaitoa ja tietotaitoa ja seurattaessa ja valvottaessa vaatimusten noudattamista eri yrityksissä. Monilla maantieteellisellä merkinnällä varustettujen tuotteiden valmistajilla tai niiden yhdistyksillä on jo määriteltynä omat vertailuarvonsa, ja ne valvovat aktiivisesti itse näiden vaatimusten noudattamista tuotteidensa luotettavuuden suojelemiseksi. ETSK ottaa kuitenkin huomioon, että nämä vapaaehtoiset seuranta-järjestelmät ja käytännössä eivätkä toimi kaikissa jäsenvaltioissa, ja niiden rinnalle tulee luoda viralliset seuranta- ja valvontamekanismit kansalliselle ja EU-tasolle. ETSK panee merkille, että moniin seuranta- ja valvontalaitoksiin on kohdistettu leikkauksia kriisin ja säästötoimien vuoksi ja että olisi harkittava toimenpiteitä tehokkaan seurannan ja noudattamisen valvonnan varmistamiseksi.

4.8 ETSK:n mielestä virallinen rekisteröintiprosessi on tarpeen samoin kuin maataloustuotteiden kohdalla. Rekisteröinnin tulisi olla voimassa toistaiseksi byrokratian ja kustannusten välttämiseksi, mutta sitä tulisi seurata ja valvoa jatkuvasti sen varmistamiseksi, että tuotteet täyttävät asetetut vaatimukset. Rekisteröintimenettelyn tulisi sisältää myös säännöksiä rekisteristä poistamiseksi silloin, kun tuotteet eivät enää noudata vaatimuksia tai niitä ei valmisteta enää. Siihen olisi sisällyttävä myös vastalauseprosessi sekä oikeus muutoksenhakuun, jotta vältetään vastalauseiden esittämistä haitantekotarkoituksessa.

4.9 Kaksivaiheinen järjestelmä, johon sisältyisi kansallisten viranomaisten osuus ja EU-tason lainsäädännöllinen suojele ja valvonta, olisi järkevä lähestymistapa. Rekisteröintiprosessin tulisi olla avoin ja riippumaton ja mieluiten julkisin varoin rahoitettu ja julkisten tahojen hallinnoima. ETSK panee merkille, että tällä hetkellä maataloustuotteille/elintarvikkeille ei ole rekisteröintimaksua, ja tästä syystä samaa periaatetta tulisi soveltaa myös muihin kuin maataloustuotteisiin. Jos päätetään asettaa maksu, sen tulisi olla hyvin pieni, jotta se ei estäisi rekisteröintiä eikä olisi vaaraa, että kustannus päättyy kuluttajien maksettavaksi. Rekisteröinti tulisi saada valmiiksi tietyssä määräajassa, jotta byrokratia ei venyisi ja yritysten ja kuluttajien ei tarvitsisi kärsiä epävarmuudesta – 18 kuukautta vaikuttaa kohtuulliselta ajalta.

4.10 ETSK katsoo, että muihin kuin maataloustuotteisiin sovellettavan maantieteellisten merkintöjen järjestelmän ja tavaramerkkilainsäädännön suhde olisi määriteltävä maataloustuotteisiin tällä hetkellä sovellettavaa järjestelyä vastaavalla tavalla, jotta taattaisiin jatkuvuus kaikkien tuotteiden kohdalla ja vältettäisiin sekaannukset. Lisäksi olisi otettava oppia sen soveltamisesta kyseisellä alalla, jotta voidaan kehittää prosessia edelleen ja vähentää mahdollisten riitatapausten esiintymistä. ETSK huomauttaa, että mahdollisuuden hakea alkuperäsuojaa jollain alueella tulisi säilyä avoimena kaikille asianomaisella alueella toimiville yrityksille.

Bryssel 18. helmikuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja*  
Henri MALOSSE

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Vuotuinen kasvuselvytys 2015”**

(COM(2014) 902 final)

(2015/C 251/09)

**Yleisesittelijä: Gonçalo LOBO XAVIER**

Euroopan komissio päätti 19. joulukuuta 2014 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

”Vuotuinen kasvuselvytys 2015”

COM(2014) 902 final.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 9. joulukuuta 2014 antaa asian valmistelun Eurooppa 2020 -ohjauskomitean tehtäväksi.

Asian kiireellisyyden vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 18.–19. helmikuuta 2015 pitämässään 505. täysistunnossa (helmikuun 19. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Gonçalo LOBO XAVIERin ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 174 ääntä puolesta ja 8 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

## 1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK on tyytyväinen komission vuotuisen kasvuselvitykseen 2015<sup>(1)</sup>, jonka käsitteellisenä tavoitteena on edistää kasvua sellaisella tasolla, että on mahdollista tukea elvyttämistä Euroopassa. Kolmen peruspilarin malli – investointien, rakenneuudistusten ja reagointikykyisten julkisen talouden vakauttamistoimien edistäminen – vaikuttaa sopivalta vastaukselta Euroopan tarpeisiin. ETSK kannattaa täytäntöönpanosuunnitelmaa, joka on yhdenmukainen talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson tehostamisen kanssa. Komitea korostaa kuitenkin myös sitä, että prosessissa on edelleen joitain heikkouksia, kun otetaan huomioon, että vuotuisen kasvuselvitykseen ei sisälly esimerkiksi sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä näkökohtia ja että vuotuisessa kasvuselvityksessä olisi etenkin asetettava valtavan korkeana jatkuvan työttömyyden torjunta ja sosiaalisen kriisin ratkaiseminen nimenomaisiksi poliittisiksi painopisteiksi. Vuotuinen kasvuselvytys on lähtökohta tehokkaalle talouspolitiikan eurooppalaiselle ohjausjaksolle, ja ETSK katsookin, että tarvittaisiin tiukempaa sitoutumista aikatauluelvoitteisiin, jotta osallistumista ja tuloksia voitaisiin parantaa.

1.2 ETSK katsoo, että luottamus investointitoimintaan perustuu myös ehdotetun aikataulun selkeyteen ja yksinkertaisuuteen sekä keskeisten sidosryhmien osallistumiseen. Työmarkkinaosapuolet ja yleisesti muut kansalaisyhteiskunnan organisaatiot on otettava mukaan prosessiin uskottavuuden saavuttamiseksi. ETSK pitää elintärkeänä, että komissio on yhteydessä Euroopan parlamenttiin ja työmarkkinaosapuoliin sekä muihin Euroopan tason kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin ennen vuotuisen kasvuselvityksen esittämistä. ETSK antaa tunnustusta komission yrityksille edistää kansalaisyhteiskunnan osallistumista myös yhteistyössä kansallisten parlamenttien kanssa, mutta varoittaa, että uusi ”kansalaisyhteiskunnan aikataulu”<sup>(2)</sup> on pantava täytäntöön, jotta voidaan saavuttaa vaikuttavuus ja todellinen osallistuminen tehokkaine tuloksineen. Kaikilta kumppaneilta ja toimielimiltä tarvitaan suuria ponnistuksia, jotta hyvät aikomukset alkavat tuottaa tulosta. ETSK kehottaakin työmarkkinaosapuolia ottamaan aloitteellisen roolin.

1.3 ETSK katsoo, ettei ole mahdollista toteuttaa kasvusuunnitelmaa, jossa työpaikkojen luomista tuetaan ilman investointeja. Euroopan kannalta onkin ratkaisevaa luoda asianmukaiset olosuhteet kumppanuuksipohjaiselle investoimiselle, johon sekä julkinen että yksityinen sektori osallistuvat. Ehdotettujen toimintalinjojen yhdistelmän vaikuttavuus olisi oikeanlainen signaali investointien kannalta oleellisen luottamuksen vahvistamiseksi. ETSK pitää suurena puutteena sitä, että komissio keskittyy sinällään tervetulleessa investointiohjelmassaan pääasiassa yksityisiin investointeihin eikä pitkälti ota huomioon julkisten investointien tarvetta. ETSK pitää myönteisenä komissiossa käynnistettyä keskustelua tasapainoisen talousarvion säännön (ns. kultainen sääntö) soveltamisesta siten, että tulevaisuuteen tähtäävät julkisen vallan investoinnit jätetään talous- ja rahaliiton finanssipoliittisissa säännöissä julkistalouden nettoalijäämälaskelmien ulkopuolelle<sup>(3)</sup>.

<sup>(1)</sup> Vuotuinen kasvuselvytys 2015, ks. Euroopan komission verkkosivusto [http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index\\_fi.htm](http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_fi.htm)

<sup>(2)</sup> Ks. liite.

<sup>(3)</sup> ETSK:n lausunto ”Sosiaalisten investointien vaikutukset työllisyyteen ja julkistalouteen” (EUVL C 226, 16.7.2014, s. 21–27).

ETSK huomauttaa myös, että riippumatta siitä, kuka johtaa investointeja, menestyksen avaimena on investointityypin selkeä määrittely ja investoinnin pohjan kestävyys tulevaisuudessa. Tässä yhteydessä pitkän aikavälin investoinnit koulutusjärjestelmiin hyödyttävät konkreettisesti työmarkkinoita ja tekevät mahdolliseksi sen, että eurooppalaiset ymmärtävät haasteen sosiaalisen ulottuvuuden.

Tarvitaan asianmukaista lähestymistapaa Euroopassa valitettavasti vallitsevan nuorisotyöttömyyden torjumiseksi, ja jäsenvaltioiden tulee yhdistää kansalliset politiikkansa syrjäytymisen välttämiseksi sekä yhteiskunnassa muita heikommassa asemassa olevien ryhmien työmarkkinoille integroitumisen edistämiseksi.

1.4 ETSK on vahvasti vakuuttunut siitä, että teollisuudella on ratkaiseva rooli Euroopan kehittämisessä. Teollisuudessa on suuri määrä hyviä esimerkkejä innovoinnista, ja tällaista ympäristöä on suosittava, jotta voidaan edistää työpaikkojen luomista ja erittäin ammattitaitoisia työvoimaa. Investointiohjelmassa on tunnustettava Euroopan johtavien teollisten toimijoiden lisäarvo ja edistettävä innovoinnin ja hyvien käytänteiden esimerkkejä.

1.5 ETSK kehottaa kiinnittämään huomiota sosiaalisten investointien edistämiseen tässä prosessissa. ETSK uskoo, että sosiaalisilla investoinneilla voi olla ratkaiseva rooli hyvinvoinnin edistämässä sekä köyhyyden ja syrjäytymisen torjunnassa. Komitea onkin jo vaatinut, että tätä painotetaan nimenomaisesti vuotuisissa kasvuselvityksissä ja maakohtaisissa suosituksissa <sup>(4)</sup> ja kehottaa edistämään toimenpiteitä, jotka antavat kansalaisyhteiskunnan asiaankuuluville toimijoille mahdollisuuden vapauttaa yhteisötalouden yritysten koko potentiaali ja vahvistaa paikallisyhteisöjen asemaa <sup>(5)</sup>.

1.6 ETSK on tyytyväinen pyrkimyksiin edistää Euroopan potentiaalia digitaalimarkkinoiden kautta. Digitaalimarkkinat voivat vauhdittaa toden teolla talouden ja työllisyyden kasvua, jos toteutetaan eräitä keskeisiä toimia. Yritykset voivat hyödyntää digitaalistrategian tarjoamia mahdollisuuksia täysimääräisesti vasta sitten, kun käyttöön on otettu korkeatasoiset yhteiset eurooppalaiset tietosuojasäännöt ja kuluttajien luottamus on saatu palautumaan. ETSK kehottaa komissiota vauhdittamaan sisämarkkinoiden toteuttamista, jotta strategiasta saadaan paras mahdollinen hyöty.

1.7 ETSK katsoo, että kaikilta jäsenvaltioilta tarvitaan vastuullista finanssipolitiikkaa ja että sen tulisi olla suoraan yhteydessä työllisyyden edistämiseen ja sosiaaliseen vastuuvollisuuteen. Tasapainoista ja vastuullista hallinnointia koskevien sopimusten noudattaminen on keskeisen tärkeää kasvun edistämiseksi. ETSK kannattaa kasvua suosivaa julkisen talouden vakauttamista ja kehottaa jäsenvaltioita keventämään mahdollisuuksien mukaan säästöpolitiikan aiheuttamaa kansalaisyhteiskuntaan kohdistuvaa verorasitusta sekä toteuttamaan muita toimenpiteitä, jotta voidaan elvyttää jälleen yksityisiä investointeja unohtamatta älykästä julkista investointitoimintaa.

1.8 Ohjausjärjestelmä, jonka tavoitteena on vastuullisen finanssipolitiikan saavuttaminen tietoisemmalla ja yhdennetyllä julkisen talouden valvonnalla, on mielenkiintoinen lähestymistapa, joka saattaisi mahdollistaa sen, että EU:n poliittiset suositukset otetaan asianmukaisesti huomioon jäsenvaltioiden talousarvioiden valmistelussa. ETSK on tyytyväinen talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yksinkertaistamiseen, jota suositeltiin jo lausunnossa vuotuisesta kasvuselvityksestä 2014 <sup>(6)</sup>, ja toivoo, että nämä muutokset todella toteutetaan.

1.9 Komitea kehottaa yhdenmukaistamaan kunkin jäsenvaltion julkisen talouden tilanteen esittämistä. Tämä tekee vertailusta yksinkertaisempaa ja saattaa tehostaa ratkaisujen löytämistä EU:n tasolla. Voisi olla myös mielenkiintoista tarkistaa kotimaanvelan laskentatapaa, jotta saataisiin todenmukaisempaa ja tasapainoisempaa tietoa.

## 2. Johdanto

2.1 Komitea on tyytyväinen vuosittaiseen kasvuselvitykseen suunnannäyttäjänä niiden unionin toimintalinjojen "uudistamiseksi", joiden tavoitteena on talouden ja kestävä kasvun vauhdittaminen kaikkien hyväksi.

<sup>(4)</sup> ETSK lausunto "Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit, mukaan luettuna Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpano vuosina 2014–2020" (EUVL C 271, 19.9.2013, s. 91–96) ja ETSK:n lausunto "Sosiaalisten investointien vaikutukset työllisyyteen ja julkistalouteen" (EUVL C 226, 16.7.2014, s. 21–27).

<sup>(5)</sup> Ks. Milanon julkilausuma: EESC calls for innovation in the Union's welfare systems to adapt to the new challenges ahead | Euroopan talous- ja sosiaaliskomitea.

<sup>(6)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta "Vuotuinen kasvuselvitys 2014" (EUVL C 214, 8.7.2014, s. 46–54).

Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso on osoittautunut toimivaksi arviointiperustaksi otettaessa käyttöön tai vahvistettaessa finanssipoliittisia toimenpiteitä tai toteutettaessa rakenneuudistuksia, joita tarvitaan kasvun varmistamiseksi, ja sillä on saavutettu konkreettisia tuloksia. Sitä voidaan kuitenkin kritisoida menettelyjen hitaudesta ja päättämättömyydestä sen suhteen, miten parhaiten selviytyä vakavasta kriisistä, joka on koetellut Eurooppaa ja jonka vaikutukset tuntuvat edelleen enemmän tai vähemmän kaikissa jäsenvaltioissa.

2.2 Aloitteen arvoa ei näin ollen voida kyseenalaistaa ainakaan, kun otetaan huomioon kunkin jäsenvaltion omaa erityistilannetta heijastavat rajoitteet kasvupolitiikkojen suhteen sekä se, kuinka nopeasti jäsenvaltiot ovat toteuttaneet vaikuttavia toimenpiteitä ja uudistuksia, joilla on saavutettu tuloksia.

2.3 Komission suosittaa vuoden 2015 kasvuselityksessään selkeästi talouspolitiikkaa, joka perustuu kolmeen yhdenmennyyn peruspilariin: investointien kasvu, rakenneuudistusten nopeuttaminen sekä vastuullinen ja kasvumyönteinen julkisen talouden vakauttaminen.

Komissio katsoo, että se, miten nämä kolme talouspoliittista pilaria yhdennetään, antaa avaimen menestykseen ja sellaisten tulosten saavuttamiseen, jotka mahdollistavat työttömyyden vähentämisen erityisesti nuorten keskuudessa. Tämä edellyttää rakenneuudistuksia työmarkkinoilla, uusia eläkeuudistuksia, sosiaaliturvajärjestelmien nykyaikaistamista, tuote- ja palvelumarkkinoiden joustavuuden lisäämistä, investointi- ja yritysypäristön parantamista, tutkimukseen, innovointiin ja koulutukseen tehtävien investointien laadun parantamista sekä julkishallinnon tehostamista.

2.4 Mielenkiintoista kyllä komissio kannustaa myös kansalaisyhteiskuntaa osallistumaan kasvu- ja muutosprosessin kaikkiin vaiheisiin painottaen erityisesti työmarkkinaosapuolien osallistumista<sup>(7)</sup>. Komissio myös kehottaa jäsenvaltioita ottamaan kansalliset parlamentit aktiivisemmin mukaan ja pyrkimään siihen, että suuri yleisö osallistuu aktiivisesti ja auttaa arvioimaan toteutettavia toimintalinjoja.

On aiheellista kiinnittää huomiota tähän pyrkimykseen parantaa yleisön osallistumista nyt, kun huolena on, että kansalaiset kokevat olevansa hyvin kaukana Eurooppa-hankkeesta.

### 3. Yhdenmenny lähestymistapa

#### 3.1 Investointien edistäminen

3.1.1 ETSK on vakuuttunut, että investointitason elvyttäminen yhdessä investoijien (sekä instituutioiden että yksityishenkilöiden) luottamuksen lisäämisen kanssa on kasvun avaintekijä. Komitea onkin tyytyväinen Euroopan investointiohjelmaan<sup>(8)</sup>, jossa puututaan tarpeeseen edistää välttämättömiä rakenteellisia investointeja, jotka luovat otolliset olosuhteet kilpailukyvyyn edellyttämälle kasvulle ja kestäväyydelle. ETSK pitää kuitenkin suurena puutteena sitä, että komissio keskittyy sinällään tervetulleessa investointiohjelmassaan pääasiassa yksityisiin investointeihin eikä pitkälti ota huomioon julkisten investointien tarvetta. ETSK pitää myönteisenä komissiossa käynnistettyä keskustelua tasapainoisen talousarvion säännön (ns. kultainen sääntö) soveltamisesta siten, että tulevaisuuteen tähtäävät julkisen vallan investoinnit jätetään talous- ja rahaliiton finanssipoliittisissa säännöissä julkistalouden nettoalijäämälaskelmien ulkopuolelle<sup>(9)</sup>.

3.1.2 Nykytilanteen analyysi osoittaa, että Euroopan kilpailukyky on heikentynyt verrattuna muihin maailmantalouksiin nimenomaan sen vuoksi, että investoinnit muun muassa sellaisilla keskeisillä aloilla kuin laitteistojen uudistaminen, tekniikan saatavuus ja koulutuksen parantaminen ovat vähentyneet. Vaikka ETSK näin ollen kannattaa investointiohjelmaa, eräät tekijät ovat edelleen epäselviä ja saattavat heikentää ohjelman hyötyä. Käsitteellinen perusta vaikuttaa vankalta, mutta ETSK:lla on epäilyksiä siitä, miten ohjelma voidaan toteuttaa täysimääräisesti ja laaja-alaisesti.

<sup>(7)</sup> Ks. ETSK:n aiheesta "Vuotuinen kasvuselitys 2014" antamassaan lausunnossa esittämät suositukset sekä ETSK:n kertomus Eurooppa 2020 -strategian väliarvioinnista, <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

<sup>(8)</sup> Investointiohjelma, ks. Euroopan komission verkkosivusto [http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm)

<sup>(9)</sup> ETSK:n lausunto "Sosiaalisten investointien vaikutukset työllisyyteen ja julkistalouteen" (EUVL C 226, 16.7.2014, s. 21–27).



3.1.3 Vuotuisen kasvuselvityksen suosituksiin liittyvät ETSK:n varaukset koskevat ennen kaikkea niitä rajoitteita, joita eräillä jäsenvaltioilla edelleen on vaadittavan investointitason suhteen. Rahoituksen saamisessa on edelleen suuria eroja erityisesti pk-yritysten kohdalla, ja tämä saattaa heikentää aloitteen hyötyä, vaikka kansallisilla hallituksilla olisi poliittista tahtoa. Tässä vaiheessa on edelleen epäselvää, miten näihin eroihin on tarkoitus puuttua ja miten niitä voidaan vähentää osallistavan investoimisen edistämiseksi Euroopassa, vaikka komissio on antanut erittäin tervetulleita suosituksia pk-yritysten rahoituksensaannista. Niihin sisältyy uusi lähestymistapa maksukyvyttömyyteen ja konkurssiin nähden sekä sääntelykehityksen parannuksia, joiden tavoitteena on lisätä pitkäaikaisia investointeja pk-yrityksiin.

3.1.4 ETSK katsoo myös, että olemassa ja käytettävissä olevat investointiohjelmat ovat ratkaisevan tärkeitä kasvutavoitteiden saavuttamiseksi. Komitea on samaa mieltä siitä, että on tarpeen kannustaa jäsenvaltioita – myös suurta yleisöä, yrityksiä ja virallisia elimiä – ottamaan aktiivinen rooli niille tarkoitetuissa ohjelmissa, jotka on suunniteltu edistämään osallisuutta ja huippuosaamista. Esimerkkinä voidaan mainita Horisontti 2020 -puiteohjelma<sup>(10)</sup> (innovointi ja tutkimus), Verkkojen Eurooppa -väline<sup>(11)</sup> (infrastruktuuri-investoinnit) ja COSME-ohjelma<sup>(12)</sup> (pk-yritysten rahoitus). ETSK kehottaa kuitenkin myös tekemään ohjelmien seurantarakenteista osallistavampia ja käyttäjäystävällisempiä, jotta voidaan tukea huippuosaamista ja edistää kaikkien instituutioiden ja jäsenvaltioiden tasapuolisempaa pääsyä osalliseksi, menettämättä kuitenkaan ohjelmien edellyttämää kurinalaisuutta ja asiantuntemusta.

3.1.5 ETSK:lla on vahva usko sosiaalisten investointien tehokkuuteen ja niiden suoraan vaikutukseen väestön hyvinvointiin. Viranomaisten ei tule unohtaa yhteisötalouden yritysten voimaa, sillä sen lisäksi, että ne ovat tiiviissä yhteydessä kansalaisyhteiskuntaan, ne toimivat myös hyvinä esimerkkeinä, joista voidaan ottaa mallia samankaltaisissa tilanteissa. Unionin tulee levittää jäsenvaltioiden hyviä käytänteitä kaikkialle yhteisöön<sup>(13)</sup>.

## 3.2 Rakennemuutokset

3.2.1 Tavaroiden ja palvelujen sisämarkkinat ovat olleet aina Euroopan integraation sydämessä. Paljon on jo saavutettu suurin ponnistuksin, mutta eräillä aloilla, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä kasvun kannalta, ei ole vielä tapahtunut muutosta. ETSK onkin tyytyväinen jäsenvaltioiden pyrkimykseen poistaa toimivien, tehokkaiden ja oikeudenmukaisten sisämarkkinoiden luomisen tiellä olevat esteet. ETSK:lla ei ole myöskään epäilyksiä tavaroiden ja palvelujen tehokkaiden sisämarkkinoiden hyödyistä eurooppalaisille kuluttajille. Ne lisäisivät Euroopan houkuttavuutta investointikohteena ja vaikuttaisivat näin suoraan työpaikkojen luomiseen ja sosiaalisen hyvinvointiin. Komitea katsoo kuitenkin, että on tärkeää toteuttaa lisätoimia ja edetä konkreettisesti kohti tavoitteen saavuttamista.

3.2.2 Johtoasema, joka voitaisiin saavuttaa luomalla digitaaliset sisämarkkinat, on näin ollen oleellisen tärkeä, ja ETSK on ilman muuta sitoutunut asiaan. ETSK on täysin vakuuttunut tehokkaiden digitaalisten sisämarkkinoiden hyödyistä ja katsoo, että infrastruktuuriin ja tietämykseen tarkoitettujen investointien rahoitusjärjestelyjen tulisi suuntautua tähän tavoitteeseen. Komitea huomauttaa kuitenkin jälleen kerran, että jäsenvaltioiden välillä on eroja, jotka saattavat haitata tehokasta integraatiota.

3.2.3 Samalla kun unioni edistää huippuosaamista ja tehokkuutta digitaalisilla sisämarkkinoilla<sup>(14)</sup>, sen tulee vaatia kilpailijoiltaan unionin sääntöjen ja standardien noudattamista, sillä muutoin päädytään sisämarkkinoiden kannalta epäterveeseen tilanteeseen. ETSK ei tarkoita protektionismia tai muuta vastaavaa, mutta vaatii yksinkertaisesti selvyyttä läpi koko prosessin sekä niiden toimenpiteiden ja vaatimusten asianmukaista noudattamista, joita tarvitaan edelläkävijän asemaan talouden ja yhteiskunnan eri aloilla.

3.2.4 Komitea katsoo, että kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävät suunnitelmat on sovittava yhteen sellaisten kansallisten uudistusten kanssa, jotka edistävät korkealaatuisen työvoiman osallistumista ja tuottavuuden kasvua ja ottavat kaiken hyödyn koulutusjärjestelmistä.

<sup>(10)</sup> Horisontti 2020, ks. Euroopan komission verkkosivusto <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>

<sup>(11)</sup> Verkkojen Eurooppa -väline, ks. Euroopan komission verkkosivusto <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

<sup>(12)</sup> COSME-ohjelma, ks. Euroopan komission verkkosivusto [http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm)

<sup>(13)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta ”Yhteiskunnallisesti vaikuttavat investoinnit” (EUVL C 458, 19.12.2014, s. 14–18).

<sup>(14)</sup> ETSK:n lausunto aiheesta ”Edistyminen Eurooppa 2020 -strategian täytäntöönpanossa”, EUR/7 – EESC-2015-00034-00-00-AC-TRA.

### 3.3 Pyrkimys vastuulliseen finanssipolitiikkaan

3.3.1 Vaikka jäsenvaltiot ovat saaneet aikaan parannuksia kotimaisen julkisen velan suhteen – liiallisen alijäämän maiden määrä on laskenut 24:stä vuonna 2011 yhteentoista vuonna 2014<sup>(15)</sup>, mikä on sinänsä positiivista – vielä on paljon tehtävää erityisesti keskipitkän ja pitkän aikavälin kasvun kannalta.

3.3.2 Jäsenvaltioiden sopeutustoimia on toteutettu yleisen sosiaalisen hyvinvoinnin kustannuksella, ja tällä on ollut vaikutuksensa kaikille, sekä yksityishenkilöille että yrityksille. ETSK katsookin, että vuotuisessa kasvuselvityksessä olisi asetettava valtavan korkeana jatkuvan työttömyyden torjunta ja sosiaalisen kriisin ratkaiseminen nimenomaisesti poliittisiksi painopisteiksi.

3.3.3 ETSK on tyytyväinen toimintalinjaan, jossa vastuullinen finanssipolitiikka yhdistetään talouskasvua edistäviin politiikkoihin, mutta varoittaa, että on tarpeen toteuttaa politiikkoja, jotka heijastelevat kunkin jäsenvaltion todellista tilannetta. Yleisten toimenpiteiden soveltaminen erilaisiin tilanteisiin on osoittautunut epäonnistuneeksi ratkaisuksi. Komissio tuskin haluaa toistaa viimeaikaisia virheitä.

3.3.4 Komitea kehottaa komissiota tehostamaan veropetosten ja veronkierron torjuntaa. Veropetosten ja veronkierron torjunnan hyviä käytänteitä tulisi edistää ja jakaa tehokkuuden lisäämiseksi ja oikeuden saamiseksi.

## 4. Ohjausjärjestelmän parantaminen tehostamisen kautta

4.1 ETSK on ollut erityisen aktiivinen Eurooppa 2020 -strategian toteuttamisen arvioinnissa ja sen tarkistamisessa<sup>(16)</sup>. ETSK katsookin vastuuntuntoisesti, että strategian tarkistamisen sovittaminen aikataulullisesti yhteen talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ja neuvoston kanssa on keskeisen tärkeää ehdotettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja ehdotettujen toimenpiteiden tehostamiseksi sekä itse tavoitteiden tarkistamiseksi.

4.2 Tämä yhteensovittaminen, kuten ETSK:n Eurooppa 2020 -ohjauskomitea on useaan otteeseen todennut, on äärimmäisen tärkeää olemassa olevien toimenpiteiden tehokkuuden ja tavoitteiden arvioimiseksi sekä toteutettavien toimenpiteiden mukauttamiseksi, jotta niistä voidaan tehdä tehokkaampia Euroopan ja erityisesti jäsenvaltioiden todellisen tilanteen valossa.

4.3 ETSK on tyytyväinen talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yksinkertaistamiseen, erityisesti ehdotukseen esittää yksi ainoa jäsenvaltioittain laadittava kattava talousarviointi ja julkaista se jo maaliskuussa. Komitea pitää tärkeänä, että myös maakohtaiset suositukset esitetään aiemmin.

4.4 ETSK on komission kanssa samaa mieltä siitä, että kansallisten uudistusohjelmien painopisteitä tulisi muuttaa, ja pitää tärkeänä, että työmarkkinaosapuolet sekä muut kansalaisyhteiskunnan organisaatiot otetaan aikaisessa vaiheessa mukaan niiden laatimiseen. Tämä lisää talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson omistajuutta ja johtaa täytäntöönpanon parantumiseen ja lujittaa lopulta sen demokraattista oikeutusta.

4.5 ETSK korostaa, että Eurooppa 2020 -strategian väliarviointi tulisi julkaista ajoissa, jotta sidosryhmille jäisi riittävästi aikaa valmistella kannanottojaan.

4.6 Komitea katsoo, että sosiaalisia innovaatioita ja sosiaalisia investointeja koskeva politiikka tulisi sisällyttää Eurooppa 2020 -strategian väliarviointiin ja että sille tulisi omistaa oma lippulaiva-aloite. ETSK kehottaa mittaamaan sosiaalisia vaikutuksia sosiaalipolitiikkojen kehityksen valossa ja ottamaan käyttöön sosiaalisia indikaattoreita kansallisissa edistymiskertomuksissa.

4.7 Unionin on ryhdyttävä määrätietoisiin toimiin ja osoitettava solidaarisuutta ja kunnioitusta jäsenvaltioiden suvereniteettia kohtaan sekä reagointikykyä ja älykästä johtajuutta pyrittäessä löytämään osallistavia ja tasapainoisia ratkaisuja ja rakennettaessa konsensusta, joka voi saada suuren yleisön todellisen eurooppalaisen ja kaikkia hyödyttävän hankkeen taakse.

<sup>(15)</sup> Liiallinen alijäämä, ks. vuotuinen kasvuselvitys 2015, Euroopan komission verkkosivusto [http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_en.htm), kohta 4 "Vastuullisen finanssipolitiikan jatkaminen".

<sup>(16)</sup> Ks. ETSK:n kertomus Eurooppa 2020 -strategian väliarvioinnista, <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

4.8 ETSK on tietoinen edessä olevista haasteista ja on sen tähden huolissaan siitä, että vuotuisessa kasvuselvityksessä ei esitetä uusia ajatuksia ympäristöasioista. Voidaan olettaa, että investointiohjelmassa otetaan huomioon nämä huolenaiheet, mutta oma osio ympäristöhaasteille, -mahdollisuuksille ja -politiikalle on omiaan vahvistamaan Euroopan johtoasemaa alalla. Se edistää myös uskoa ja luottamusta EU:n elinkeinoelämän tulevaisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin ja kestävään kehitykseen.

Bryssel 19. helmikuuta 2015.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja*  
Henri MALOSSE

---

*LITE*

Ks. kaavio talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson aikataulusta, joka on noudettavissa linkistä  
<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34757>

---







ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)  
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)



**Euroopan unionin julkaisutoimisto**  
2985 Luxembourg  
LUXEMBURG

**FI**